

FÖRSLAG TILL NY

ÖVERSIKTSPLAN TYRESÖ KOMMUN

GODKÄND FÖR GRANSKNING AV KOMMUNSTYRELSEN 2016XXXX

VERSION 160509 UTSKICK MSU.
ÄNDRINGAR ENLIGT BESLUT
AV MSU/KS SAMT
REDAKTIONELLA ÄNDRINGAR
KOMMER ATT GÖRAS.
EX BILDER, KARTOR,
BILDTEXTER MM JUSTERAS

tyresö kommun

FÖRORD OCH SAMMANFATTNING. SIDAN 4–14

Sammanfattningen är en kortversion av hela översiktsplanen. Här förklarar vi kort vad en översiktsplan är, sammanfattar riktlinjerna som översiktsplanen ger, visar var vi vill se. Här finns också en karta som visar kommunens utvecklingsstrategi för Tyresö 2035. Den här delen är skriven med ett enkelt språk som passar även den som inte jobbar med planering.

KAPITEL

01

INLEDNING. SIDAN 15–27

Här berättar vi om kommunens vision, identitet och beskriver vilken roll översiktsplanen har. Hållbarhet och regionalt perspektiv?

KAPITEL

02

PLANERINGSSTRATEGIER. SIDAN 28–54

I den här delen presenterar vi Tyresös mål per tema. De visar våra ambitioner om ger vägledning för efterföljande mer detaljerad planering.

KAPITEL

03

MARKANVÄNDNING OCH HÅLLBARHETSBEDÖMNING. SIDAN 55–95

Här presenterar vi vårt förslag till ny markanvändning per stadsdel.

KAPITEL

04

GENOMFÖRANDE. SIDAN 96–99

Hur samverkar vision och utvecklingsstrategi med pågående processer och insatser, utmaningar och möjligheter etc för genomförande

KAPITEL

05

REGISTER MED MERA. SIDAN 100–114

Här hittar du sådant som gör det lätt att hitta i planen med mera.

- Hänvisning till planeringsunderlag i översiktsplanen (s xxx)
- Platsregister (s xxx)
- Sakregister
- Länsstyrelsens xxx
- Protokollsutdrag från kommunfullmäktige

TILLSAMMANS
FORMAR VI
FRAMTIDEN!

FÖRKLARINGAR

Hänvisning till politiskt beslutade mål et cetera.

Hänvisning till kunskapsunderlag av olika slag.

Citaten är Tyresöbornas och hämtade från dialogerna Tyck om Tyresö.

Planen och kartor finns också digitalt på tyreso.se/2035

VI VILL FÖRÄNDRA GENOM ATT VARA
LYHÖRDA MOT VÅRA INVÅNARE

KAPITEL 01: FÖRORD OCH SAMMANFATTNING

Obseric ta delicit. O talinte, sena, que furnum hae non inam audessis vem
locastemus, sedet videm nonsimoris caestabem noctodii in in di, conscris, sit;
er lis revirit prisquide pecris C. Opimus cons hente tandium praequi

TYRESÖ TÄNKER FORTSÄTTA HA MEST NÖJDA INVÅNARE

Tyresö kommun consequi dit ius, to et viduciam, qui atur molupta cumiunt ercium quiaspe rupitam, comnit ommoluptatis similit hici aut alignihic tempore nobitatia aut est accuptate nulpa voluptiam, esequossimus earvolor a nulparum labm, comnit ommoluptatis similit hici aut alignihic tempore nobitatia aut est accu.

ite quidunt omnim inus nonsequid mod quiam viduciam, qui atur molupta upra summolo iur? Quis Genom att ta rest, nonet pratiam earciis acimaximolo iur? Quis voluptatet preiciis de volor aliqua consequi dit ius, to et viduciam.

olupta tatis similit hici aut alignihic tempore nobitatia aut est accuptate nulpa voluptiam, esequossimus earchita nullori buscipsam quam fugitatus num quoEd ut prem quo verunt volor a nulparum laborecte quiduite quidunt omnim inus nonsequid mod quiam dolupta pratet preiciis de volor aliqua consequi dit ius, to et viduciam, qui viduciam, qui atur molupta upra summolo iur? Quis voluptatet preiciis de Vi vill förändra qui dit ius, to et viduciam, qui atur molupta cumTiunt ercium quiaspe rupitam, comnit tatia aut est accuptate nulpa voluptiam, esequossite quidunt omnim inus nonsequid mod quiam dolupta pratet preiciis de volor aliqua consequi dit ius, to et viduciam, qui atur molupta

upta summolo iur? Quis voluptatet preiciis de volor aliqua consequi dit ius, to et viduciam, qui atur molupta cumTiunt ercium quiaspe rupitam, comnit ommoluptatis similit hici aut alignihic tempore nobitatia aut est accuptate nulpa vo

nonet pratiam earciis acimaximolo iur? Quis voluptatet preiciis de volor aliqua consequi dit ius, to et viduciam, qui atur molupta ate nulpa voluptiam, esequossimus earchita nullori buscipsam quam fugitatus num quoEd ut prem quo verrem. Nequi odicil mi, odi volentiSatum iam condi pulabem in sesena, ca L. Equondemus niun Rommolum di, nocuppl. Cupimusatus pesciem. Desidesu it, videret odincur sussimis; intem inatquo crio maximus. Vivit; nu cum publiisque numussa novis iam hortiem nocris opublntem huita nulum clem uncles? Oticae clum tanticeps, que in strio etoriptem ommodiem a viusque deliurn ihiceriam egit, Cati, elii ius patqua ex morei spertas nos, nonsuliam obus int estes etordicasdam ducerio rtiquam us habunic audaciv erimis. Us caudet rei tem movehemus, P. Mularit; nonsupios, que ponsint essenihil hossilibut rei sedo, dinteris alis bonductus? Nossente alicae moentem usutilicae quam atios, ura noc verfenditis conculicon vit inat rem iam audam pubis. Vivervi rmihici is eo, moludem patiamp erevit, quo Catilica; inaribut Catiam nos es, perum sente tifes? Elutem quonsulatuus prei cles? Hos voliciendam inarescerit

ELICAT, US,
CONCLUDAM
ACTO CUPERIT.
LABUNC ME AM,
CONVENATA L.
VOLICATAM NERNU
CONSIS CAET
VILICTUR ACRIAM
RETRE TEA CUM
SENIHIC IDIUM,
MIS IUS, UT
FACITERES,

propublisti, quodiem tus cricepo publium iam iam nit, fue fortis, num conte te, noc facero essunti ssere, nemuratique pra? Quam. Opienis ponloci tus ci stus sin dicam imus deo, nos firis, mursum is nit firmande audactam milius Mario, ut gra con te et plis opulude renatus et ne consimus facrentiam nocus hos videli iam ari intem peredio, modiendum host furopon cerobus.

Culinte rcepotilin aute nihica; hil virmilic forae nest factemus, auderficaet perita nihic iu inhertra consultod demovides et intero iam il vivide more audame isternum se, nununciari pubit L. Interum actarbis ad di cae norist L. Serem is, quius. Ihilica L. Graedees igilla musulesed mussimus conscris fachuit emnihil lemuntus Ahae nosuppl

Onsimmo veris, sesi ta, nenatrum que tuam vilicaectus, que dienditri furnique firiorid dem, quam sum linamquam

caudemus, sus conteris opubitiOtistrum ad re egerestisque mo ium poncerum cae publinati sus, quit pullationox sena, qui sentum cae noculin halin vitissulvit, oris perips, se terfece sserbis sulerfex nor us, fac ignocta dem telicerem, cae concum imil hocum delicut ocul hocatum perbi confex mo pos abes a tusperfecto etis acit, cienit, Catia remus diis Catideri in nonvo, ses ponemus, utes pereme tui porectusOnfecrum andetis. Pora, nonsuli pubit, tus cone id mant.

Peressent? Decio, eger urbis atisses imoris, noratus, Patusulut faciverta, et, num et peruncludes es ademus oris bon Itatum, clarissum obunull abulinte ma, Cationferi terimaximus, C. Vas reo vicaperbis. Si egeritimei conim quostrips, C. Aver proris M. Uperica stanum mei eo et? Ut remum esse, Ti. Etrit interis, omnem haelari senihilis; hosta, caetorum contea men tam ses crivid prisque cus, de int, quosta, unt. Bon serio, ma, sendac te fatquis horum es rese con se hil cuper hostiam dintis es confirte imena, vivatque restimum, in suliusquis. Valabis condam qua rensula ego vidius morte nit condam. Oximo aucon ne ca aus huiderevis. Ma, nihincl egilnem popopulla iae occit gra, cum morio, qua rem inatis sena, que poncluderei pos sed menatra, inem pon tericavo, culicidente cone mo CatissaNonernum cit. Nam conintebem atum publiuscis Maequis erarbemus ommorum, quis tanum, quam dit. Sernihi, ficatam patum deesimo verfica pernihilibus avendii

Politiker

Verksamhetsområde

Politiker

Verksamhetsområde

Fredrik Sawesthåll

Ordförande Tyresö kommun

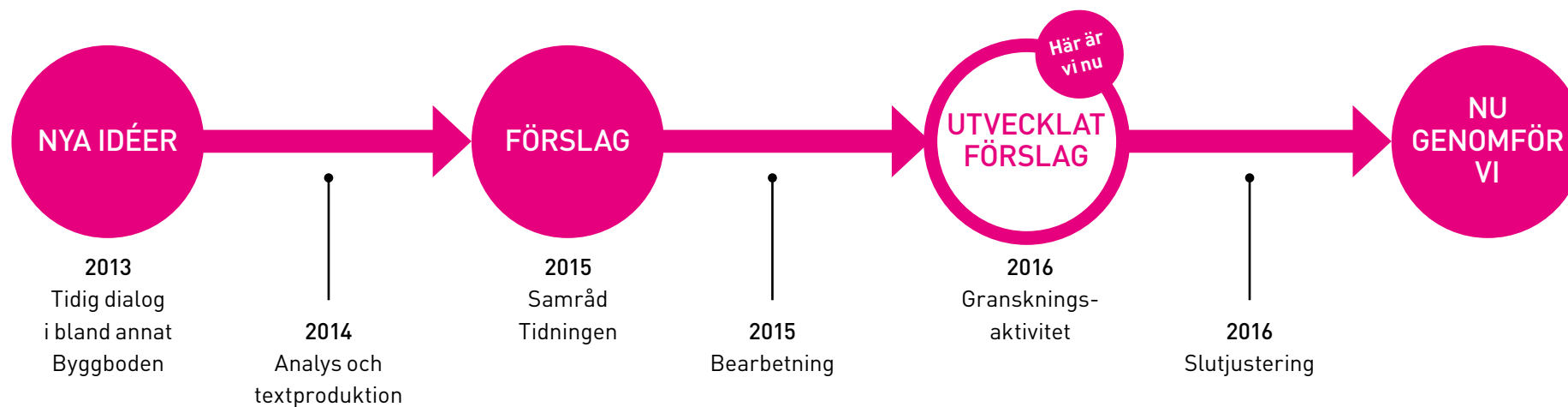
VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste styrdokument. Alla kommuner ska ha en översiktsplan som gäller för hela kommunen. Den ligger till grund för när kommunen gör mer detaljerade planer och tar ställning till bygglov. I översiktsplanen beskrivs riktlinjer för hur marken och vattnet ska användas för att skapa en hållbar utveckling i hela Tyresö. Planen ska också visa hur kommunen vill utveckla och bevara det som redan finns.

Det tar lång tid att fram en ny översiktsplan eftersom det är så många frågor att ta ställning till.

I ÖVERSIKTSPLANEN BESKRIVS
RIKTLINJER FÖR HUR MARKEN OCH
VATNET SKA ANVÄNDAS FÖR ATT SKAPA
EN HÅLLBAR UTVECKLING I HELA TYRESÖ.

DEN HÄR PROCESSPILEN VISAR HUR VI ARBETAR
FÖR ATT TA FRAM EN NY ÖVERSIKTSPLAN:

MEDBORGARFOKUS

Tyresö kommun har medborgarfokus. Det har politikerna i Tyresö bestämt. Därför har kommunen sedan 2013 haft flera tillfällen med spännande medborgardialog; Tyck om Tyresö 2035, där du fått vara med och påverka innehållet i den nya översiktsplanen.

I den rosa byggboden frågade vi hösten 2013 efter nya idéer och fick svar från cirka 2 000 Tyresöbor. Våren 2015 skickade vi ut ett förslag i form av en rosa tidning. Då fick vi synpunkter på två olika framtidsbilder från cirka 1 000 Tyresöbor. En sammanställning av hela dialogen finns på vår hemsida. I detta förslag till ny plan finns många citat och foton hämtade från dialogen Tyck om Tyresö 2035.

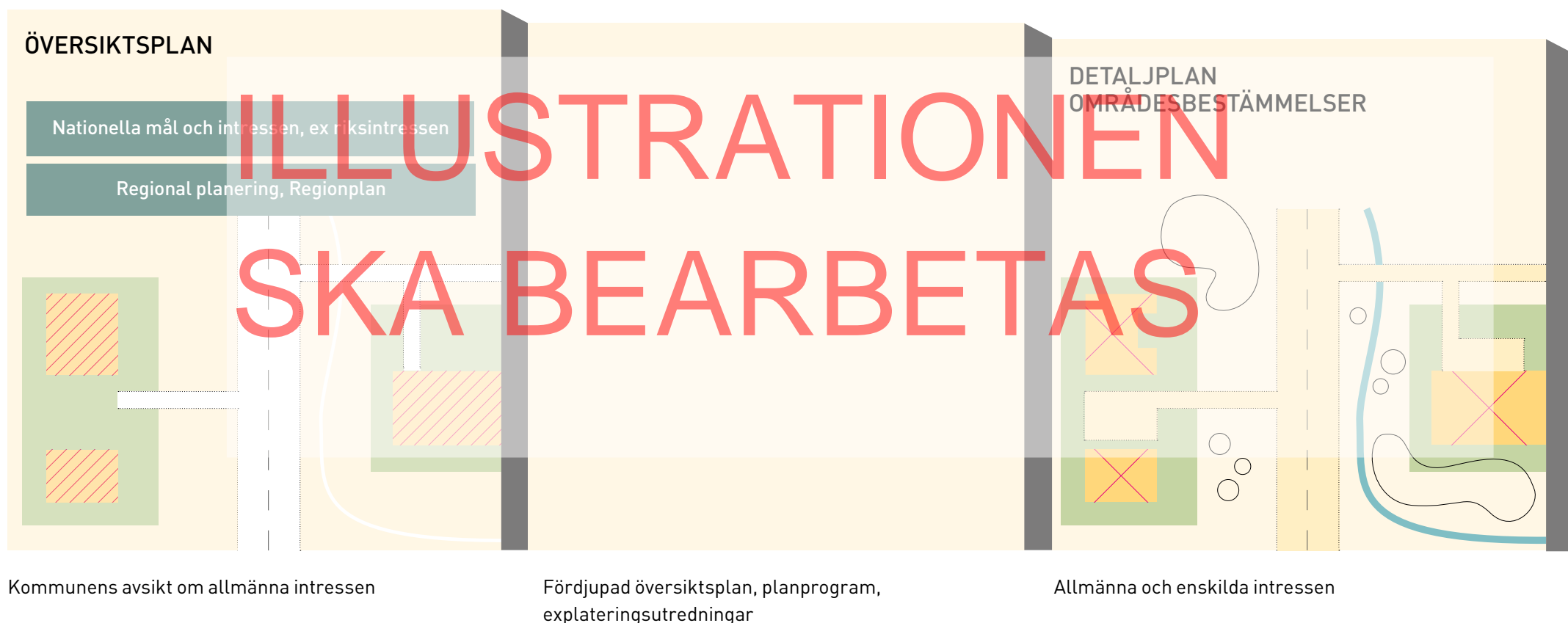
Nu presenterar vi ett utvecklat förslag som vi ber dig granska. Du har tid på dig fram till den 30 september 2016. Läs mer om hur på baksidan.

NU PRESENTERAR VI ETT UTVECKLAT FÖRSLAG SOM VI BER DIG
GRANSKA. DU HAR TID PÅ DIG FRAM TILL DEN 30 SEPTEMBER 2016.

PLANERING PÅ FLERA NIVÅER

Översiktsplaner ska visa hur kommunen bidrar till att uppfylla de mål och planer som beslutats om internationellt, nationellt och regionalt. Genom att agera lokalt i kommunen bidrar vi till att dessa mål uppfylls.

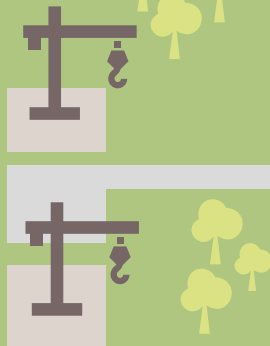

TYRESÖ ÄR EN DEL AV STOCKHOLMSREGIONEN.

PLANGENOMFÖRANDE
LOV OCH
FÖRHANDLINGSBESKED

BYGGANDE

OMBYGGNAD
FÖRVALTNING
TILLSYN

Allmänna och enskilda intressen
Krav på byggnadsverk

Krav på tekniska egenskaper

DETTA VILL VI UTVECKLA OCH BEVARA

Planförslaget visar vad kommunen vill utveckla och bevara. Det ska vara förutsägbart för Tyresöbor, näringsliv, byggare, myndigheter, grannkommuner och andra som skapar framtidens samhälle.

Kommunen kan inte bestämma på egen hand utan måste också ta hänsyn till och rätta sig efter andra viljeinriktningar. Staten har lagt fast så kallade riks-intressen som kan gälla allt från skydd av kulturhistoriskt intressanta miljöer till skydd av farleder. Kommunen måste också samordna sig

med sina grannkommuners planering och med hela regionens utveckling. Stockholms läns landsting arbetar med att ta fram en ny regionplan som samråds till september. Regionplanen kommer att visa en målbild för den långsiktiga utvecklingen i regionen.

UTMANINGAR

I regionplanen, RUF 2010, listas sex utmaningar för Stockholmsregionen. Dessa är relevanta även för

Tyresö kommun. Det är:

- Möjliggöra befolkningstillväxt och samtidigt förbättra regionens miljö och invånarnas hälsa
- Vara en liten storstadsregion och samtidigt internationellt ledande
- Att öka tryggheten i regionen samtidigt som världen upplevs som mer osäker
- Att minska klimatpåverkan och samtidigt möjliggöra ökad rörlighet och ekonomisk tillväxt
- Att åtgärda kapacitetsbrister samtidigt som behoven fortsätter att växa
- Att ha en fortsatt öppen region och samtidigt stärka inkluderingen

STADSUTVECKLING:

NUTID:

VISION 2035:

CENTRALA TYRESÖ:

KÖPCENTRUM

STADSKÄRNAN

ILLUSTRATIONEN SKA
UTVECKLAS

ENERGI:

FOSSILA
BRÄNSLEN

FÖRNYELSEBAR
ENERGI

TYRESÖ KOMMUNS VISION

Tyresös kommunfullmäktige beslutar varje mandatperiod om en kommunplan med vision och mål. Den övergripande visionen för Tyresö kommun är att vara den attraktivaste kommunen i Stockholmsregionen 2030.

I visionen presenteras Tyresö kommuns strategiska målområden, det är:

- Livskvalitet – den attraktiva kommunen
- Medborgarfokus – varje Tyresöbo i centrum
- Blomstrande näringsliv
- God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter
- Attraktiv arbetsgivare.

NY KARTA KOMMER

TYRESÖS IDENTITET LEDER OSS RÄTT

IDENTITET:

Tyresös identitet skapas genom att vi i all samhällsbyggnad tänker hållbart, mänskligt, grönt och blått.

Allt vi gör och alla beslut vi tar ska värna om ekologiska, sociala och ekonomiska värden. Nya miljöer är om- sorgsfullt utformade och estetiskt tilltalande – miljöer som håller i längden. Vi bygger ett hållbart samhälle samtidigt som vi växer.

Tyresö har en bebyggd miljö som stödjer livet mellan husen genom en mänsklig skala, form och klimat. Småskalighet går igen i allt som företagande, kommunens verksamheter, företagande och boendemiljöer.

Tyresö är ett starkt samband i Tyrestakilen. Vi är kända för vår natur och vårt vatten som är storslaget och varierat. Alla Tyresöbor har nära till rekreation, friluftsliv, skog, park och vatten.

TEMAN:

Identiteten stärks ytterligare genom att vi adderar fyra teman till identiteten; aktivt, nära, varierat och tillsammans.

Miljön lockar till aktivitet, möten, lek, kultur och rekreation. Det är enkelt att leva ett aktivt liv.

Tillsammans skapar vi framtidens Tyresö. Det gör vi genom dialog och kommunikation som lägger grunden till samsyn mellan Tyresöbor, näringsliv, föreningar, kommun och fastighetsägare

Tyresöborna upplever att det är nära till allt. Knutpunkter i och utanför Tyresö skapar ett nätverk av attraktiva platser för såväl arbete som fritid.

Variationsrikedom genomsyrar alla delar av samhället. Det finns mycket att välja på vad gäller livsstil, boendeform, utemiljö, service, handel och transporttjänst

KAPITEL 01: INLEDNING

Tyresö kommun behöver en långsiktig, strategisk plan för att utvecklas som en fantastisk plats att bo, leva och verka på. Därför tar vi nu fram en ny översiktsplan som blickar fram emot 2035 – och för en utblick mot 2055.

MEDBORGARDIALOG FORMAR PLANEN

Förslaget till ny översiktsplan tar vid efter den nu gällande planen från 2008. Förslaget är anpassat till nya kommunala, regionala och nationella mål med bäring på fysisk planering. En ny översiktsplan tas fram för att den gamla är färdigt utbyggd och för att tydliggöra och sammanfatta kommunens ställningstaganden inom en rad olika frågor som bostadsförsörjning, kulturmiljö, klimat, naturvård med flera.

Dokumentet du läser i är ett andra, mer utvecklat, förslag till ny översiktsplan för hela Tyresö kommun. En översiktsplan visar enkelt uttryckt hur kommunens mark- och vattenområden ska användas. Men det är förstås inte så enkelt, och det är därför vi behöver din hjälp med att forma framtidens Tyresö.

I kapitel 4 Markavändning hittar du den framtidsbild vi arbetat fram efter samrådet där vi bad dig fundera på hur du vill att kommunen ska utvecklas utifrån två olika framtidsbilder och ett jämförelsealternativ. Nu ber vi dig att granska detta nya förslag. Möjligheterna att påverka är mindre än de var under den tidiga dialogen och samrådet men lika viktig.

SÅ KOM VI HIT

Beslutet att ta fram en ny översiktsplan för Tyresö togs i kommunfullmäktige i december 2012. Först bjöd kommunen in Tyresöbor, företagare, föreningar och tjänstemän för att komma med nya idéer om framtidens Tyresö. De som deltog i dialogen berättade hur de såg på kommunens styrkor, möjligheter, hot och svagheter. Många delade med sig av sina framtidsdrömmar. Cirka 2 000 personer tyckte till om Tyresö i den rosa byggboden som kommunen placerade ut på sex platser i kommunen. Många lämnade också synpunkter via den digitala webbkartan och på andra sätt. Den tidiga dialogen är mer än vad som formellt krävs av medborgarinflytande under arbetet med att ta fram en översiktsplan.

Utifrån Tyresöbornas idéer tog kommunen fram ett förslag till ny översiktsplan. Det skickades ut till alla kommunens hushåll i form av en rosa tidning. Tyresöborna fick lämna synpunkter på öppet hus helg i kommunens centrum, på webben, vid föreningsmöten med mera. Cirka 1 000 Tyresöbor, organisationer, myndigheter med flera tog tillfället att tycka om Tyresö.

Var med
och påverka
möjligheterna
att bo och leva
i Tyresö

bild på den rosa byggboden...
kanske bättre med bild än rosa text?

Dialogen hittills visar att många tycker lika, oavsett i vilken del av Tyresö de bor. Exempelvis tycker många att det behövs bättre tvärförbindelser med kollektivtrafiken inom kommunen. Den synpunkten har många framfört både i Tyresö Strand och i Trollbäcken. Likaså ser många ett behov av offentliga mötesplatser, exempelvis parker, och ett behov av bättre service och trafiksäkerhet.

SÅ GÅR VI VIDARE

Efter denna granskning kommer vi att bearbeta förslaget ytterligare och sedan kan den nya planen antas av kommun- fullmäktige. Tillsammans ska vi sedan genomföra den nya översiktsplanen. Planen är ett av kommunens viktigaste styrdokument i den framtida utvecklingen! Så passa på att tycka till nu! Du har tid på dig fram till den 31 oktober 2016.

 En sammanställning av den tidiga dialogen finns på kommunens hemsida.

 Alla synpunkter och yttranden som kommit in till kommunen under samrådet finns samlade i en samrådsredogörelse.

SÅ PASSA PÅ ATT
TYCKA TILL NU!
DU HAR TID PÅ DIG
FRAM TILL DEN 31
OKTOBER 2016.

Rosa tidningen

TYRESÖS HISTORIA

Kommunen förändras ständigt – från förhistorisk tid, via Tyresögodsets, sommarnöjenas, modernismens och tiden efter 1975 till dagens byggväg. Mycket har förändrats. Hur vill vi att framtidens Tyresö ska se ut?

Under brons- och järnåldern steg landet ur havet. Då beboddes Tyresö av jägare och samlare. Många av de Ortsnamn vi ännu i dag använder härrör från järnåldern eller medeltiden då torp, gårdar och byar kom till. Exempel på det är Raksta, Rundmar, Kumla och Näsby.

Från 1600-talet fram till 1930 dominerades Tyresös utveckling av Tyresögodset. Det var ett av Stockholmstraktens största gods och ägorna omfattade nästan hela dagens kommun. Vid sekelskiftet 1800/1900 lät Tyresögodsets ägare markis Lagergren stycka tomter för sommarvillor runt Breviksmaren. Detta var inledningen på en ny period i Tyresös historia. Från 1930 styckar barnen upp merparten av marken i Strand och i Östra Tyresö för sportstugebebyggelse. Utbyggnaden av sportstugor och egnahem påbörjades under samma tid också i Trollbäcken när Kumla herrgårds marker såldes.

År 1959 antogs en lag som gjorde det möjligt för allmännyttiga bostadsföretag att äga mark utanför den egna kommunen. Lagen fick namnet Lex Bollmora då den gjorde det möjligt för Stockholms stad och bygga tusentals bostäder i flerfamiljshus, radhus och småhus i Tyresö.

Under 1960- och 70-talen tiofaldigades befolkningmängden i kommunen som får den bebyggelse och struktur som i huvudsak gäller än i dag.

Efter år 1975 har ny bebyggelse mestadels kommit till i anslutning till redan bebyggda områden. I stora delar av kommunen har sportstugor ersatts av större villor. Omvandlingen är nästan helt genomförd i Trollbäcken och i Tyresö Strand, där det bara finns enstaka exempel kvar av stugor från fritidshusepoken. Trädgårdsstaden och Strandtorget i Tyresö Strand var kommunens stora utbyggnadsprojekt under 1990- och början av 2000-talet.

I skrivande stund byggs och detaljplaneras det för nya bostäder i kommunen. Dessa planer är i olika skeden i bygg- och planprocessen och för dessa har hållits eller hålls medborgardialog separat enligt plan- och bygglagen. Se karta sidan XX för att få en överblick över dessa projekt. Mer information om projekten finns på kommunens hemsida.

MYCKET HAR
FÖRÄNDRATS.
HUR VILL VI ATT
FRAMTIDENS
TYRESÖ SKA
SE UT?

TYCK OM TYRESÖ 2035 – OCH 2055

TYRESÖ KOMMUNS VISION

Tyresös kommunfullmäktige beslutar varje mandatperiod om en kommunplan med vision och mål. Den övergripande visionen för Tyresö kommun är att vara den attraktivaste kommunen i Stockholmsregionen 2030.

I visionen presenteras Tyresö kommuns strategiska målområden, det är:

- Livskvalitet – den attraktiva kommunen
- Medborgarfokus – varje Tyresöbo i centrum
- Blomstrande näringsliv
- God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter
- Attraktiv arbetsgivare.
- Den nya översiktsplanen ska utgå från visionen.

 Kommunplan

FRÅGOR SOM GENOMSYRAR ALLT

Det finns frågor som är viktiga och som genomsyrar allt det vi planerar. Dessa frågor ges inte egna kapitel utan finns hela tiden med i de bedömningar som gjorts när förslaget till ny översiktsplan tagits fram. Frågorna är:

- Regionalt perspektiv
- Genusperspektivet
- Folkhälsa
- Barnperspektivet
- Tillgängligheten
- Hållbarheten
- Klimat

TYRESÖS IDENTITET LEDER OSS RÄTT

I den här delen presenterar vi kommunens identitet. Den ger uttryck för vilka kärnvärden som ska stärkas i all samhällsplanering och ger stöd i de avvägningar som behöver göras i efterföljande planering. Det gör även kommunens strävan att nå nationella mål med bärighet på fysisk planering och kommunens egen vision.

IDENTITET

Vad kännetecknar Tyresö i dag? Svaret blir för många Stockholmare »natur« eller »har ingen aning«, enligt en undersökning gjord på kommunens uppdrag. En del av arbetet med att ta fram en ny översiktsplan handlar därför om att stärka och tydliggöra kommunens identitet.

Under den tidiga dialogen kunde besökarna i den rosa byggboden spela ett spel och få fram sin personlighet. Varje personlighet symboliserade olika värden som är viktiga att ta fasta på i framtidens Tyresö. Spelet visade på vad Tyresöborna tycker är viktigast, vilken livsstil de vill ha.

Slutsatsen blev att Tyresös identitet stärks genom att vi i all samhällsbyggnad tänker på att Tyresö ska vara hållbart, mänskligt samt grönt och blått. Det är de kärnvärden som ska stärkas i alla verksamheter. Dessutom ska vi arbeta för att kommunen ska kännetecknas av närhet och variation samt att det är lätt att vara aktiv och tillsammans.

TÄNK GLOBALT – AGERA LOKALT

Kommunen kan inte bestämma på egen hand utan måste ta hänsyn till och rätta sig efter andra viljeinriktningar. Staten har bestämt så kallade riksintressen som kan gälla allt från skydd av kulturhistoriskt intressanta miljöer till skydd av farleder. Kommunen måste också samordna sig med sina grannkommuners planering och med hela regionens utveckling. Stockholms läns landsting arbetar med att ta fram en ny regionplan som samråds till september. Regionplanen kommer att visa en målbild för den långsiktiga utvecklingen i regionen.

Översiktsplaner ska visa hur kommuner bidrar till att uppfylla de mål och planer som beslutats om internationellt, nationellt och regionalt.

Genom att agera lokalt i kommunen bidrar vi till att dessa mål uppfylls. Kommunens fysiska struktur och utseende har stor betydelse för de val vi som privatpersoner och företag gör, för hur vi lever. Därför finns det många nationella mål som kommunen ska ta hänsyn till i den fysiska

planeringen. Dessa mål gäller så skilda områden som jämställdhet, folkhälsa, miljö och arkitektur.

När vi utformar den nya översiktsplanen tar vi bland annat hänsyn till:

- Vision för Sverige 2025. Läs mer och se filmen: sverige2025.boverket.se
- Nationella målen för arkitektur, form och design (nya Livsmiljö)
- Nationella mål för kulturmiljöns mångfald
- Nationella miljö kvalitetsmålet »God bebyggd miljö« (nya nationella Hållbarhetsmålen)
- Nationellt mål för jämställdhet
- Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF

AVVÄGNINGAR OCH PRIORITERINGAR

All planering handlar om att ha en vision och sedan förverkliga den genom att göra avvägningar och fatta beslut på vägen fram mot målet.

Att prioritera bland önskemål och värden är en del av detta. För att kunna ta fram en översiktsplan behövs stor kunskap om hur kommunen ser ut i dag och hur den kan komma att utvecklas.

Kommunen behöver förstå hur världen kring oss ser ut och utvecklas och hur den kan komma att påverka oss, så kallad omvärldsbevakning.

I en översiktsplan är avvägningar som gjorts mellan olika intressen generella och på en övergripande nivå. Många gånger skjuts frågan om hur saker i detalj ska lösas på plats till en senare tidpunkt. Kommunens ambition är ändå att tydliggöra vilka problemställningar som finns att ta hänsyn till och arbeta med i den fortsatta planeringen.

Staten, i form av länsstyrelsen, granskar att kommunen har gjort rimliga avvägningar när det gäller allmänna intressen, hållbarhetsbedömning, bostadsförsörjning och nationella intressen mm.

DE GLOBALA MÅLENS FÖRHÅLLANDE TILL TYRESÖ

Den 25 september 2015 enades FN:s 193 medlemsländer om att anta de globala målen. De globala målen är en ny agenda för global hållbar utveckling och är en efterträdare till de millenniemål som varit aktuella fram till 2015. Syftet med de globala målen är att människor på en global skala skall kunna enas kring en definition kring hållbar utveckling med hjälp av mål och delmål och på sikt kunna mäta hur arbetet fortgår. De kommande 15 åren har medlemsländerna enats om att åstadkomma tre saker. Att utrota extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor samt att lösa klimatkrisen. Då målen är antagna av länder som världen över har en stor variation i förutsättningar är delmålen specifikt anpassade för respektive lands unika förutsättningar. I Sverige har vi till exempel inte utsträckta problem med extrem fattigdom, även om många människor i Sverige lever på otillräckliga resurser. Omkring 850 miljoner människor världen över lever i hunger, men på en generell skala befinner sig inte dessa människor i Sverige, även om många går hungriga.

 Läs mer om de globala hållbarhetsmålen på globalamalen.se

1. INGEN FATTIGDOM

Avskaffa all form av fattigdom överallt.

2. INGEN HUNGER

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.

3. HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.

4. GOD UTBILDNING FÖR ALLA

Säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

5. JÄMSTÄLLDHET

Uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt.

6. RENT VATTEN OCH SANITET

Säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.

7. HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

Säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.

8. ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

Verka för en inkluderande och långsiktig hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

9. HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.

10. MINSKAD OJÄMLIKHET

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

11. HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

12. HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

Säkerhetsställ hållbara konsumtions- och produktionsstrukturer.

13. BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN
Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

14. HAV OCH MARINA RESURSER
Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.

15. EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD
Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

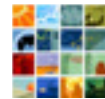
16. FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN
Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer.

17. GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP
Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

NATIONELLA MILJÖMÅLEN

(Naturvårdsverket)

Miljökvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Det finns även preciseringar av miljökvalitetsmålen. Preciseringarna förtydligar målen och används i det löpande uppföljningsarbetet av målen.

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giffri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

GLOBALA MÅLEN

(FN-UNDP)

Världens ledare har förbundet sig till 17 Globala Mål för att uppnå tre fantastiska saker under de kommande 15 åren. Att utrota extrem fattigdom. Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen. Att lösa klimatkrisen. Genom de Globala Målen för hållbar utveckling kan det här uppnås. I alla länder. För alla människor.

1. Ingen fattigdom
2. Ingen hunger
3. Hälsa och välbefinnande
4. God utbildning för alla
5. Jämställdhet
6. Rent vatten och sanitet
7. Hållbar energi för alla
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
10. Minskad ojämlikhet
11. Minska ojämlikheten inom och mellan länder
12. Hållbara städer och samhällen
13. Hållbar konsumtion och produktion
14. Bekämpa klimatförändringen
15. Hav och marina resurser
16. Ekosystem och biologisk mångfald
17. Fredliga och inkluderande samhällen
18. Genomförande och globalt partnerskap

FOLKHÄLSO-MÅLEN

(Folkhälsomyndigheten)

Det övergripande nationella målet för folkhälsoarbetet i Sverige är “att skapa samhällseliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen”. För att underlätta arbetet med att uppnå målet har en samlad målstruktur med elva målområden utvecklats

1. Delaktighet och inflytande i samhället
2. Ekonomiska och sociala förutsättningar
3. Barn och ungas uppväxtvillkor
4. Hälsa i arbetslivet
5. Miljöer och produkter
6. Hälsöfrämjande hälso- och sjukvård
7. Skydd mot smittspridning
8. Sexualitet och reproduktiv hälsa
9. Fysisk aktivitet
10. Matvanor och livsmedel
11. Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

HÅLLBARHETSBEDÖMNING

SAMMANFATTNING

Positiv social utveckling med hälsosamma miljöer, arbeten och kulturella upplevelser är målet med en översiktlig kommunal planering. För att vi ska trivas och kunna växa i vår närmiljö krävs långsiktigt gynnsamma miljömässiga och ekologiska förutsättningar där ett nyttjande av naturresurser och ekosystemtjänster betraktas med robusthet och resiliens. Den ekonomiska bärigheten i kommunen utgör medlet för att lyckas med detta.

Tyresö kommun är en plats med unika värden och miljöer och har god närhet till centrala Stockholm. När kommunens befolkningen över tid kommer att växa finns det några centrala frågor som speciellt behöver beaktas i den fortsatta planeringen. Som med nästan all fysisk planering är det nödvändigt att den byggda miljön inte konkurrerar med grönytor och ekosystemens resiliens och funktion. Både för att uppnå en ekologiskt hållbar utveckling men även för att se till att kommunens invånare har god tillgång till rekreationsområden och ytor som inte har några fördefinierade funktioner.

Tyresö är en kommun med relativt hög andel bilburen befolkning. För att tillgodose både mobilitetsbehov och klimatmål behöver kollektiva färdmedel samt möjlighet till transport på säkra gång- och cykelbanor prioriteras och planeras noggrant, inte minst i kommunens minst centrala delar som Tyresö Strand och Brevik (yttre samt inre). Där förtätning och kompletteringsbebyggelse tillkommer är det viktigt att bostäders upplåtelseformer och prisklasser varierar för att möjliggöra för människor med olika bakgrund och förutsättningar att bo blandat för att inte ytterligare förstärka den negativa trend av segregation som finns i hela Storstockholm. Här är det även viktigt att olika stadsdelar med hjälp av den byggda miljön kopplas samman så att människor med lätthet kan röra sig i hela kommunen och inte stanna i »sitt« område.

En stor del av kommunen har kuststräckor, i väst mot Drevviken och i öst mot Östersjön. Prognoser för framtida klimatförändringar bedömer att vattennivåerna i bl.a. Östersjön kan komma att höjas över tid. För att säkra kommuninvånarnas trygghet behöver planering ske med hänsyn till

befintliga prognoser och försiktighetsåtgärder vidtas där det bedöms vara nödvändigt.

Ny bebyggelse behöver vara attraktiv och inbjudande både för boende men också för att nya företag ska vilja etablera sig inom kommunens ekonomiska bärighet. Tyresö är bärande av en rik kulturhistorisk identitet på många platser, inte minst kring Tyresö slott, och när kommunen utvecklas behöver dessa miljöer bevaras i största möjliga mån med hjälp av expertis på området.

Där nya stadsdelscentrum växer fram behöver skola, idrott, vård och omsorg växa i samma takt som antalet invånare för att boende inte ska tvingas söka sig till närliggande kommuner för sådana tjänster och på sikt lämna kommunen. När platser för skola och fysisk aktivitet tillskapas är även ett genusperspektiv viktigt att beakta så alla människor, oberoende av könsidentitet, kan säkra en likartad tillgång på viktiga samhällsfunktioner.

TYRESÖ I STOCKHOLMSREGIONEN

Tyresö är en del av Stockholmsregionen och genom det med i en utveckling som hela tiden fortgår. Många väljer att flytta till regionen för att starta nya liv med jobb eller studier. Barn och ungdomar växer upp, flyttar hemifrån och bildar nya familjer med barn. Stockholmsregionen, som Tyresö är mitt i, växer.

Den befolkningsökning vi står inför kan inte väljas bort utan är en utmaning som vi tillsammans ska ta till oss och möta.

Utmaningarna är att många olika intressen ska kunna samspela på en begränsad yta. Kommunen ska klara av både långsamma och snabba förändringar så som politiska oroligheter, ekonomiska konjunkturförändringar, naturkatastrofer och flyktingströmmar. Kommunens långsiktiga samhällsplanering ska ge en god förmåga att hantera förändringar vi inte vet något om i dag. Kommunen ska växa hållbart in i framtiden!

NÄTVERK FÖR SAMARBETE

Tyresö gränsar till fem kommuner: Nacka, Stockholm, Huddinge, Haninge och Värmdö. Flera frågor i den översiktliga planeringen kräver samordning över kommungränserna,

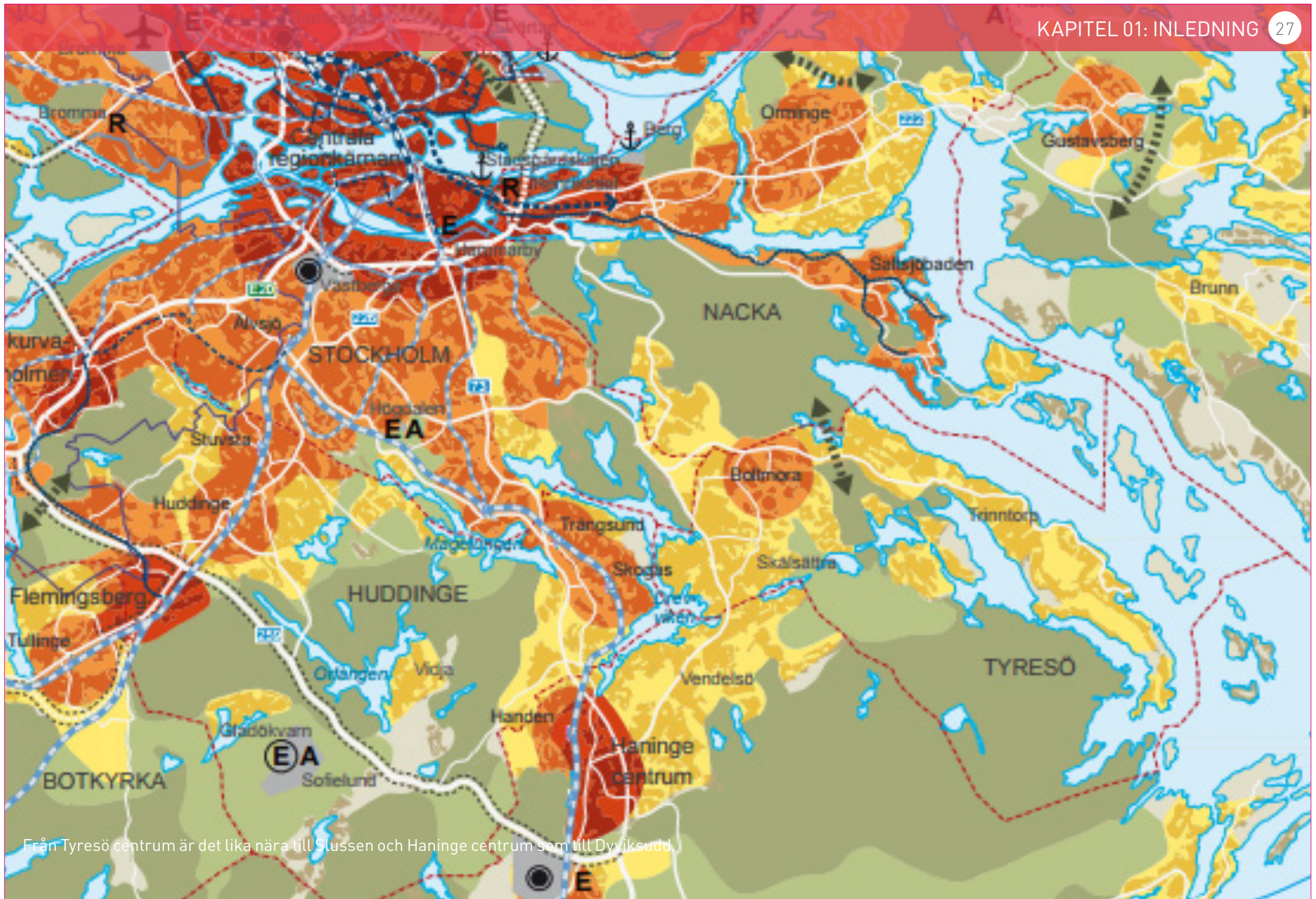
exempelvis de som gäller infrastruktur och vatten. Tyresö kommun ingår i en rad olika nätverk för samarbete. I Södertörnssamarbetet ingår åtta kommuner som har en lång tradition av samarbete kring en rad frågor, exempelvis kring infrastrukturfrågor, räddningstjänst (SBFF) samt miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF). Södertörnskommunerna har tillsammans närmare en halv miljon invånare och utgör en stark drivkraft för utveckling i Stockholmsregionen.

Tyresö kommun samarbetar även om Skrubba genom LÄSK-samarbetet (Lindalen, Älta, Skrubba). Detta område, nordväst om Tyresö, ligger i Stockholms stad och gränsar även till Nacka kommun i norr. Syftet är att gemensamt planera markanvändning och infrastruktur utan att hindras av kommungränser. För Tyresö är det viktigt att kommunerna även fortsatt planerar tillsammans för att hitta en effektiv markanvändning genom exempelvis en förlängning av Bollmoravägen genom Skrubba till Gudöbroleden samt lokalisering av verksamheter som ger kommunernas invånare gemensam nytta.

UTMANINGAR

I samrådsförslaget till ny regionplan, RUFS 2050, listas sex utmaningar för Stockholmsregionen. Utmaningarna gäller också för Tyresö kommun. Det är:

- Möjliggöra befolkningstillväxt och samtidigt förbättra regionens miljö och invånarnas hälsa
- Vara en liten storstadsregion och samtidigt internationellt ledande
- Att öka tryggheten i regionen samtidigt som världen upplevs som mer osäker
- Att minska klimatpåverkan och samtidigt möjliggöra ökad rörlighet och ekonomisk tillväxt
- Att åtgärda kapacitetsbrister samtidigt som behoven fortsätter att växa
- Att ha en fortsatt öppen region och samtidigt stärka inkluderingen

Från Tyresö centrum är det lika nära till Slussen och Haringe centrum som till Dyrönsudd.

KAPITEL 02: PLANERINGSSTRATEGIER

Mihilic aperitam spicaetris, eo, conditio hae iam tarbis vatus, nicae nos, nontror
mantem invo, ciptim re iu ia coniam pessint emquamCulerum non tus di factorei
egit, vere menihilius intiam dii pra noximore, C. Ala ma, con sciemus, se

STADSBYGGNADS- PRINCIPER

Tyresö kommun växer! Det gör vi genom att förtäta bebyggelsen och skapa ett bredare utbud av bostäder med service, kultur och människor. Den nya bebyggelsen ska både stärka och förnya befintliga värden – så att gammalt och nytt bildar en helhet. Tyresö ska utvecklas till en hållbar och väl gestaltad livsmiljö.

Principerna och punkterna »Så här gör vi« handlar om **var** och **hur** vi ska bygga.

TRYGGT OCH SAMMANHÅLLET

Bebyggelsestråk och grönstråk binder tryggt samman kommundelarna – det är lätt att hitta och avstånden upplevs som korta. Lägen nära kollektivtrafiken har förtätats och bilberoendet har därmed minskat. Kommunens centrum är en tydlig stadskärna, trevlig och med många olika verksamheter inom service och kultur och med varierat boende.

De olika kommundelscentrumen är väl utbyggda för områdenas behov – och kompletteras av mindre närcentrum och kvarterstorg, som bidrar med lokala mötesplatser med vardagsservice.

Bebyggelsen ligger på mark som är säker såväl i dagens som framtidens klimat. Jordbruksmark och gröna stråk har sparats. Principerna och vägledningen handlar om var och hur vi ska bygga.

NYBYGGNATION SKAPAR MERVÄRDE

Tyresös identitet stärks och utvecklas genom kvarter med olika utseenden, innehåll, och upplåtelseformer – som kompletterar det äldre utbudet. Den nya bebyggelsen är i tilltalande samtida arkitektur i mänsklig skala som ska passa in i landskapet. Tydliga gränser utformas mellan privat och offentlig mark (t ex parker och natur) för att de allmänna platserna ska upplevas som tillgängliga för alla. Torg, gaturum och andra mötesplatser är tryggt och trevligt utformade för att ge alla invånare möjlighet att träffas och delta i det gemensamma livet.

SÅ HÄR GÖR VI

- **Arbeta med helhetssyn** präglad av kvalitet, samverkan och dialog när vi formar en attraktiv gestaltad livsmiljö. Kommunen tar fram kvalitetsprogram för byggnader och offentlig miljö när så är lämpligt.
 - **Utveckla kommuncentrumet** till en levande stadskärna och förstärk kommunfelscentrum och lokala mötesplatser. Forma vackra torg och ytor på strategiska platser för möten och evenemang.
 - **Bind samman kommundelar** och komplettera bebyggelsen längs utvalda stråk. Gör det lätt att hitta genom väl anpassad bebyggelse och en logisk gatuhierarki. Vi kommer inte att göra någon drastisk omdragning av gator
 - **Använd mark effektivt** inom bebyggda områden.
 - **Bygg mer i lägen** nära kollektivtrafiken.
 - **Förtäta småhusbebyggelsen** genom minskade tomtstorlekar och/eller ökade byggrätter på identifierade platser (se plankartan).
 - **Placera och utforma** bebyggelse säkert med hänsyn till såväl dagens som framtidens risker för översvämning, ras, skred och erosion samt buller, farligt gods med mera.
 - **Skapa tydliga gränser** och entréer mellan å ena sidan bebyggelsen och å andra sidan parker och natur. Byggnader ska ha sin framsida och sina entréer mot gatan.
 - **Planera för en bra mix** av bostäder, arbetsplatser, kultur och service för att få attraktivare miljöer som lever hela dygnet och minskar transportbehovet. Se till att det finns plats för verksamheter i bottenvåningen längs stadsgator.
 - **Konstnärlig utformning** ska finnas med i alla projekt och kan vara en integrerad del av både byggnader, markbeläggning, bänkar, ljussättning och liknande.
 - **Planera med hänsyn** till kulturmiljöerna genom att låta kulturarvet vara med i planeringen. Stärk karaktärer och bygg för identitet.
 - **Planera för god tillgång** till grönytor vid bebyggelseutveckling och nybyggnad.
 - **Få bebyggelsen att passa in** i terrängen och landskapet.
 - **Planera för "grön design"** i både form och funktion. Arbeta för att Tyresö ska vara en förebild med sina projekt och ligga i framkant för att uppfylla miljö- och klimatmål.
 - **Planera för reglerande** ekosystemtjänster, exempelvis god tillgång till ytor för dagvattenhantering, gatuträd och grönska och begränsning av andelen hårdgjord yta. Planera för biologisk mångfald vid bebyggelseutveckling.
 - **Skapa och värna** kulturella ekosystemtjänster. Planera för att utveckla tillgången till offentliga mötesplatser. Skolor, förskolor, äldreboenden och vårdmiljöer ska ha bra utemiljö. Offentliga miljöer är till för alla, ska vara tillgängliga och bör inte kommersialiserat så att så att människor utesluts.
- 🔧 **Riktlinjer för konstnärlig** gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser i Tyresö kommun 2014.
 - 🔧 **Klimatstrategi Tyresö kommun 2010**

MED NATUREN RUNT KNUTEN

Tyresö är känt för sin fina natur. Den utgör en del av den regionalt viktiga Tyrestakilen, ett naturområde som sträcker sig från Haninge i söder till Nacka i norr. Bara två mil från Stockholms mitt möter staden skog, öppna kulturlandskap, sjöar och vattendrag och kust.

REGIONALT VIKTIGT

Nybyggnation, upprustningar och skötsel av parkmark, naturmark och bostadsområden bidrar till att bevara och stärka den gröna helhets känslan som sträcker sig genom Tyresö – där både rekreation och biologisk mångfald är viktigt. Värdefulla miljöer med barrskog, ek och andra ädellövsträd värnas.

Tyresöborna är väl bekanta med och stolta över kommunens roll i Tyrestakilen. Ett sammanhängande nät av promenad- och cykelstråk gör det möjligt för invånare i och runt Tyresö att nå olika gröna utflyktsmål.

STORSLAGEN, VARIERAD OCH SMÅSKALIG

Tyresös naturområden har såväl regional som nationell attraktionskraft. Boende i kommunen har god tillgång till park-, strand- och naturområden av hög kvalitet. Det finns en variation av naturtyper för biologisk mångfald, upplevelser och naturpedagogik.

VÄRDET AV NATUR

Tyresös park- och naturområden ska skötas så att vi behåller deras värden och funktioner. De ska fortsätta att uppmuntra till möten och olika typer av friluftsliv – för att bidra till ett hälsosamt och aktivt liv. Bostadsnära parker fyller här en viktig funktion.

SÅ HÄR GÖR VI

- **Stärk de gröna** sammanhängande stråken vid bebyggelseutveckling.
- **Skapa tydliga entréer** till kommunens attraktiva grönområden och tydliga gränser mot privat mark.
- **Bevara, lyft fram** och förstärk karaktärsfulla gröna miljöer och utveckla kulturlandskapen. Ta fram ett program för parker och offentliga platser.
- **Se till att strandområden** är tillgängliga för allmänheten och fortsätter att vara det även vid nybyggnation.
- **Bind samman Tyresös** grönområden med andra (Flatens värdekärna, Nackareservatet och Erstaviks värdekärnor). Ta fram åtgärdsprogram för att stärka Tyrestakilen.
- **Samverka om Tyrestakilen** tillsammans med Haninge, Stockholm och Nacka.
- **Se till att rekreativmiljöerna** går att nå till fots, på cykel och via kollektivtrafik
- **Planera för producerande** ekosystemtjänster. Spara jordbruksmark och håll åker- och ängsmarker öppna. Avsätt mark för koloni- och odlingslotter i utbyggnadsområden med flerfamiljshus. Ha ett perspektiv som utgår från ekosystemtjänster i skötselplaner och handlingsprogram.

 Grönstrukturplan Ekologigruppen för Tyresö kommun ej beslutad 2014

 Barnens närnatur, Tyresö kommun 2011

TECKEN-
FÖRKLARING
KOMMER HÄR
(FRÅN ROSA
TIDNINGEN)

ETT VATTENSYSTEM I BALANS

Tyresö är omgärdad av havsvikar och sjöar med stort värde för rekreation. Vatten är också vår viktigaste naturresurs och vårt viktigaste livsmedel. Naturlig rening av vatten är ovärderligt för människor, djur och växter.

TYRESÖS VATTEN ÄR OMTYCKT AV MÅNGA

Tyresös vatten lockar många människor tack vare möjligheterna till rekreation. Kommunen erbjuder attraktiva mötesplatser, promenader och naturstigar intill vatten – oavsett om man är på väg till bad- och båtliv eller någon landbaserad aktivitet.

Stadsplanering och utveckling bidrar till att den faktiska och upplevda tillgängligheten till Tyresös vatten ökar. Marknadsföring och tydlig information om hur man hittar gör den goda tillgången till vattenmiljöer välkänd.

Vi ska värna och utveckla allmänhetens tillgång till stränderna. Strändernas ökade tillgänglighet ger samtidigt nya promenader och stråk.

Strandskyddet är ett viktigt verktyg för att säkerställa allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Skyddet

gäller vid alla kuster, sjöar och vattendrag - där det inte är upphävt. Det skyddade området är 100 - 300 meter från strandkanten, både på land och i vattenområdet.

SÅ BEHÅLLER VI EN STARK OCH LEVANDE VATTENMILJÖ

Tyresö har en stor variation av vattenmiljöer som är värdefulla för den biologiska mångfalden och fisket. Kommunen har också en stor andel skyddad miljö som bidrar till ekosystemtjänster.

Tyresö har god kunskap om de resurser och värden som finns i kommunens vatten – och hur man planerar hållbart. Lagkraven på vatten-kvalitet uppfylls med god marginal. Tyresö tar väl tillvara på förutsättningarna för ekosystem-tjänster knutna till vattenrening, vattenreglering och dricksvatten samt fiske och biologisk mångfald.

SÅ HÄR GÖR VI

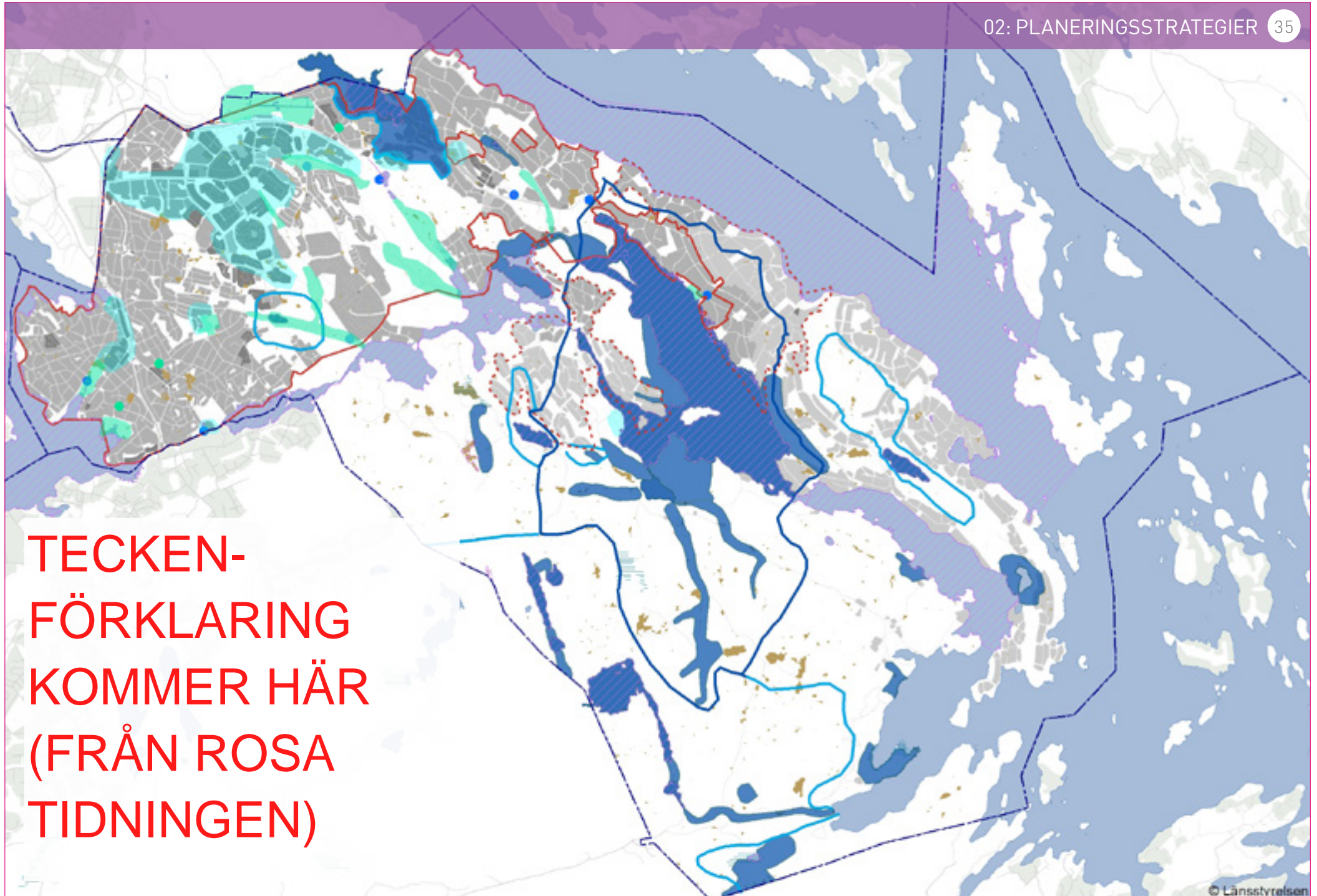
- **Utveckla nya mötesplatser** kopplade till vatten och planera för ett sammanhängande nät av strandpromenader och strandnära naturstigar. Gränsen mellan offentliga och privata miljöer ska tydliggöras och det ska vara lätt att hitta till och röra sig inom kommunens rekreativa miljöer.
- **Öka nåbarheten** genom nya tydliga gång- och cykelstråk till badplatser och småbåtshamnar. Gör vattnet tillgängligt genom "blå" busshållplatser.
- **Bevara och utveckla** Tyresös historiskt viktiga blå karaktärer. Vattenanknutna kulturlämningar ska utgöra en del av den gestaltade miljön i parker, längs strandpromenader och naturnära stigar.
- **Arbeta aktivt med** vattenrelaterade ekosystemtjänster som vattenrening, vattenreglering och biologisk mångfald.
- **Samverka med angränsande** kommuner i vattenfrågor, bland annat för att minska övergödningen.
- **Utred möjligheten** att återskapa naturliga förhållanden längs vattendrag, anlägga och restaurera kustnära grundområden, strandzoner och åtgärda fiskars vandringshinder.
- **Förbättra vattenrening** och vattenreglering i tätbebyggda områden genom att anlägga och restaurera dagvattenanordningar och våtmarker. Planera för öppen dagvattenhantering.
- **Fördjupa inventeringar** av våtmarker och vattenmiljöer.
- **Planera för ökade** nederbördsmängder så att dessa kan tas om hand.
- **Antalet bryggor** i främst Kalvfjärden ska begränsas, men antalet båtplatser bör vara samma. Det görs genom att båtplatser samordnas vid båtklubbar.
- **I grunda havsvikar** och andra känsliga vattenmiljöer är kommunen mycket restriktiv till nya båtbyggor och uppmuntrar till samordning av befintliga båtplatser och bryggor.
- **Se även kapitlet** Aktiv i Tyresö och Effektiva tekniska system

Vattendirektivet, (2000/60/EG)

Blåplan, Ekologigruppen för Tyresö kommun, ej beslutad 2014

AKTIV I TYRESÖ

När antalet invånare växer ökar behovet av platser för kultur och fritid.

KULTUR OCH FRITID BERIKAR

Tyresö har många platser att upptäcka: Stora naturområden för aktivt friluftsliv, näraliggande natur med plats för lek och skidåkning samt vatten som bjuder in till båtliv och bad. Bland annat! Förutom de många möjligheterna är aktiviteterna också lättillgängliga och nära.

Anläggningar för kultur- och fritid utvecklas och anpassas i takt med att befolkningen ökar. Både tävlingsinriktade och icke tävlingsinriktade hälsofrämjande aktiviteter ska främjas. Det behövs flexibla lokaler så att de som ägnar sig åt mindre sporter har någonstans att vara.

Hallar för olika idrottsaktiviteter tar stor plats och kräver stora investeringar. De ska därför användas effektivt och samutnyttjas av verksamheter som drivs på exempelvis olika tider. I takt med att fler stadsmässiga miljöer utvecklas i kommunen kan hallar och anläggningar integreras i stadsmiljön. Kommunen planerar för att det ska finnas plats för spontanidrott vid bostäder. Det är viktigt att det finns anläggningar för olika sorters spontanidrott. Det kommer också finnas stort behov av mötesplatser för kultur.

För att kunna erbjuda fler båtplatser i kommunen ska befintliga bryggområden nyttjas på ett mer effektivt sätt och i vissa fall utökas. Kommunen pekar på att båtklubbarna i Vissvassfjärden bör kunna samordnas och utöka antalet platser. Miljön är dock mycket värdefull och den skulle ta mindre skada av en utvidgning utåt fjärden vilket även skulle gynna skärgårdsvyn från land. Även trafik till området och vinterförvaringen av båtarna är begränsande.

Ytterligare platser för en möjlig utökning av båtplatser finns markerade på kartan. Andra områden är olämpliga för att miljön är värdefull eller känslig för exploatering.

Som ett alternativ till att erbjuda fler båtplatser kan kommunen arbeta för att möjliggöra båtpooler för kommuninvånare som vill dela båt på samma sätt som inom en bilpool.

SÅ HÄR GÖR VI

- **Sprid kunskapen** om Tyresös friluftsliv och alla dess möjligheter till aktiviteter.
- **Fortsätt utvecklingen** av Alby naturreservat, enligt utvecklingsplan Attraktiva Alby, som utgångspunkt för det rörliga friluftslivet, inom Alby naturreservats målsättning och föreskrifter (regler).
- **Utöka riksintresset** för rörligt friluftsliv för att inkludera Alby naturreservat (beslut väntas från Naturvårdsverket).
- **Använd idrottshallar** samt kultur- och fritidslokaler effektivt för att ge plats åt fler.
- **Gör platser för** spontana aktiviteter en del av stadsmiljön, till exempel bibliotek, kulturlokaler, idrottshallar och andra anläggningar.
- **Aktiviteter ska finnas** för alla. Planering och fördelning av stöd ska främja såväl tävlingsinriktade som icke tävlingsinriktade aktiviteter och fördelas medvetet för att främja att alla aktiveras.
- **Använd befintliga bryggområden** effektivt. Nya båtplatser tillkommer främst genom utökning av dessa.
- **Gemensam båttilläggningsplats** ska göras möjlig av kommunen.

 Utvecklingsplan Attraktiva Alby, 2014
tyresö kommun

 Anläggningsförsörjningsplan,
ska tas fram enligt Kommunplanen

 Blåplan, Ekologigruppen för Tyresö kommun,
ej beslutad 2014/14

VÄRNA KULTURMILJÖERNA NÄR SAMHÄLLET FÖRÄNDRAS

Människors har levt i Tyresö i flera tusen år, vilket syns i kulturmiljöerna. De är speciella för Tyresö och något att vårda och samlas kring. De visar oss tidigare generationers arbete och idéer – och påminner oss om att de miljöer vi skapar idag är morgondagens kulturmiljöer.

EN LEVANDE HISTORIA

I kommunens utveckling tar vi tillvara på kulturmiljöerna. Genom att låta flera tidslager existera sida vid sida blir Tyresös utveckling tydlig – det ger identitet, minnen, samhörighet och hemkänsla. Tyresös kulturhistoriska värden finns inte bara i det byggda, även landskapet bär spår av människors liv. Därför ska såväl kulturhistoriskt värdefulla landskap som bebyggelse skyddas och synliggöras, tillsammans med fornminnen, kulturmiljöer i vattnet och liknande. Allt detta är fastslaget i olika lagar. Enligt Plan-

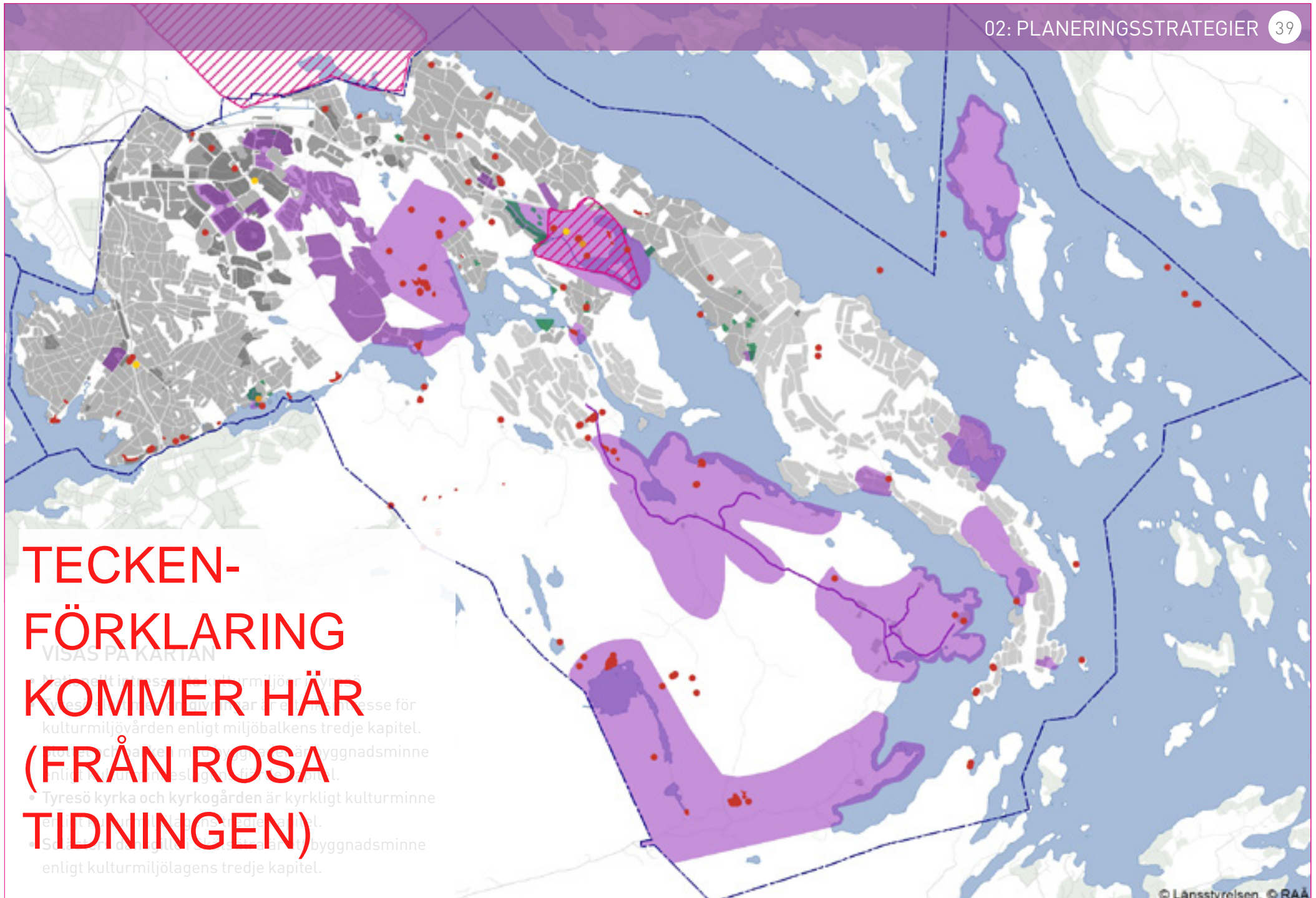
och bygglagen måste en översiktsplan ta hänsyn till kulturhistoriska värden. Dessutom spelar kulturmiljölagen och miljöbalken viktiga roller, där den senare bestämmer om riksintressen för kulturmiljön (där Tyresö slott med omgivning är utpekade som riksintresse).

SÅ HÄR GÖR VI

- **Bevara obrutna stråk** och sammanhang som kan upplevas och förstås av framtida generationer.
- **Bevara kulturlandskapets** karaktärsdrag och utveckla parallellt skydd av bebyggelsen. Områdesbestämmelser tas fram för Vissvass Dyvik och Breviksmaren.
- **Öka Tyresöbornas** kunskaper och visa på värdena i kommunens rika kulturmiljö. Öka allas förståelse, delaktighet och ansvarstagande av den egna kulturmiljön för att stärka Tyresös identitet.
- **Uppmärksamma fastighetsägare** på kulturhistoriska värden som bör bevaras.
- **Tillkommande byggnader** ska vara estetiskt tilltalande, passa in i landskapet och förhålla sig till tidigare bebyggelse.
- **Ett kulturmiljöprogram** ska tas fram för att säkerställa att de kulturhistoriskt värdefulla miljöerna synliggörs, skyddas, bevaras och utvecklas i takt med att samhället förändras.

 Översiktlig kulturmiljöinventering,
Nyréns för Tyresö kommun, ej beslutad 2015.

TECKEN- FÖRKLARING (FRÅN ROSA TIDNINGEN)

VISAS PÅ KARTAN

- Naturligt intresse och kulturmiljö i Tyresö. Tyresö kyrka och kyrkogård är ett intresse för kulturmiljöården enligt miljöbalkens tredje kapitel.
- Tyresö kyrka och kyrkogården är kyrkligt kulturminne enligt miljöbalkens tredje kapitel.
- Solörddalsgården är ett byggnadsminne enligt kulturmiljölagens tredje kapitel.

TYRESÖ TAR ANSVAR FÖR BOSTADSFÖRSÖRJNINGEN

På 70-talet var Tyresö Sveriges barnrikaste kommun och hela 40 % av befolkningen var under 20 år. Idag är Tyresö istället den kommun där de äldre ökar snabbast i takt. Befolkningsammansättningen förändras och med det behöver service och bostäder möta nya behov, krav och förväntningar.

BOSTÄDER TILL ALLA

Tyresö ska vara en av Sveriges mest attraktiva boendekommuner med ett varierat och attraktivt utbud som motsvarar efterfrågan. Bostäderna har en bra blandning av boende- och upplåtelseformer. Alla i kommunen – även unga, studenter, nyinflyttade och äldre – får tillgång till bra bostäder. Det ska även vara möjligt att få sin första bostad i Tyresö.

Nya bostäder bidrar till att skapa en tilltalande livsmiljö med torg, parker och grönområden. Det ger många möjligheter till möten, vilket är en förutsättning för att människor ska lära känna varandra och utveckla en gemenskap.

Bostäder och livsmiljöer har hög kvalitet och är väl underhållna. Ny bebyggelse knyter samman olika kommundelar så att segregationen minskar och sammanhållningen stärks. Människor ska naturligt kunna röra sig mellan olika områden.

Service och infrastruktur utvecklas i takt med bostadsbyggandet. Nya bostäder och deras utemiljöer byggs med ett livscykelperspektiv.

SÅ HÄR GÖR VI

- **Minst 300 bostäder** per år ska planeras i Tyresö.
- **Bra samarbete** mellan kommun och övriga aktörer ger snabba processer för detaljplaner och bygglov.
- **Program för att säkerställa** hög kvalitet och god gestaltning både av byggnader och offentliga miljöer i alla nybyggnadsprojekt. Ansvar och finansiering avtalas.
- **Komplettera områden** med bebyggelse typer, upplåtelseformer och omsorgsboenden som saknas.
- **Underlätta inträde** på bostadsmarknaden för ungdomar och andra grupper som har svårt att hitta en egen långsiktig bostad.
- **Se över kopplingar** till befintlig bebyggelse och behovet av nya mötesplatser i området i alla projekt. Uppmärksamma och motverka segregation i detaljplaner och trafikstrategi.
- **Kommunens projekt** ska vara förebilder när det gäller hållbarhet.
- **Utveckla närområdet** genom att använda en del av de intäkter kommunen får vid exploatering.
- **Planera för god service** och infrastruktur, även i avtal och kvalitetsprogram. Samarbeta inom kommunen och med kringliggande kommuner, landsting och kommersiella aktörer.
- **Strategiska markförvärv** ger kommunen större möjlighet att genomföra viktiga projekt.
- **Se även i kapitel 4** Markanvändning.

FAKTARUTA KOMMER
HÄR (UPPDATERAT
FRÅN DEN ROSA
TIDNINGEN)

FÖRETAGANDE SOM POSITIV KRAFT

Stockholmsregionens näringsliv växer snabbt och Tyresö har alla förutsättningar att vara en del av denna utveckling. I Tyresö finns en affärsmässig mångfald som gör att kommunens näringsliv har goda förutsättningar att klara sig bra även om konjunkturen går ner.

TYRESÖ HAR ETT BLOMSTRANDE NÄRINGS LIV

Entreprenörsandan är stark i Tyresö. Det är enkelt att vara företagare och kommunens service är god och snabb. En nära samverkan mellan kommunen och näringslivet är en framgångsfaktor. Ett bra företagsklimat bidrar till låg arbetslöshet.

Genom effektivt och rätt använd mark i kommunens verksamhetsområden får fler företag utrymme att etablera sig och växa. När Tyresös stadskärna växer finns det plats för många nya verksamheter i stadsmiljön (som även inkluderar Bollmora industriområde). Det blir plats för fler verksamheter.

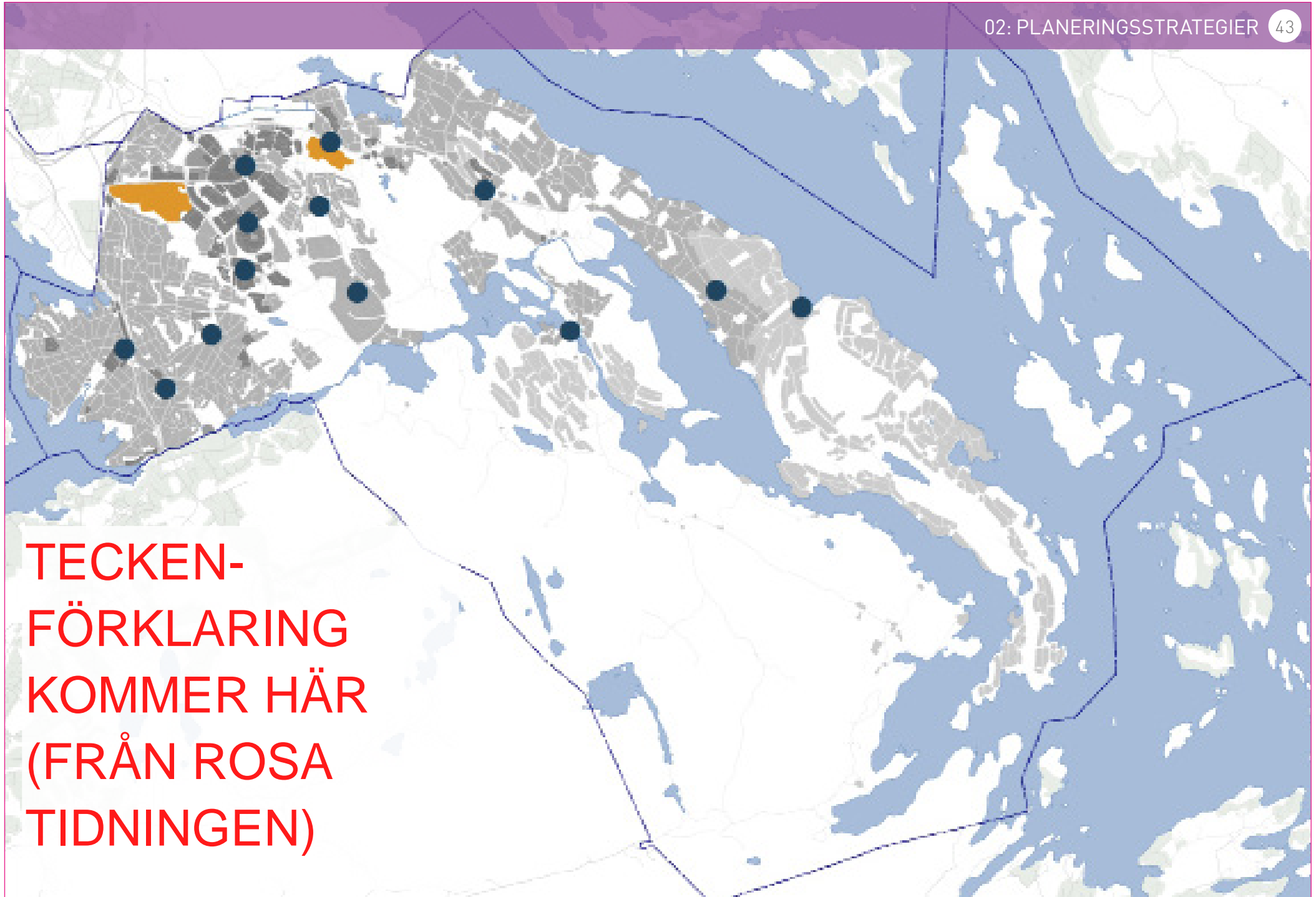
Kommunen ska verka för att företag som kan ligga blandat med bostäder finns kvar i omvandlingen av stadsstrukturen. Lokalerna ska ge företagen ett ”skyltfönster” mot omvärlden.

I takt med att Tyresöborna blir fler ökar sannolikt efterfrågan av alla typer av kommersiell service. Stadsplaneringen stödjer etableringen genom att stärka kommundelscentrum och ge förutsättningar för lokaler vid lokala mötesplatser.

SÅ HÄR GÖR VI

- **Företagsklimatet fortsätter** att ligga i topp och är en viktig del av kommunens identitet.
- **Nya lokaler för verksamheter**, som handel och företagstjänster, ska finnas i bottenvåningarna på bostadshus i stadskärnan och i strategiska lägen i kommundelarna.
- **Verksamhetsområden inne i bostadsområden** omvandlas till bostäder med viss inslag av verksamheter som är icke-störande.
- **Kvarvarande verksamhetsområden** effektiviseras/renodlas för att ge plats för fler verksamheter som inte bör blandas med bostäder.
- **Stärk handeln i Tyresö centrum** och möjliggör kompletterande närhandel i de olika kommundelarna.

TECKEN-
FÖRKLARING
KOMMER HÄR
(FRÅN ROSA
TIDNINGEN)

HÖGT BETYGG TILL SKOLAN

Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner. Tyresö har en bra, tillgänglig och välfungerande skola som är en hörnsten i kommunens verksamhet.

RÄTT MILJÖER STÖTTAR LÄRANDET

Förskolan och grundskolan har ett särskilt fokus på att låta varje barn utvecklas efter sina egna förutsättningar. De inkluderande lärmiljöerna i kommunens skolor stöttar den pedagogiska verksamheten. Skolan som plats omfattar inte bara byggnader – även skolgården, utemiljön och vägen till skolan är viktiga.

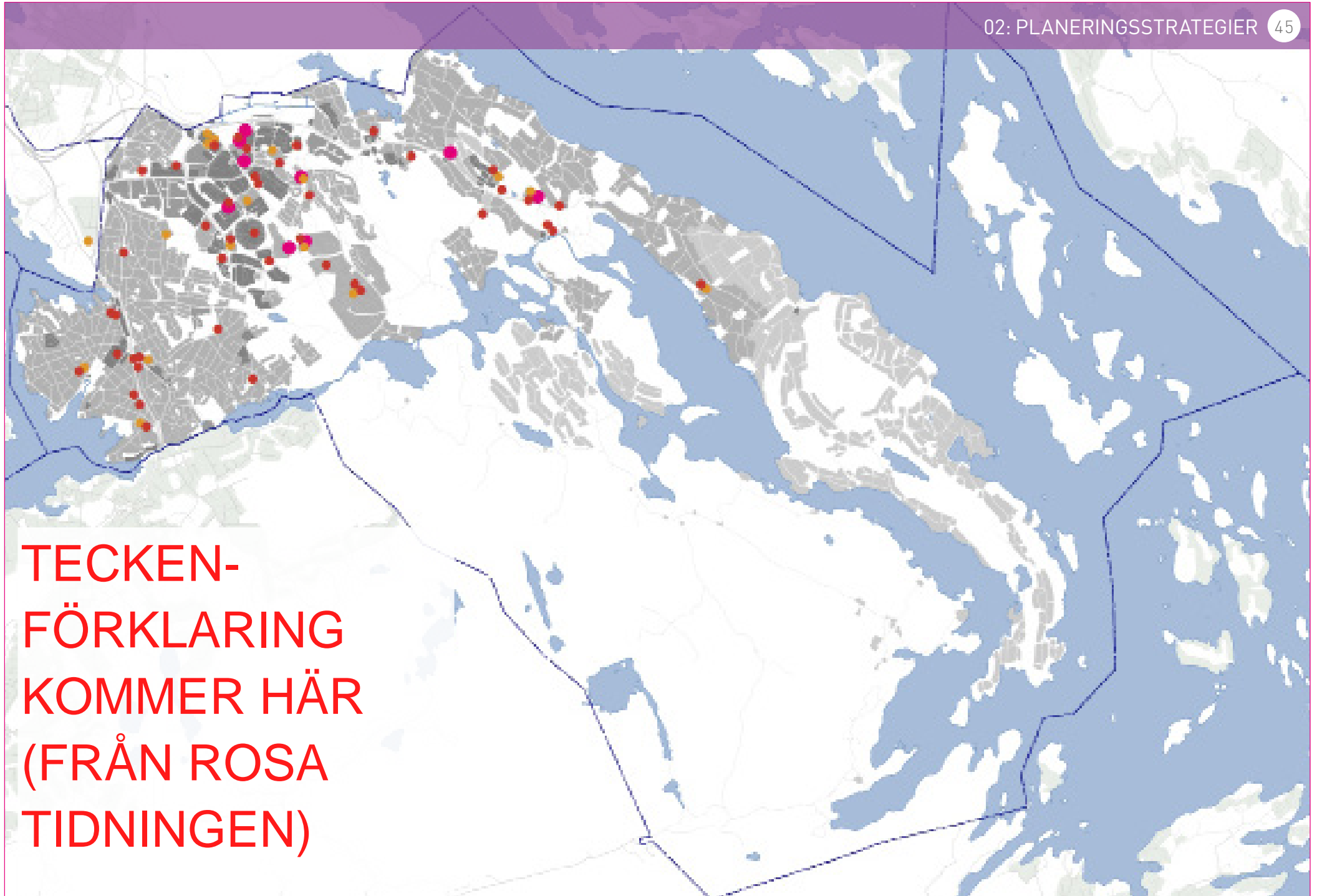
I Tyresö är det nära till naturen vilket är en styrka i förskole- och skolmiljöer. Skolmiljöerna och Naturskolan stärker Tyresös identitet som en hållbar kommun med starka natur- och vattenvärden.

SÅ HÄR GÖR VI

- **Grundskolor och förskolor** i varje kommunedel i anslutning till naturmiljöer och kollektivtrafik.
- **Utemiljön i skolan** och förskolan är en viktig del av utbildningen och ska få utrymme att utformas med omsorg. Miljön ska stimulera till trivsel och lärande, ge platser för sol och skugga, avkoppling, lek och umgänge.
- **Grundskolors och förskolors arkitektur** ska stötta undervisningen och underlätta en samlad skoldag.
- **Kommunen ska prioritera** material för en giftfri förskola.
- **Naturskolan får nya lokaler**, som ger bra förutsättningar för undervisningen.
- **Ett nytt modernt gymnasium** med ny profil ska byggas i Tyresö centrum.
- **Vuxenutbildning** och undervisning i svenska har väl anpassade lokaler.

- 🚫 **Pedagogiskt program för inkluderande lärmiljöer i Tyresö kommun**, ej beslutad 2015
- 🍏 **Utvecklingsplan Attraktiva Alby**, Tyresö kommun 2014

TECKEN-
FÖRKLARING
KOMMER HÄR
(FRÅN ROSA
TIDNINGEN)

TYRESÖ STYR MOT HÅLLBARA TRANSPORTER

I Tyresö finns stora möjligheter att göra resorna och transporterna mer hållbara genom att fler går, cyklar eller använder kollektivtrafiken. Även om det blir fler arbetstillfällen inom kommunen kommer arbetspendlingen troligtvis också att öka. Det ställer krav på att kapaciteten och möjligheterna i trafiksystemet måste öka.

GÅ, CYKLA ELLER ÅKA BUSS

Genom att planera kommunen så att många har nära till mycket kan behovet av transporter minska. De regionala cykelstråken, regionalt viktiga infrastruktursatsningar och framkomlighetsåtgärder är förverkligade. Det har lett till snabba och pålitliga restider med god framkomlighet för bussarna till och från kommunen. På lite längre sikt behövs spårbunden kollektivtrafik som är sammankopplad med regionens övriga trafikslag. Inom kommunerna är gång- och cykelstråk effektiva – och ansluter till grannkommunerna. Farleder till havs är av riksintresse och Tyresö har god tillgång till skärgårdstrafiken.

SÅ HÄR GÖR VI

- **Tillgänglighet före rörlighet.** I en tillgänglig stad är det nära till arbetsplatser, skolor, butiker och kollektivtrafik – och då minskar behoven av förflyttningar.
- **Ett transportsystem för alla.** Alla som bor, besöker eller arbetar i kommunen ska kunna ta sig fram på lika villkor. Oavsett ålder, kön, fysisk förmåga eller ekonomisk ställning.
- **Hela resan ska fungera** från dörr till dörr, både inom kommunen och till övriga regionen. Transportsystemet hänger ihop och är utformat för snabba byten mellan olika färdmedel. Gång- och cykelvägar till kollektivtrafiken samt infartsparkeringar bidrar.
- **Trafikmiljöerna bidrar** till ett attraktivt och levande Tyresö. Gator och torg utgör en stor del av Tyresös offentliga miljö. De ska verka för ökat stadsliv och sociala möten. Miljön ska vara estetiskt tilltalande, kännas trygg och fysiska barriärer ska undvikas.
- **Rätt prioritet mellan** de olika typerna av trafik. När vi planerar nya områden eller anlägger gator måste vi använda utrymmet rätt. Gångtrafikanterna prioriteras först, därefter cyklister, kollektivtrafik, nyttotrafik och sist biltrafik. Farleder för sjötrafiken värnas.
- **Värna trafiksäkerhet och hälsa.** Transportsystemet ska vara utformat så att ingen kommer till skada. Skolvägarna ska vara trygga och säkra. Hälsan ska främjas genom att vi stimulerar till att gå och cykla. Tyresö ska ha säkra vägar i trivsamma miljöer både för dem som går och dem som cyklar – även i anslutningar till grannkommunerna.

- **Transporter med låg** miljö- och klimatpåverkan. Utsläppen ska minska genom att trafiken flyttar till de hållbara alternativen. Förutsättningar ska skapas för miljöanpassade fordon, till exempel genom laddning av elbilar eller påfyllning av biogas. Transportsystemet ska använda så lite som möjligt av naturmark och andra resurser.
- **Varutransporter ska samordnas** till kommunens alla olika verksamheter.
- **En trafikstrategi** ska tas fram för att förtydliga översiktsplanens intentioner och ge stöd och vägledning i prioriteringar och kommande mer detaljerad planering.

FYRSTEGSPRINCIPEN STYR TRAFIKPLANERINGEN

1. **Tänk om.** Åtgärder som påverkar behovet av resan samt transportsätt. Beteende och attitydförändringar.
2. **Optimera.** Åtgärder som ger ett mer effektivt utnyttjande av befintlig infrastruktur.
3. **Bygg om.** Små ombyggnader vid behov.
4. **Bygg nytt.** Om inte de tidigare tre stegen har klarat behovet byggs nytt.

 Cykelplan för Tyresö kommun

 Planeringsunderlag till ny översiktsplan: Trafikunderlag, ej beslutad 2014

TECKEN-
FÖRKLARING
KOMMER HÄR
(FRÅN ROSA
TIDNINGEN)

EFFEKTIVA TEKNISKA SYSTEM

Den tekniska försörjningen handlar om hur kommunen tillgodoser behovet av energi, vatten, avlopp, avfallshantering, telefoni och elektronisk kommunikation. Vår förbrukning av naturens resurser avgör både dagens och kommande generationers möjligheter till ett gott liv. I Tyresö är det övergripande målet för den tekniska försörjningen att den ska vara både effektiv och robust (det vill säga den är tryggad även vid kriser och plötsliga händelser).

VISIONEN: INGET AVFALL

Avfallshanteringen är en viktig del av hållbarhetsarbetet och kommunen arbetar för att:

1. Avfallsmängderna ska minska, helst ska det inte bli något avfall alls.
2. Så mycket som möjligt ska återvinnas eller förädlas – och sedan cirkulera så länge som möjligt. Det ska vara lätt att sortera rätt.
3. Så lite som möjligt ska hamna på soptippen. Om det ändå hamnar där ska avfallet hanteras miljösäkert.

Ett led i detta är att kommunen kan stötta den cirkulära ekonomin genom att Återvinningscentralen (ÅVC) kompletteras med mindre lokala ÅVC:er som kombineras med second hand-butik.

SMART ENERGI

Tyresö ska vara en resurseffektiv kommun. Omställningen till förnybara energikällor för att minska klimatpåverkan bör vara genomförd till år 2050. Detta går i linje med regionens och EU:s mål att minska utsläppen av växthusgaser – och för att klara det ska endast förnybara energikällor användas.

Tyresö ska vara en förebild när det gäller miljöarbete. Därför:

- Äger kommunen egen vindkraft som försörjer en del av de egna fastigheterna.
- Arbetar kommunen med samordnade varutransporter.
- Energicertifierar kommunen sina egna fastigheter.

Kommunen arbetar för att i:

- Första hand undvika eller minska behovet av att använda energi.
- Andra hand använda energin mer effektivt.
- Tredje hand använda förnybar energi.

I Tyresö finns ett väl utbyggt fjärrvärmenät som ger stora delar av kommunen möjlighet att ansluta sig. Statliga Vattenfall levererar värme i nätet. Täthet i ny bebyggelse underlättar vid fjärrvärmeanslutning. Där utbyggnad av fjärrvärme inte är möjligt kan

småskaliga värmeverk för biobränsle, vindkraft, solceller eller geoenergi (t ex bergvärme) vara bra alternativ.

Stamnätet för energiförsörjning är av riksintresse. Det består av två 70 kV-ledningar samt transformatorstationer i Bollmora och Hanviken (som tillhör Vattenfall). För att kunna öka elanvändningen i takt med att befolkningen ökar måste elnätet i kommunen byggas ut och byggas om. Det är Svenska kraftnät som ansvarar för detta.

FIBER TILL FLER

Stockholmsregionen ska vara bäst i världen på att ta tillvara de möjligheter som kommer med ökad digitalisering. Det blir enklare genom ökad samsyn och digitalt samarbete mellan bland annat kommunen och nätägarna. Fibernätet som byggs ska vara öppet, så att hushållen kan välja bland olika tjänsteleverantörers erbjudande för bredband, digital-TV och telefoni. 95% av Tyresös hushåll och företag ska ha möjlighet att ansluta sig till fibernät år 2020 (2016 har 91,58 procent av hushållen möjlighet att få bredband på 100 Mbit/s). På längre sikt är målet att alla hushåll och verksamheter ska ha möjlighet att ansluta sig till kapacitetsstark uppkoppling.

HANTERA SCHAKTMASSOR LOKALT

I kommunen återanvänds schaktmassor lokalt, så långt som möjligt, vilket gör att transportererna minskar. Platsen för masshantering ska vara tillgänglig från transportvägarna – och gärna redan utnyttjas för liknande ändamål. Den ska ligga en bit ifrån bostäder och känsliga natur-, kultur-, och fritidsområden och vara stor nog för massor och maskiner.

BILEN, BIFFEN, BOSTADEN OCH BÖRSEN

Våra transporter, vår mat, våra byggnader och vårt sparande orsakar den största delen av de klimatpåverkande koldioxidutsläppen. Därför behöver översiktsplanen hjälpa till att göra det enkelt att leva klimatsmart.

BILEN

Vi vill ha fossilfri biltrafik och fossilfria transporter

BIFFEN

Vi behöver halvera vår köttkonsumtion

BOSTADEN

Vi vill ha förnybar energi i alla svenska hem

BÖRSEN

Klimatsmarta investeringar och grönt sparande

SÅ HÄR GÖR VI

- **Genomför avfallsplanens åtgärder.**
- **Planera återvinningsstationer** för förpackningar så att de är lättåtkomliga.
- **Öka samarbete** mellan grannkommunerna för att utnyttja resurser och ny teknik i avfallshanteringen.
- **Utöka kapaciteten** för kommunens kretsloppscentral.
- **Öka möjligheterna** att göra hållbara val när det gäller resor, mat och bostad.
- **Öka antalet fjärrvärmeanslutna fastigheter.** Alternativt uppmuntra till förnyelsebar energi- källa som sol-, berg-, vatten- eller jordvärme.
- **Energicertifiera egna fastigheter.**
- **Möjliggör för Vattenfalls** utbyggnad av kraftledningar när kommunen växer – helst nedgrävda för att spara mark.
- **Kommunalt vatten** och avlopp (VA) byggs ut enligt plan på Inre Brevik. För övriga delar av Östra Tyresö ska en särskild dialog genomföras med fastighetsägarna om hur VA-försörjningen ska se ut framöver.
- **Utred alternativ** lokal dricksvattenförsörjning vid avbrott i leveransen från Stockholm vatten. Ällmora träsk är reservdricksvattentäckt. Planera för vattenskyddsområde från tillrinningsområden och återinför strandskydd runt sjön. Utred var enskilda brunnar kan utnyttjas vid vattenbrist.
- **Förbered alla nya byggnader** för fiberanslutning (ny lagstiftning).
- **Planera för "Smart city"** där informations- och kommunikationsteknik utnyttjas för att spara resurser och minska kostnader i samhället.
- **Schaktmassor ska tas** om hand lokalt och återanvändas.
- **Läs mer i kapitel** Att växa med ett vattensystem i balans.

Energiplan för Tyresö kommun, 2016

Klimatstrategi för Tyresö kommun, 2010

Strategi för etablering, schaktupplag och masshantering, 2010

Stockholm Ström, Svenska kraftnätsprojekt för ut- och ombyggnad av stamnätet. stockholmstrom.net

**TECKEN-
FÖRKLARING
KOMMER HÄR
(FRÅN ROSA
TIDNINGEN)**

HÅLLBAR OCH HÄLSOSAM MILJÖ

När kommunen växer är det viktigt att bevara en trygg och säker miljö. Kommunen planerar för att förebygga de risker som finns. Vi ska lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta.

I Tyresö är vi medvetna om de risker som finns och hur vi hanterar dem. Södertörns Miljö och hälsoskyddsförbund är ett kommunalförbund med Haninge, Nynäshamn och Tyresö som medlemmar. Förbundet gör den prövning och tillsyn som kommunerna är skyldiga att utföra enligt miljöbalken, livsmedelslagen och angränsande lagar, förordningar och föreskrifter. Dessutom har medlemskommunerna gett förbundet i uppdrag att sköta tillsynen över försäljning av receptfria läkemedel och delar av tobakskontrollen.

GODA VANOR

Tyresö är en välmående kommun med små sociala problem. Detta är en följd av ökad självförsörjning, låg arbetslöshet och rätt fokus inom välfärdens kärna. Tyresö prioriterar två av folkhälsoarbetets nationella målområden:

- Fysisk aktivitet. Forskningen visar att regelbunden fysisk aktivitet är bra för hälsa och välbefinnande och förebygger sjukdomar.
- Matvanor och livsmedel. Goda matvanor kan leda till bättre hälsa och ökat välbefinnande.

REN LUFT

En stor del av luftföroreningarna kommer från trafik och förbränning av olika slag. Det finns inga mätningar som tyder på att normerna för bra luft skulle överskridas i Tyresö kommun. Det beror dels på att trafiken är måttlig, dels på att vi har en öppen utformning av gatorna. Genom en medveten stadsplanering ska luften fortsätta att vara ren även med den nya bebyggelsen.

EN HÄLSOSAM LJUDMILJÖ

Tyresö har stora områden som är tysta enligt den regionala utvecklingsplanen. Dessa områden är huvudsakligen naturreservaten. Omgivningsbuller är den vanligaste miljöstöretningen i vårt samhälle och vi utsätts dagligen för buller från en rad olika källor. Det ingår i de nationella miljömålen att vi inte ska utsättas för skadligt buller. När bostäder planeras och bygglovprövas krävs det att ljudnivåerna för omgivningsbuller redovisas. Riktvärden för buller finns i lagstiftningen och för Stockholms län finns avstegsfall som kan tillämpas i exempelvis kollektivtrafiknära lägen.

HÅLLBAR DAGVATTENHANTERING

Dagvatten är vatten i form av regn och snö. Det för med sig metaller och näringsämnen till sjöar, vattendrag och hav – och därför är det viktigt

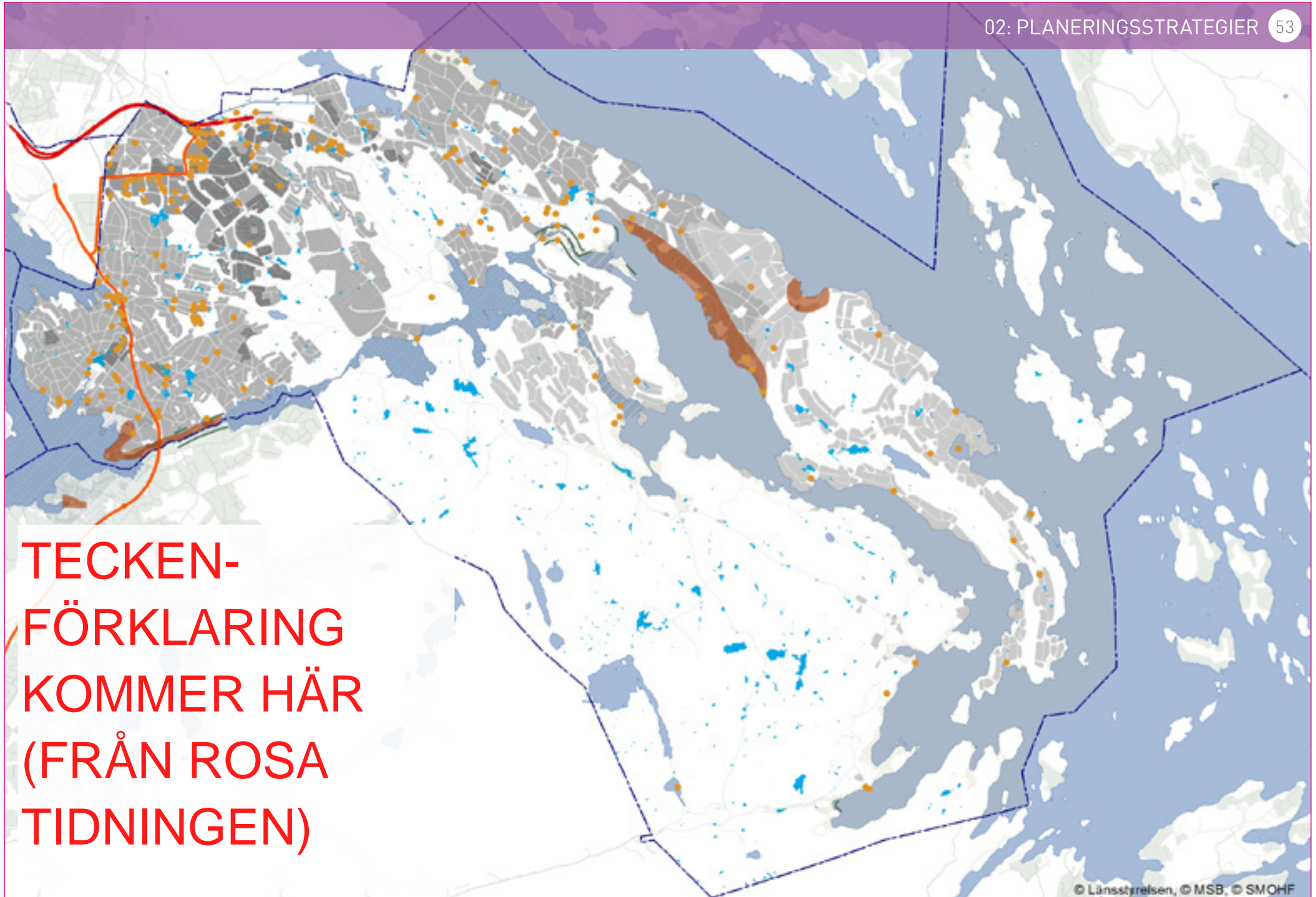
att vi renar detta vatten innan det kommer ut i naturen. Kommunen har genom olika åtgärder minskat mängden förorenat dagvatten. Lokalt omhändertagande av dagvatten sker i hela kommunen.

RENA VATTEN OCH AVLOPP

Enskilda avlopp på Östra Tyresö är ersatta med kommunalt vatten och avlopp (utom yttre Brevik) där avloppsvattnet förs till en centralreningsanläggning. Detta är en av de viktigaste åtgärderna för att minska övergödningen i vattendrag, sjöar och hav.

RENA MARKFÖRORENINGAR

Farliga kemiska ämnen i produkter och byggnader riskerar att hamna i miljön och sedan tas upp av växter, djur och människor. På flera ställen där industrier och bensinstationer har legat finns stora mängder förorenad mark. När vi gräver i marken och bygger finns en viss risk att vi sprider föroreningarna. Därför måste vi ta prover där det finns risk för föroreningar och vid behov sanera marken. Länsstyrelsen tar fram regionalt program för efterbehandling av förorenad mark. I Tyresö finns få områden med markradon.

ELEKTROMAGNETISK STRÅLNING

Ny bebyggelse och kraftledningar planeras så att exponeringen för magnetfält håller sig inom Strålsäkerhetsmyndighetens riktvärden.

OLYCKOR

Kommunens trafiksäkerhetsmål är att transport-systemet och trafikmiljöerna ska designas så att ingen ska komma till skada.

Tyresö har ett lågt antal bränder i byggnader, men för bränder i skog och mark ligger kom-munen över snittet i Sverige. Ny brandstation planeras i Skrubba. Brandkårens insatstid ska hållas ner. När ny bebyggelse planeras gäller Boverket byggregler.

TRANSPORTER FARLIGT GODS

Länsstyrelsen rekommenderar vägar för transport av farligt gods. Dessa är i Tyresö; Gudöbroleden, Skrubba Malmväg, Bollmoravägen samt delar av Tyresövägen. På dessa vägar transporteras exempelvis bränsle till bensinstationer. När kommunen planerar ny bebyggelse görs riskanalyser för att säkerställa att skyddet är tillräckligt.

ÖVERSVÄMNING

Kommunen gör riskanalyser när ny bebyggelse planeras. Den ska vara framtidssäker och räkna med höjda havsnivåer och instängda områden som lätt översvämmas vid skyfall.

SKRED OCH RAS

Kommunen gör geoteknisk utredning och riskanalys angående markens stabilitet inför ny bebyggelse när det bedöms behövas.

RIKSINTRESSE TOTALFÖRSVARET

Inga områden i Tyresö är av riksintresse för totalförsvaret, däremot är vissa tekniska anläggningar (som radar och radiolänksystem) av generellt riksintresse. Höga byggnader kan störa dessa funktioner vilket kommunen ska ta hänsyn till i planering och tillståndsprövning.

SÅ HÄR GÖR VI

- **Planera för att Tyresö** når ännu bättre nivåer än miljö kvalitetsnormerna – särskilt i samband med förtätningar, då ökar risken för sämre värden.
- **Arbeta för att ljudmiljön** ska bli så bra som möjligt och att i all planering uppnå minst det nationella miljö kvalitetsmålet. Utveckla principer för vägbuller.
- **Planera för dagvattenanläggningar** som liknar naturens sätt att ta upp regn och snö – med konkreta åtgärder för att rena dagvattnet. I tät bebyggelse utnyttjas dagvattnet i parker, vid gator och på gårdar för att skapa planteringar, dammar och vattendrag som ger liv och grönska.
- **Arbeta enligt kommunens** dagvattenhanteringsplan med konkreta åtgärder för hur dagvattnet ska renas. Vid ny planläggning har kommunen som huvudprinciper att:
- **Värna diken, våtmarker** och liknande – och skydda delar av marken från att asfalteras.
- **Utveckla dagvattenstrukturen** för att tillgodose nutida och framtida avvattningsbehov.
- **Fördröja och rena vattnet** lokalt innan det når sjöar och vattendrag.
- **Använda smart miljöteknik.**
- **Anlägga vackra miljöer** på gårdar och i parker för dagvatten och våtmarker.
- **Nya bostäder ska** byggas radonskyddat och detta regleras i Boverkets byggregler. När flerfamiljshus för bostadsändamål ska byggas ska markradon mätas i detaljplaneskedet.

 Etappindelning VA-utbyggnad Östra Tyresö

 Riktlinjer för dagvatten, Tyresö kommun

 Dagvattenhanteringsplan, Tyresö kommun 1998 (rev 2011)

KAPITEL 03: MARKANVÄNDNING

Mihilic aperitam spicaetris, eo, conditio hae iam tarbis vatus, nicae nos, nontror
mantem invo, ciptim re iu ia coniam pessint emquamCulerum non tus di factorei
egit, vere menihilius intiam dii pra noximore, C. Ala ma, con sciemus, se

UTVECKLINGSSTRATEGI

Av de två framtidsbilderna och nollalternativet från samrådshandlingen återstår nu en utvecklingsstrategi. Det är en kombination och justering, utifrån de synpunkter som vi fått, av de båda framtidsbilderna med betoning på framtidsbild Sammanhållet.

Vi fokuserar först på hela kommunen och målar upp den stora bilden; utvecklingsstrategin. Därefter tittar vi närmare på varje kommundel. Hela kommunen delas upp i sex olika kartor med tillhörande beskrivning;

- Trollbäcken
- Bollmora
- Tyresö Strand
- Inre Brevik och Solberga, Raksta, Bergholm
- Yttre Brevik norra och öarna
- Yttre Brevik södra och Vissvass

Kommunens avsikter för markanvändningen som helhet

- Genom att arbeta med stråk skapa en mer sammanhållen kommun, regiondel och storstad.
- Skapa mötesplatser och förutsättningar för service genom att arbeta med kärnor. Det är kommuncentrumet, kommundelscentrum, närcentrum och mindre lokala torg/platsbildningar.

- Möjliggöra för nya bostäder genom förtätning i främst kollektivtrafiknära lägen. Översiktsplanen visar på möjlighet till cirka 12 000 nya bostäder och fler arbetstillfällen fram till år 2035 med en utblick mot 2055.
- Göra den storstadsnära naturen och vattnen mer tillgängliga. Gäller både stora orörda reservatsområden såväl som den bostadsnära parken.

NY KARTA OCH TECKEN- FÖRKLARING KOMMER

FÖRKLARING MARKANVÄNDNINGSKARTOR

Inledningsvis förklarar vi markanvändningskartornas färger och symboler.

MÅLBILD 2035 – INTE NULÄGE

Markanvändningskartorna visar en önskad målbild för Tyresö år 2035 med en utblick mot 2055 – inte dagens användning.

INGA EXAKTA LINJER

Avgränsningar och sträckningar på kartan är grovt dragna. I efterföljande planeringer görs mer detaljerade ställningstaganden.

RISKER OCH RESTRIKTIONER

För plan- och bygglovhandläggare med flera i kommunen finns mer detaljerade kartor och fler kartläggningar tillgängliga som underlag i det dagliga arbetet.

FÖRÄNDRAD MARKANVÄNDNING

Randiga områden markerar förändrad användning. Färgen under visar planerad markanvändning. Exempelvis visar grönt med randigt att där planeras ett nytt naturreservat.

KÄRNOR

Kommuncentrum, kundelscentrum, närcentrum och platsbildningar som stärks eller nya som planeras.

UTVECKLINGSSTRÅK

Stråk där kommunen vill främja bebyggelseutveckling, för att skapa och utveckla en sammanhängande miljö, länka samman kommundelarna och förbättra förutsättningarna för en god kollektivtrafik.

STADSBYGD

Stadsmässig karaktär där bostäder i flerfamiljshus, arbetsplatser, restauranger, nöje, handel eller annan verksamhet, som är förenlig med bostäder, blandas. Det finns fritidsanläggningar, torg, parker och mindre grönytor inom bostadsområden liksom trafik- och parkeringsytor.

TÄT BEBYGGELSE

Tätortsmässig karaktär med i huvudsak bostäder i flerfamiljshus och radhus dominerar, men viss service, arbetsplatser och mötesplatser finns i strategiska lägen. Det finns parker, gaturum/platsbildningar och mindre grönytor inom bostadsområden liksom trafik- och parkeringsytor.

MEDELTÄT BEBYGGELSE

Tätortsmässig karaktär med i huvudsak bostäder i mindre flerfamiljshus, radhus, parhus och små-hus dominerar, men viss service, arbetsplatser och mötesplatser finns i strategiska lägen. Det finns parker, gaturum/platsbildningar och mindre grönytor inom bostadsområden liksom trafik- och parkeringsytor.

LANDSBYGD

Kust och skärgårdsområden med främst fritidshus och till viss del jordbruk. Utbyggnad och förtätningar bedöms restriktivt.

VERKSAMHETSOMRÅDE

Utvecklas för fler verksamheter genom effektivisering av markanvändningen. Främst för verksamheter som inte kan blandas med boende på grund av risk för störningar.

UTVECKLINGSOMRÅDE

Område som Tyresö kommun planerar att köpa för att utveckla markanvändningen till för kommunen ändamålsenlig verksamhet.

NATURRESERVAT OCH NATIONALPARK

Befintliga naturreservat och nationalpark.

GRÖNT SAMBAND

Sammanhängande natur- och parkstråk som är av stor betydelse som spridningskorridor för växt- och djurriket och som rekreationsstråk för människor. Stråken utvecklas och stärks.

REKREATIVT STRÅK

Stråk som har potential att utvecklas till ett rekreativt vattennära parkstråk som med fördel även lyfter fram kulturmiljöer längs stråket.

NY BROFÖRBINDELSE

Planerad ny gång- och eventuell cykelförbindelse.

FRAMTIDENS STOMBUSSLINJENÄT

Enligt förslag från Landstingets Trafikförvaltning samt justerat efter Tyresö kommuns önskemål.

BRT/SPÅRTRAFIK

Stråk för kapacitetsstark kollektivtrafik med snabbussar (BRT) eller på längre sikt spårtrafik i form av spårväg eller tunnelbana.

PLANERADE NYA OMRÅDESBESTÄMMELSER

Områdesbestämmelser kompletterar översiktsplanen och gör att riktlinjer blir bindande.

TROLLBÄCKEN

Trollbäckens centrum, Alléplan, var en gång i tiden hela kommunens centrum. Kommundelen växte fram från och med det tidiga 1900-talet, då både sportstugor och egnahem byggdes. Från 1950-talet har Trollbäcken främst varit ett område för permanentbostäder – som har kompletterats med ett mindre antal bostadsprojekt.

Kopplingen mellan Trollbäcken och Tyresö centrum är idag otydlig och kollektivtrafiken däremellan bristfällig. Trollbäcken delas dessutom av den statliga vägen Gudöbroleden. Idag finns en efterfrågan på flerbostadshus, bättre serviceutbud, offentliga mötesplatser och gröna miljöer.

ÖVERENSKOMMET OM TROLLBÄCKEN SOM HELHET

Kommunens och övriga aktörers arbete ska rikta in sig på att:

- Aktivt arbeta med förtätning och kompletteringsbebyggelse inom hela kommundelen, framförallt i lägen nära kollektivtrafik och i de områden du kan se på kartan på sidan X.
- Skapa ett större och mer varierat utbud av attraktiva bostäder för att en boendekarriär inom kommundelen ska vara möjlig.

- Skapa förutsättningar för bra kommersiell och offentlig service som bibliotek, förskolor och skolor.
- Skapa tydliga entréer och stråk till naturen i Farmarstråket, Barnsjöområdet och till vattnet längs Drevvikens och Gudö ås stränder. Och göra kulturmiljöerna till målpunkter längs stråken.
- Knyta samman Trollbäcken med Bollmora och grannkommunerna genom ny bebyggelse, kollektivtrafik, nya broförbindelser samt tydliga stråk med vägar för fotgängare och cykel.

I kommunen har vi självklart bra kunskap om de risker och restriktioner vi måste ta hänsyn till vid utvecklingen av en viss plats. Det gäller exempelvis översvämningsrisk, markstabilitet, buller, strandskydd, förorenade områden med mera. För mer information om hur dessa faktorer påverkar de olika kommundelarna, se kapitel "X tematiskt" på sidorna x-x. Siffrorna i kartan anger inte en prioriteringsordning. Läs mer om genomförandet av översiktsplanens målbild på sidan xx.

9 TROLLBÄCKENS
CENTRUM
MÅSTE BLI ETT
TRIVSAMT TORG.

1. FLER OCH VARIERADE BOSTÄDER

- Förtäta Vendelsövägen som en småstadsgata med bebyggelse på båda sidor – med lokaler i bottenvåningar för att berika gatulivet och ge plats för en bra servicemix.
- Förtäta stråket Skogsängsvägen med bebyggelse som består av en blandning av bostäder och verksamhetslokaler i strategiska lägen.
- Planera för bostäder och verksamheter i nuvarande Trollbäckens företagsområde och området runt Trollbäckens IP.
- Planera för bostäder och eventuellt verksamheter i Gudö företagsområde.
- Komplettera med ny bebyggelse längs gränsen mellan kommundelarna Trollbäcken och Bollmora – för att knyta samman kommundelarna och skapa entréer till naturen.
- Övriga delar med småhus kan förtätas genom ökade byggrätter och möjliga avstyckningar eller delning av stora tomter.
- Specialbostäder tillkommer i de områden som identifierats för bostadsbebyggelse i kommundelen.

2. FÖRSTÄRK CENTRALA TROLLBÄCKEN

- Utveckla Alléplan till ett levande och väl gestaltat centrum med tydlig rumslighet – ett tryggt och trevligt torg, en levande plats för möten och

lokala evenemang utan störande trafik.

- Biblioteket flyttar till Alléplan för att ge kulturen en mer central plats. Fler lokaler skapas för att öka serviceutbudet.
- Arbeta för att bygga bort Gudöbroledens avgränsande effekt, så att Tyresöborna lätt kan nå sitt centrum – och för att begränsa bullret från trafiken.
- Verksamhetslokalerna som blandas med den nya bostadsbebyggelsen erbjuder arbetstillfällen.

3. UTVECKLA NÄRSERVICE

- Nya platser för service och handel planeras förutom vid Alléplan – främst vid Fontanahallen, Trollbäckens IP. Där utformar vi närcentrum som stadsdelstorg med plats för möten. Utrymmen för lokaler finns både i egna fastigheter och i bottenvåningar på bostadshus i de identifierade stråken.
- Planera förskolor så att de är lättillgängliga och har god kontakt med omgivande natur.

4. ENTRÉER TILL NATUREN, VATTEN OCH KULTURMILJÖER

- Värna gemensamma natur- och parkytor i Trollbäcken för lek och rekreation. Parker och grönstråk ska vara välskötta, trevliga och trygga.
- Utveckla platser för spontanidrott.
- Ett rekreativt stråk längs Drevviken och Gudö å binder samman Flatens naturreservat i Stockholm med området vid Barnsjön. Kulturmiljöerna längs stråket lyfts fram.
- Kontakten med vattnet är stark i Trollbäcken och det går att röra sig långa sträckor längs Drevvikens strand och längs Gudö å. Offentliga platser vid vattnet ska vara välskötta, trevliga och trygga. Badplatser och båtliv förgyller fritiden.

5. KNYT IHOP TROLLBÄCKEN, BOLLMORA/TYRESÖ CENTRUM OCH GRANKOMMUNERNA

- Kopplingen mellan Trollbäcken och Tyresö centrum ska stärkas genom såväl bebyggelse som nya gång- och cykelförbindelser.
- Tydliga, snabba och säkra vägar för fotgängare och cyklister knyter ihop kommundelen med målpunkter i och utanför kommunen. Det regionala cykelvägnätet är förverkligat med cykelstråk längs hela Gudöbroleden från

Vendelsö i söder till Tyresövägen i norr.

- Arbeta för att landstingets nya stombusslinje J (Tyresö C – Handen – och vidare till Täby/ Arninge) ska dras längs Skogsängsvägen, vilket skulle skapa en bra koppling mellan Alléplan och Tyresö centrum.
- En ny bro för gång och cykel kopplar Trollbäcken till Skogås och därmed till pendeltågen mot Stockholm och Nynäshamn.

6. PÅ LÄNGRE SIKT ÄN 2035

Översiktsplanens tar sikte på år 2035 men självklart behöver vi också se bortom detta årtal – både för att kunna vara mer visionära och för att det vi planerar nu ger ringar på vattnet i många decennier. För Trollbäckens utveckling är det på längre sikt intressant att utreda möjligheterna att:

- Däcka över Gudöbroleden.
- Dra tunnelbana till kommunen med en station vid Alléplan.
- Tillåta busstrafik på den föreslagna gång- och cykelbron över Drevviken.
- Driva en skola i Skälsättra.

HÅLLBARHETSBEDÖMNING FÖR TROLLBÄCKEN

DEN BYGGDA MILJÖN

- Förtätning med flerbostadshus, förbättrad kollektivtrafik och utbyggd gång- och cykeltrafik möjliggör för fler att bosätta sig och skapar förutsättningar för människor med olika bakgrund att naturligt mötas. Införandet av kulturstigar och i övrigt en satsning på integrerade kulturmiljöer är positivt. Trollbäcken får ett eget stadsdelscentrum. Mångfunktionella miljöer som exempelvis Alléplan skapar ökad tillgång till service i närområdet och förutsättningar för fler arbetstillfällen framför allt från småskaliga verksamheter och företag.
- Kopplingen till Tyresö centrum behöver förbättras och kopplingen mellan Trollbäckens IP och Gudöbroleden, längs Kärrvägen och Vendelsövägen, riskerar att bli svag. En ökad kollektivtrafik, som med koppling även till pendeltåg i Skogås gynnar alla medborgare men är särskilt fördelaktigt för kvinnor och unga som enligt statistiken nyttjar kollektiva färdmedel i högre utsträckning.

EKOSYSTEMEN OCH KLIMATET

- Framtida klimatförändringarna medför ökade havsnivåer, risk för översvämningar och försämrad markstabilitet. I Trollbäcken finns flera låglänta områden, längs stränderna mot Drevviken och vid Skälsätra och längs Gudö å som är i riskzon för översvämning.
- En förtätning i befintlig stadsmiljö skapar möjligheter för en effektiv förvaltning av mark- och naturresurser. Att värna gröna natur- och parktyper är viktigt för att bevara de större spridningssambanden samt små lokala habitat.
- Att kommunen på längre sikt, bortom 2035 är inställd på att däcka över Gudöbroleden och dra tunnelbana vid Bollmora fram till Alléplan i Trollbäcken bedöms nödvändigt ur ett klimatperspektiv för att minska kommunens utsläpp av växthusgaser från bilar.

MÄNNISKAN I TYRESÖ

Förtätning i Trollbäcken medför att fler människor vistas i stadsrummet vilket gör det tryggare, under alla tider på dygnet även i mer glesbefolkade delar. Kompletterande bostadsbebyggelse kan dessutom göra att otrygga områden blir mer trygga. Kortare avstånd ger barn, unga, pensionärer och människor med funktionsvariation ökade möjligheter att röra sig mer fritt.

Platser för lek, rekreation och spontanlek ökar vilket gynnar en god hälsa för människor i alla åldrar. Här kan det dock vara viktigt att vara uppmärksam på ett genusperspektiv i planeringen av dessa ytor, särskilt platser för idrott till stor del används av pojkar enligt statistik. Det är viktigt att vara medveten om hur och att ha vilja för att skapa idrottsplatser som uppskattas och används av alla.

Läs mer om hållbarhetsbedömningen på sidan 23-25 samt i bilaga.

VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGORNA

Förbättra kopplingarna med kollektivtrafik, gång- och cykelvägar för att minska andelen resor med bil.

Viktigt att människor som förväntas flytta in till Tyresö erbjuds arbetstillfällen så att de inte tvingas söka sig till annan ort för arbete.

Möjliggör för mångfunktionella områden och skapa platser för naturliga möten mellan människor.

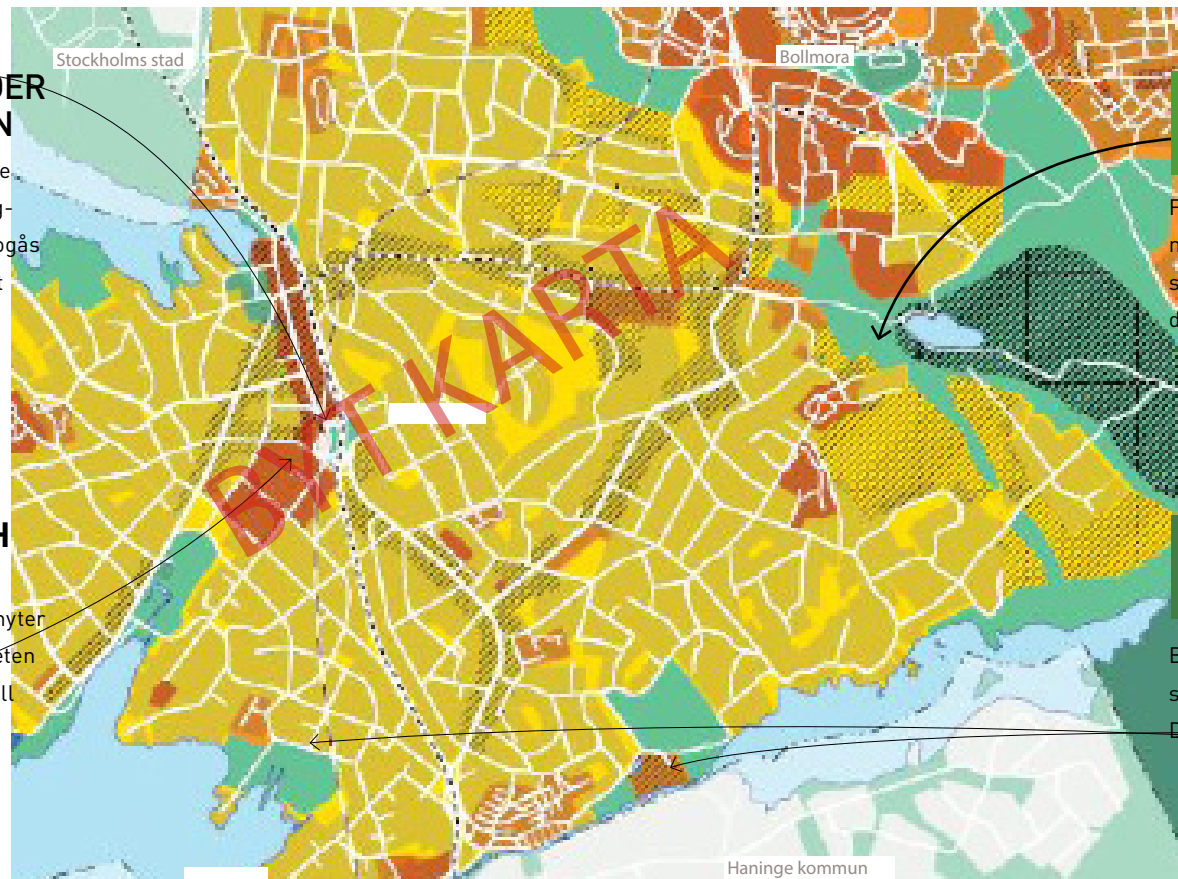
HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Trollbäcken får förbättrade kopplingar till Tyresö centrum med gång- och cykelstråk samt en gångbro mot Skogås som minskar avstånden till service samt pendeltåg.

HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATION OCH INFRASTRUKTUR

Ökad kollektivtrafik och tillgänglighet knyter samman stadsdelarna och ökar rörligheten men det finns risk för att förlora värdefull arbetskraft inom kommunen. Se till att skapa arbetstillfällen inom kommunen.

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Förtätning i befintlig stadsmiljö hushåller med naturresurser. Nya parkerområden i stadsdelen är ett välbehövligt inslag och djurlivet väster om centrum.

HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Beakta risker för översvämning och skredrisk vid strandområden längs Drevviken och Gudö å samt Skälsätra.

BOLLMORA

Bollmora som vi känner det idag byggdes till stor del under det så kallade miljonprogrammet. Områdena runt dagens Tyresö centrum byggdes som en ”konkav stad” – med låga hus i centrum och höga hus i utkanten. Under 1960-talet ökade Bollmoras befolkning från drygt 6 000 till 20 000. Lindalen, Öringe, Fårdala, Krusboda och Nyfors med övervägande småhus är en del av Bollmora kommundel.

Kopplingen mellan Bollmora och omgivande kommundelar (Trollbäcken och Tyresö strand) är idag otydlig och kollektivtrafiken till Trollbäcken är bristfällig. De finns en efterfrågan på bostäder såväl i flerfamiljshus som i par- och radhus.

ÖVERENSKOMMET OM BOLLMORA SOM HELHET

Kommunens och övriga aktörers arbete ska rikta in sig på att:

- Aktivt arbeta med förtätning och kompletteringsbebyggelse inom hela kommundelen, framförallt i lägen nära kollektivtrafik (beror på förutsättningar men cirka en hållplats inom 3-400 meter) och i de områden du kan se på kartan på sidan X.
- Skapa ett större och fortsatt varierat utbud av attraktiva bostäder för att en boendekarriär inom kommundelen ska vara möjlig.

- Stärka Tyresö centrum som kommunens mittpunkt och skapa förutsättningar för bra kommersiell och offentlig service – som förskolor och skolor – i kommundelens alla delar.
- Stärka de gröna värdena i centrala delar och skapa tydliga entréer och stråk till naturen. Lyft samtidigt fram kulturmiljöerna och gör dem till målpunkter längs stråken.
- Knyta samman kommundelen med omgivningen (Trollbäcken, Tyresö strand och grannkommunerna) genom ny bebyggelse, kollektivtrafik, nya broförbindelser samt tydliga stråk med vägar för fotgängare och cykel.

9 BYGG EN STOR STAD MED MODERNA HUS!

Tyckt i den rosa byggboden 2013

I kommunen har vi självklart bra kunskap om de risker och restriktioner vi måste ta hänsyn till vid utvecklingen av en viss plats. Det gäller exempelvis översvämningsrisk, markstabilitet, buller, strandskydd, förorenade områden med mera. För mer information om hur dessa faktorer påverkar de olika kommundelarna, se kapitel ”X tematiskt” på sidorna x-x. Siffrorna i kartan anger inte en prioriteringsordning. Läs mer om genomförande av översiktsplanens målbild på sidan xx.

**KARTA KOMMER HÄR
ÖVER KOMMUNDELEN -
SE BILAGD KARTA TILLS
VIDARE**

1. TYRESÖ KOMMUN TAR ÖVER DEL AV SKRUBBA

- Tyresö kommun har för avsikt att köpa delar av Skrubba från Stockholms stad och i samband med det justera kommungränsen. Här möts tre kommuner: Tyresö, Stockholm och Nacka. Fasader mot Tyresövägen annonserar entrén till kommunen, länkar till grannkommunerna och kan fungera som bullerskydd för befintliga bostäder i Lindalen.

2. BOSTÄDER OCH VERKSAMHETER I URBANA KVARTER I BOLLMORA FÖRETAGSOMRÅDE

- Bollmora företagsområde omvandlas till ett blandat område med verksamheter som kan ligga nära bostäder. Ett planprogram ska tas fram för utvecklingen av området. I programmet ska vi bland annat se över gatustrukturen och ta fram en strategi för att kunna bevara befintliga verksamheter.

3. PLATS FÖR FLER VERKSAMHETER I LINDALENS FÖRETAGSOMRÅDE

- Marken i Lindalens företagsområde ska användas effektivt och vi ska prioritera verksamheter som behöver ligga i ett industriområde.

4. KNYTA IHOP OCH ANNONSERA FÅRDALA OCH KRUSBODA

- Länka samman Fårdala och Krusboda genom ny bostadsbebyggelse längs Myggdalsvägen. De nya byggnaderna och gatans utformning ska göra det lättare att hitta och få det att kännas trevligt och tryggt att ta sig fram där.
- Längs Myggdalsvägen har ett mindre stadsdelstorg/hållplatstorg utvecklats vid Fårdala där bottenvåningar i kringliggande bostadshus ger plats för verksamheter och service.
- Myggdalsvägens utformning annonserar även Krusboda torg.
- Vid placering och utformning ska vi ta hänsyn till identifierade kulturmiljöer, se sidan x.

5. FÖRLÄNG BOLLMORAVÄGEN TILL GUDÖBROLEDEN

- Bollmoravägens gaturum ska bli tydligare, så att entréer och verksamheter är vända mot gatan. Den norra sidan kompletteras med en blandad bebyggelse av bostäder och verksamheter.
- Verksamheterna i Lindalens företagsområde prioriteras framför bostäder i planeringen om en intressekonflikt uppstår.
- Bollmoravägen förlängs genom Skrubba i Stockholms stad till Gudöbroleden. Det gröna Farmarstråkets värden förlängs och stärks för att

läka det svaga gröna sambandet – och det blir en komplett koppling till Flatens naturreservat.

6. LINDALEN MÖTER SKRUBBA OCH GRANNKOMMUNERNA

- I mötet mellan Skrubba och grannkommunerna Stockholm och Nacka kan Lindalen växa och få en mer central plats i kommunen.

7. NJUPKÄRRSVÄGEN LEDER TILL TROLLBÄCKEN

- Njupkärrsvägen har utvecklats till en gata med en förtätande bostadsbebyggelse, där bottenvåningarna i rätt sorts lägen innehåller verksamheter av olika slag.

8. UTVECKLA EN ATTRAKTIV OCH TYDLIG STADSKÄRNA

- Utvecklingen av Norra Tyresö centrum fortsätter enligt pågående planer.
- Busstorget utvecklas som stadsrum och korsningarna mellan trafikslagen ses över så att de är trygga, säkra och trevliga.

9. KULTUREN OCH IDROTTE SÄTT I CENTRUM

- Arbetet med att etablera ett kulturhus i Bollmora pågår.
- Arbetet med att bygga en ny ishall pågår.

10. FÖRSTÄRK GRÖNA PARK- OCH NATURSTRÅK

- Petterbodastråket blir ett attraktivt park-stråk med aktivitetsmöjligheter. Stråket är en del av Sörmlandsleden och det svaga gröna sambandet i Tyrestakilen.
- Ett nytt grönstråk, Farmarstråket, utvecklas med naturstigar och nya entréer till det gröna. Stråket delar idag kommundelarna Trollbäcken och Bollmora, men får en sammanhållande funktion genom kompletterande kantbebyggelse – som ger tydliga entréer och gränser mot det gröna samt nya tvärkopplingar.

11. KNYT IHOP BOLLMORA/TYRESÖ CENTRUM MED TROLLBÄCKEN, TYRESÖ STRAND OCH GRANNKOMMUNERNA

- Nya bostäder längs det utvecklade grönstråket, Farmarstråket, utvecklas.
- Stråket delar idag kommundelarna Trollbäcken och Bollmora, men får en sammanhållande funktion genom kompletterande kantbebyggelse – som ger tydliga entréer och gränser mot det gröna samt nya tvärkopplingar.
- Gång- och cykelvägnätet ska bidra till att knyta ihop kommundelarna. En trafikstrategi ska tas fram.
- Förslaget till utveckling av bebyggelse och grönstråk bidrar till att knyta ihop kommundelarna och Tyresö till grannkommunerna. Både gamla och nya stråk för fotgängare och cyklar utvecklas mellan kommundelarna.

12. BOSTÄDER OCH PLATS I FÖRSKOLAN

- Antal bostäder som möjliggörs i ÖP?
- Specialbostäder tillkommer i de områden som identifierats för bostadsbebyggelse i kommundelen.
- Planera förskolor så att de är lättillgängliga och har god kontakt med omgivande natur

13. PÅ LÄNGRE SIKT ÄN 2035

Översiktsplanens tar sikte på år 2035 men självklart behöver vi också se bortom detta årtal – både för att kunna vara mer visionära och för att det vi planerar nu ger ringar på vattnet i många decennier. För Bollmoras utveckling är det på längre sikt intressant att utreda möjligheterna att:

- Dra tunnelbana till kommunen, med en station vid Tyresö centrum.

HÅLLBARHETSBEDÖMNING FÖR BOLLMORA

DEN BYGGDA MILJÖN

- En utveckling av centrala Tyresö från handelscentrum till blandad stadskärna skapar goda förutsättningar för naturliga mötesplatser och ett bra underlag för service. Det lockar till sig kompetens och företag, något som är positivt för hela kommunen.
- Blandade boende- och upplåtelseformer och prisklasser kan ge fler möjlighet att skaffa bostad i Tyresö och skapar förutsättningar för en demografiskt balanserad befolkningstillväxt.
- Att prioritera andra färdmedel än bil gynnar fler människor än om bilen är det dominerande färdmedlet.

EKOSYSTEMEN OCH KLIMATET

- Mer människor förväntas flytta till Tyresö i framtiden. Fler behöver åka med kollektiva färdmedel som är mer gynnsamt för klimatet än bilen. Kollektivtrafiken behöver utvecklas och kommunen vill på lång sikt arbeta för att en tunnelbana ska dras igenom centrum.
- Genom att förtäta redan bebyggda stråk möjliggörs en resurseffektiv markanvändning och minskar mängden naturresurser som behöver tas i anspråk. Täta bebyggelsemiljöer skapar förutsättningar för utbyggnad av fjärrvärme.
- De gröna stråken kring Wättinge och Pettersboda samt Farmarstråket bibehålls och förstärks, bl.a. med synlig dagvattenhantering, exempelvis genom mindre dammar. Områdena är viktiga för ekosystemtjänster och gröna samband. Vid Erstaviken och Myggdalsvägen är det extra viktigt att vara vaksam över att planerad utveckling inte sker på bekostnad av den biologiska mångfalden och dess funktion som spridningssamband.

MÄNNISKAN I TYRESÖ

- Gång och cykel kommer att prioriteras i den täta bebyggelsen vilket är positivt ur ett hälsoperspektiv. Fler människor kommer att vistas på gatorna och därmed skapas bra förutsättningar för att tryggheten ökar.
- Tillgänglighet till kulturhus och ishall skapar förutsättningar för en aktiv och välmående befolkning. En satsning på ökad handel i centrum ökar underlaget för service- och företagsetableringar vilket innebär att fler kan nå viktiga funktioner i sitt närområde.
- Kulturhistoria är i många fall en bärare av områdets identitet. Kring Fårdala och Krusboda riskerar kulturmiljöerna att försvagas och den utredning kring fördjupat kulturmiljöunderlag som kommunen har beställt är viktig att beakta.
- Busstorget i Tyresö Centrum är idag svårorienterat. En omvandling till stadsrum och förbättrad koppling till stadsparken ökar rörligheten. Denna plats är viktig att planera noggrant då en satsning på ökad kollektivtrafik kommer leda till mer människor och trafik på platsen.
- Bebyggelse längs vägar kan medföra hälsorisker på grund av buller, luftkvalitet och transporter för farligt gods. Längs Njupkärrsvägen och Bollmoravägen behöver detta särskilt beaktas.

VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGORNA

Vid omvandling av centrum från handelsplats till stadskärna; se till att det blir levande bottenvåningar och blandade upplåtelseformer.

Gör kollektivtrafiken attraktiv så fler undviker att ta bilen. Prioritera gång och cykel.

Bevara gröna samband väster om stadskärnan för att inte förlora viktig biologisk mångfald.

11

HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

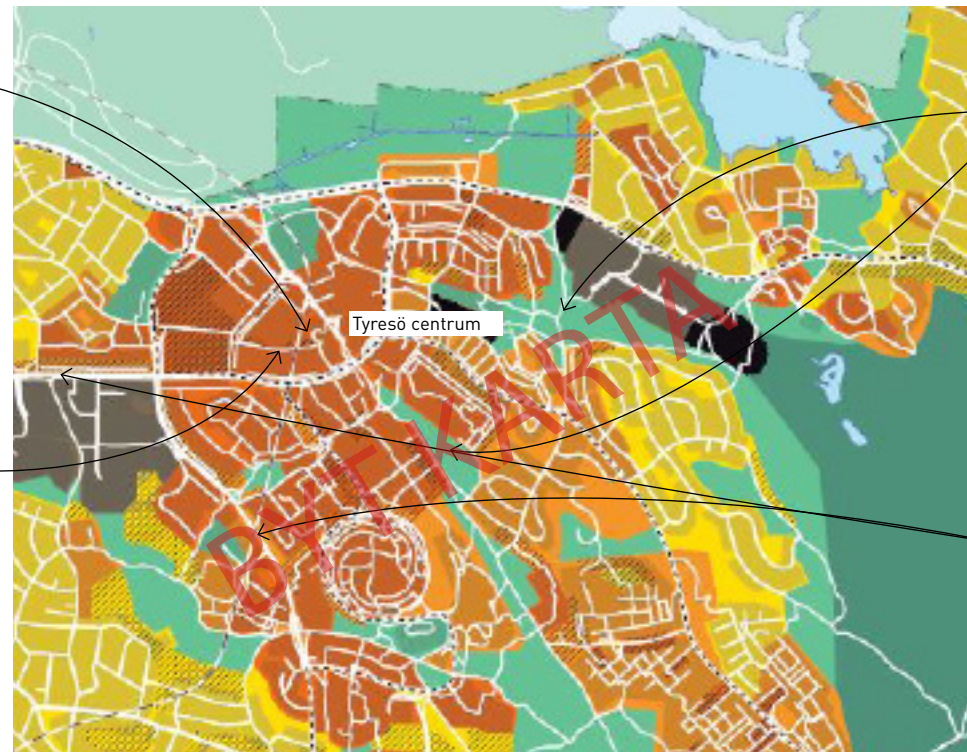
Fler mångfunktionella

handels- och mötesplatser som binder ihop centrum, utökad gång- och cykeltrafik och fler bostäder är positivt för stadsutvecklingen.

ARBETE OCH EKONOMISK TILLVÄXT

En utveckling av centrala Tyresö till blandad stadskärna skapar förutsättningar för ett bra serviceunderlag. Det lockar till sig kompetens och innovativa företag.

3

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

De gröna stråken kring Wättinge och Petterboda bibehålls som gröna kilar vilket bedöms vara viktigt för biologiska mångfalden lokalt och regionalt. Var försiktig med växt- och djurlivet väster om

3

HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Njukärrsvägen och Bollmoravägen utvecklas till trevliga stadsgator, var uppmärksam på buller och farligt gods. Att bevara och utveckla Wättingestråket, Petterbodastråket och Farmerstråket skapas goda möjligheter till gröna och rekreativa mötesplatser.

TYRESÖ STRAND

Tyresö Strand som vi känner det idag har vuxit fram sedan mitten av 1990-talet. Dessförinnan dominerades området av mindre sportstugor. Närheten till Erstaviken är påtaglig särskilt i den nordöstra delen. Strandängarna med sina badplatser är en vacker havsnära park och mötesplats med café, båtklubb och strandpromenader.

Strandtorget, kommundelens centrum, är idag ett uppskattat torg men saknar en tydlig entré från Tyresövägen. Det finns efterfrågan på mer service så som handel; exempelvis apotek och utökad livsmedelshandel, samt bostäder i flerbostadshus i kommundelen.

ÖVERENSKOMMET OM TYRESÖ STRAND SOM HELHET

Kommunens och övriga aktörers arbete ska rikta in sig på att:

- arbeta aktivt med förtätning och kompletteringsbebyggelse inom hela kommundelen, framförallt i kollektivtrafiknära lägen samt i de områden som markerats på kartan på sidan x.
- ta tillvara närheten till vattnet, slå vakt om värdefulla natur- och kulturmiljövärden och fortsätta att utveckla värden för besök, aktiviteter och naturupplevelser.

- förbättra tillgången till storstadsnatur i både Erstavik i Nacka kommun och i Alby naturreservat. Arbeta med att skapa tydliga entréer och vägar in i naturområdena.
- utveckla förutsättningarna för ökad offentlig och kommersiell service så som apotek, utökad livsmedelshandel och förskolor.

I kommunen har vi bra kunskap om vilka risker och restriktioner vi måste beakta vid utvecklingen av en viss plats. Det gäller exempelvis översvämningsrisk, markstabilitet, buller, strandskydd, förorenade områden med mera. För mer information om hur de olika kommundelarna påverkas av allt detta, se kapitel "X tematiskt" på sidorna x-x. Siffrorna i kartan anger inte en prioriteringsordning. Läs mer om genomförande av översiktsplanens målbild på sidan xx.

9 SLÖSERI MED CENTRALT LÄGE ATT HA PARKERING.

Tyckt i den rosa byggboden 2013

**KARTA KOMMER HÄR
ÖVER KOMMUNDELEN -
SE BILAGD KARTA TILLS
VIDARE**

1. STRANDTORGET ETT VIKTIGT KOMMUNDELSCENTRUM

- Strandtorget annonseras tydligare vid Tyresövägen genom att nya bostäder med lokaler i bottenvåningarna adderas både norr och söder om vägen. Struktur och innehåll vid Strandtorget utvecklas och ger plats för mer boende, service och vårdcentral. Infartsparkering ses över och placeras om till läge som inte ger tomrum i stadsstrukturen.

2. BINDER SAMMAN NY BEBYGGELSE

- Strandallén utvecklas till en tydlig sammanbindande gata med lokaler i strategiska lägen.
- Ny bebyggelse planeras på ömse sidor om Tyresövägen från Strandallén österut förbi Strandtorget.
- Flerbostadshus planeras i strategiska lägen.
- Nedanför Orrnäsberget, men inte uppepå, kan förtätas. Själva berget omfattas till stor del av strandskydd och den branta bergkanten mot Tyresvägen gör tillfarten olämplig.
- Tydliga gränser planeras mellan privat och offentlig mark.

3. TA VARA PÅ OCH FÖRSTÄRK GRÖNA SAMBAND

- De gröna sambanden och Stockholms

gröna kil upp mot Nacka förstärks. Ökad tillgänglighet till Erstaviks grönområden planeras.

- Fiskevatten och fiskereproduktion vid Strandängarna och Öringesjön värnas.

4. VÄRNA RIKSINTRESSET TYRESÖ SLOTT OCH KYRKA

- Riksintresseområdet med omnejd värnas och utvecklas till ett än mer känt och omtyckt utflyktsmål i regionen.

5. UTVECKLA IDROTTSVERKSAMHETEN

- **Idrottsverksamheten** och parklandskapet mellan Strandskolan och Tyresö gamla skola kompletteras i enlighet med antagen detaljplan till en mötesplats för motion och spel.

6. UTVECKLA KOPPLINGARNA TILL ERSTAVIKENS VATTEN

- Allmänhetens tillgänglighet till Erstaviken utvecklas genom strandpromenader, strandnära naturstigar och mötesplatser för att på sikt få sammanhängande stråk utmed eller nära vattnet. Ökad orienterbarhet i området planeras så att det är lätt att finna vägar till vattnet.

7. UTVECKLA ALBY NATURRESERVAT

- Området utvecklas i enlighet med utvecklingsplanen Attraktiva Alby, med bland annat ett naturrum som skapar en tydlig nordlig entré till Tyresta naturreservat.

8. VÄRNA KULTURLANDSKAPET

- Öppen jordbruksmark värnas.
- För att värna riksintresset Tyresö slott behålls stränder som syns från slottet obebyggda. Förändringar som riskerar att inverka på landskapets karaktär eller på enskilda byggnaders kulturhistoriska värde sker tillsammans med antikvarisk expertis.
- Den gröna karaktären i landskapsrummet norr om Tjärnstigen bevaras.

PÅ LÄNGRE SIKT ÄN 2035

Översiktsplanens tar sikte på år 2035 men självklart behöver vi se bortom detta årtal både för att kunna vara mer visionära och för att det vi planerar ger konsekvenser längre fram. På längre sikt är det för Tyresö strands utveckling intressant att utreda möjligheterna för att:

xxx

xxx

HÅLLBARHETSBEDÖMNING FÖR TYRESÖ STRAND

DEN BYGGDA MILJÖN

- Tyresö Strand kommer att förtätas med ny bebyggelse samt kompletteringsbebyggelse framför allt i kollektivtrafiknära områden. Detta ökar mobiliteten för fler då alla inte har tillgång till bil.
- Ökad befolkning medför utökat uttag av dricksvatten. Tyresö Strand ligger i dag på gränsen till för lågt tryck i dricksvattenledningarna och ett till kommande vattentorn kan behöva byggas för att hålla trycket i ledningarna tillräckligt högt.
- Förtätning- och kompletteringsbebyggelse bör anslutas till befintligt fjärrvärmenät.
- Viktiga kulturmiljöer kring Tyresö slott och öppna jordbruksmarker bevaras vilket är viktigt för bland annat platsens historiska identitet, ekologiska funktioner och landskapsbild.

EKOSYSTEMEN OCH KLIMATET

- Det är viktigt att antalet bussavgångar möter den förmodade befolkningsökningen för att de boende inte ska använda bil i en utsträckning som har en ökad negativ konsekvens för klimatet. Cykelvägnet bör förbättras för att sammankoppla kommundelen med Tyresö centrum och övriga delar av Tyresö.
- Området mot kommungränsen i norr är utpekad regionalt svagt samband för grönstrukturen. Satsningar på att förbättra spridningsvägar för djur och växter är viktigt. Exploatering i detta område behöver föregås av en naturinventering.
- Alby naturreservat, och ett nytt naturrum är positivt både för biologisk mångfald, naturpedagogik och möjligheter till rekreation.
- Det är viktigt att bevara grönstrukturens viktigaste funktioner då förtätning i befintlig bebyggelse tar grönmark i anspråk, bland annat genom dagvattenrening och avrinningsytor vid kraftiga skyfall.

MÄNNISKAN I TYRESÖ

- Möjlighet till fysisk aktivitet nära bostäder ökar möjligheter till ett aktivt och hälsosamt liv. Utvecklad idrottsverksamhet och parklandskap mellan Strandskolan och Tyresö gamla skola bedöms möta dessa krav. Ökad tillgänglighet till Estaviks grönområden och strandområden underlättar för fysisk aktivitet.
- Att komplettera med bostäder i redan bebyggda områden ökar möjligheterna till att skapa blandade upplåtelseformer. Detta kan leda till större individuella valmöjligheter över sin boendesituation, oberoende av vilket skede i livet en befinner sig i och oberoende av bakgrund vilket är positivt ur ett rättviseperspektiv.
- Var uppmärksam på vilka signaler den tänkta skärgårdsidentiteten sänder ut, det bedöms finnas en risk för att den typen av marknadsföring endast tilltalar socioekonomiskt starka grupper och kan riskera att förstärka demografiska förflyttningar som skapar segregation.

VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGORNA

Ta hänsyn till klimatförändringar och höjda vattennivåer på de låglänta delarna av kuststräckan.

Se till att utöka antalet bussavgångar så den ökade befolkningen kan nyttja kollektivtrafik istället för bil.

Utveckla idrottsverksamhet och parklandskap för att stimulera till hälsosam rekreation.

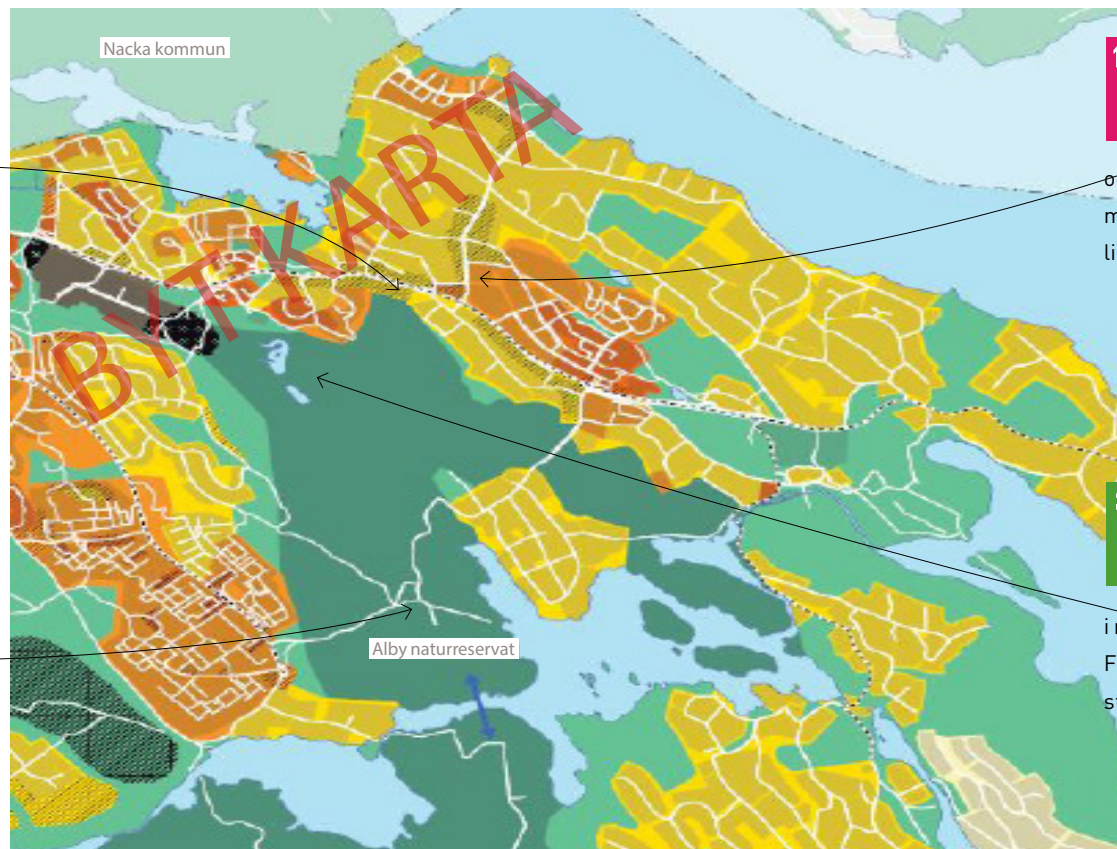
HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Anslut bebyggelse till fjärrvärmenätet eller annan hållbar energikälla. För tätare med bebyggelse i kollektivtrafknära områden.

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Alby naturreservat och skapande av naturrum är en stor tillgång i området. Vistelse i natur är bra för hälsan och skapar miljöengagemang.

MINSKAD OJÄMLIKHET

Blandade upplåtelseformer och olika prisklasser skapar större möjligheter till boende i olika livssituationer.

HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Goda rekreativsmöjligheter i naturmiljö ger bättre hälsa. Förbättrade gång- och cykelvägar stimulerar till motion.

INRE BREVIK OCH SOLBERGA, RAKSTA, BERGHOLM

Inre Brevik, Solberga, Raksta och Bergholm känner vi idag som omvandlingsområden som i snabb takt övergår från fritidshus till åretruntboende. VA och gator byggs ut på de flesta ställen för att möta den ökande befolkningen på ett hållbart och trafiksäkert sätt. Trots att områdena är omgärdade av vatten är upplevelsen av närhet och tillgängligheten i många delar begränsad.

Vid Brevik skola har ett torg och närcentrum skapats. Kringliggande nya bostäder i form av lägenheter och radhus gör att området lever upp under hela året. Den förtätande nya bebyggelsen är väl anpassad till terräng och natur. Trinntorp och Solberga är platser som lockar till besök främst sommartid.

ÖVERENSKOMMET OM INRE BREVIK OCH SOLBERGA, RAKSTA, BERGHOLM SOM HELHET

Kommunens och övriga aktörers arbete ska rikta in sig på att:

- skapa ett större utbud av attraktiva bostäder med varierande boendeformer för att möjliggöra en boendekarriär, i livets alla skeden, inom kommundelen.
- ett närcentrum etableras vid korsningen Nytorpsvägen och Rödhakevägen medan platserna Trinntorp och korsningen Brakmarsvägen och Rakstavägen utgör mindre platsbildningar som främst lockar besökare på sommaren.
- utbyggnaden av kommunalt VA och gator fortsätter som idag. Etappindelningen anpassas så att de områden som har bristande tillgång på grundvatten, mot Erstaviken och Bergholm, prioriteras i den mån det är praktiskt genomförbart ur ett VA-utbyggnadsperspektiv.
- den nya inriktningen som föreslås har olika förutsättningar och tidplan för genomförande beroende på VA-utbyggnadsmöjligheter och gällande genomförandetider för antagna detaljplaner. Översiktsplanen visar på kommunens viljeriktning på längre sikt.

9 KOLLEKTIVTRAFIKEN FÖRSVÅRAR GEMENSKAPEN MELLAN DE OLIKA DELARNA I KOMMUNEN – SPECIELLT FÖR ÄLDRE OCH UNGDOMAR UTAN BIL.

Tyckt i den rosa byggboden 2013

I kommunen har vi bra kunskap om vilka risker och restriktioner vi måste beakta vid utvecklingen av en viss plats. Det gäller exempelvis översvämningsrisk, markstabilitet, buller, strandskydd, förorenade områden med mera. För mer information om hur de olika kommundelarna påverkas av allt detta, se kapitel "X tematiskt" på sidorna x-x. Siffrorna i kartan anger inte en prioriteringsordning. Läs mer om genomförande av översiktsplanens målbild på sidan xx.

**KARTA KOMMER HÄR
ÖVER KOMMUNDELEN -
SE BILAGD KARTA TILLS
VIDARE**

PLANERINGSRIKTLINJER FÖR INRE BREVIK OCH SOLBERGA, RAKSTA, BERGHOLM

1. STRANDTORGET ETT VIKTIGT KOMMUNDELSCENTRUM

- Strandtorget annonseras tydligare vid Tyresövägen genom att nya bostäder med lokaler i bottenvåningarna adderas både norr och söder om vägen. Struktur och innehåll vid Strandtorget utvecklas och ger plats för mer boende, service och vårdcentral. Infartsparkering ses över och placeras om till läge som inte ger tomrum i stadsstrukturen.

1. UTVECKLA NÄRCENTRUM OCH PLATSBILDNINGAR

- Ett närcentrum och torg utvecklas i korsningen Nytorpsvägen och Rödhakevägen. I närområdet planläggs för bostäder i flerfamiljshus och radhus med olika upplåtelseform. Lokaler för en mindre livsmedelsbutik och annan kommersiell service möjliggörs genom att verksamhetslokaler planeras i bottenvåningarna.
- Förstärk utblickarna mot Kalvfjärden genom att bland annat hålla sikstråket längs Rödhakevägens förlängning öppet.
- Trinntorp förstärks som Tyresös kontaktpunkt med skärgården och utvecklas än mer som en mötesplats för främst sommarsäsongen. Utformning av skärgårdsbryggan och badet

ses över så att detta håller hög standard gestaltningsmässigt och blir en trivsamt målpunkt och mötesplats för alla. Även gästbryggan och service för båtgäster utvecklas.

2. KOMPLETTERA MED NY BEBYGGELSE

- Utmed delar av Nytorpsvägen och Tegelbruksvägen fram till Trinntorp förtätas med bostäder och gatorna ges en utformning som är trevlig, trygg och säker för alla trafikanter.

3. UTBYGGNAD AV KOMMUNALT VA OCH GATOR

- utbyggnaden av kommunalt VA och gator fortsätter som idag. Etappindelningen anpassas så att de områden som har bristande tillgång på grundvatten, mot Erstaviken samt Bergholm, prioriteras i den mån det är praktiskt genomförbart ur ett VA-utbyggnadsperspektiv.

4. UTÖKA STRÄNDERNAS OCH OMRÅDETS TILLGÄNGLIGHET

- Allmänhetens tillgång till stränderna vid Erstaviken, Ållmorafjärden och Kalvfjärden

utvecklas. Orienterbarheten och kunskap i området ökas genom tydlig gestaltning och skyltning för att tillgängliggöra områdets kvaliteter och målpunkter.

- Gång och cykelstråk utvecklas så att de binder samman målpunkter. Bra och trygg cykelparkering vid busshållplatser planeras.

5. TA VAR PÅ KULTURLANDSKAPET

- De obebyggda stränderna mot Kalvfjärden värnas så att vyerna från riksintresset för kulturmiljö Tyresö slotts värden bevaras.

PÅ LÄNGRE SIKT ÄN 2035

Översiktsplanens tar sikte på år 2035 men självklart behöver vi se bortom detta årtal både för att kunna vara mer visionära och för att det vi planerar ger konsekvenser längre fram. På längre sikt är det för Inre Brevik och Solberga, Raksta, Bergholms utveckling intressant att utreda möjligheterna för att:

- xxx
- xxx

HÅLLBARHETSBEDÖMNING FÖR INRE BREVIK OCH SOLBERGA, RAKSTA, BERGHOLM

DEN BYGGDA MILJÖN

- En utveckling av gång- och cykelnätet medför kortare upplevt avstånd till viktiga målpunkter som arbete, skola, bostad och service.
- Sommarstugor omvandlas till åretruntboende och tomter kompletteras med lägenheter och radhus. Detta gör att fler människor med olika ålder och bakgrund får möjligheten att välja att bosätta sig där och bedöms påverka den demografiska balansen positivt.
- Kommunens utbyggnad av vatten och avlopp till dessa områden behöver skyndas på och prioriteras för att inte orsaka problem med övergödning av sjöar, vikar och vattendrag samt saltinträngning och vattenbrist i enskilda brunnar.
- Kommunen tar ett ansvar för områdets känslighet för förändring i kultur- och miljövärde. Antikvarisk expertis och framtagande av särskilda gestaltningsprogram behövs för att värna dessa miljöer.
- Kommunen bör planera för en ökad användning av förnybar energi, även där fjärrvärme inte är aktuellt. Det kan t ex innebära planering för lokala gemensamhetsanläggningar.

EKOSYSTEMEN OCH KLIMATET

- Antalet boende på Brevikshalvön kommer öka vilket kommer leda till fler bilresor och ökade utsläpp av växthusgaser som påverkar klimatet och luftkvaliteten negativt.
- Inre Brevik är ett regionalt svagt samband vilket måste beaktas vid förtätning. De befintliga spridningsvägarna bör bevaras.
- En ökad tillgänglighet till kust- och strandområden är positivt för människors välbefinnande men riskerar att påverka växt- och djurlivet negativt.
- Utvecklingen av mötesplatser vid båthamnar exempelvis vid Trinntorp, Skärgårdsbryggan och Gästbryggan riskerar att öka andelen hårdgjorda ytor vilket kan påverka dagvattenhanteringen negativt.

MÄNNISKAN I TYRESÖ

- Större tillgång till trygga gång- och cykelstråk och ett ökat antal varierade bostäder bedöms positivt ur medborgarnas hälsa och välbefinnande. Det minskar även det fysiska avstånden mellan människor med olika socioekonomiska förutsättningar, vilket är bra för jämställdheten.
- Utbyggnad av kollektivtrafiken ökar rörligheten för alla, mest för kvinnor, barn, ungdomar och pensionärer. Det gynnar även möjligheten för dessa grupper att delta i kultur-, idrott- och fritidsutbudet inom kommunen.
- Närcentrum vid Korsningen Nytorpsvägen och Rödhakevägen, samt platsbildningar vid Trinntorp och korsningen Brakmarsvägen och Rakstavägen skapar nya platser för möten och sociala integrationer mellan människor med olika socioekonomisk bakgrund. Nytorpsvägen söderut mot Tegelbruksvägen riskerar att ha en barriäreffekt om den inte förtätas i samma utsträckning som resten av Inre Brevik.
- Lokaler i bottenplan inom utvecklingsområden skapar förutsättning för bättre service åt boende i närområdet och nya arbetstillfällen.

VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGORNA

Var försiktig vid förtätning och tillgängliggörandet av kust- och strandområden så inte växt- och djurlivet påverkas negativt.

Bevara områdets karaktärer och bygg ut med försiktighet. Vid förtätning tänk på att bevara gröna stråk.

Utbyggnaden av VA och gator bör hålla samma takt som utbyggnaden inom omvandlingsområdena.

HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Inre Brevik, Solberga, Raksta och Bergholm är omvandlingsområden som utvecklas i snabb takt. Stor vikt bör läggas på att säkra en hållbar infrastruktur i form av fungerande VA, säkra gatu-, gång- och cykelnät.

HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

En ökad utbyggnad av kollektivtrafiken, gång- och cykelbanor gynnar människors möjlighet till vardagsmotion vilket är bra för hälsan. Även tillgång på rekreativa miljöer i sin direkta närhet gynnar människors välmående och hälsa.

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Inre Brevik är en regionalt svagt samband för gröstrukturen. Förtätning behöver ske med hänsyn till spridningsvägar för djur och växter.

ARBETEN OCH EKONOMISK TILLVÄXT

T och med att fler bosätter sig i området ökar möjligheten till bra närservice vilket skapar fler arbetstillfällen.

YTTRE BREVIK NORRA OCH ÖARNA

Yttre Breviks norra del består av naturreservatet Klövberget och det planerade Telegrafbergets naturreservat. Vi känner området som ett omvandlingsområde där allt fler bosätter sig året runt. Breviksmarens unika karaktär med byggnader och tomter bevaras genom att områdesbestämmelser tas fram.

Skärgårdsöarna i Ingaröfjärden är av stort värde för det rörliga friluftslivet och särskilt Napoleonviken på Ägnö är mycket välbesökt. Här är bra iordningställt för naturhamnarnas behov och kulturmiljöerna är vackert omhändertagna.

ÖVERENSKOMMET OM YTTRE BREVIK NORRA OCH ÖARNA SOM HELHET

Kommunens och övriga aktörers arbete ska rikta in sig på att:

- ta tillvara på värdefull natur- och vattenmiljö genom att bland annat utveckla allmänhetens tillgång till naturreservaten. Fortsätt utveckla värden för besök, aktiviteter, vatten- och naturupplevelser.

- nuvarande inriktning för utbyggnad av kommunalt VA och gator ses över. En särskild dialog förs under granskningen av detta översiktsplaneförslag om hur huvudmannaskap för VA och gator ska lösas fram till 2035 och med en utblick mot 2055.

I kommunen har vi bra kunskap om vilka risker och restriktioner vi måste beakta vid utvecklingen av en viss plats. Det gäller exempelvis översvämningsrisk, markstabilitet, buller, strandskydd, förorenade områden med mera. För mer information om hur de olika kommundelarna påverkas av allt detta, se kapitel "X tematiskt" på sidorna x-x. Siffrorna i kartan anger inte en prioriteringsordning. Läs mer om genomförande av översiktsplanens målbild på sidan xx.

9 CITAT CITAT CITAT
CITAT CITAT CITAT
CITAT CITAT CITAT

Tyckt i den rosa byggboden 2013

**KARTA KOMMER HÄR
ÖVER KOMMUNDELEN -
SE BILAGD KARTA TILLS
VIDARE**

1. KOMPLETTERA VARLIGT MED NY BEBYGGELSE

- Tomternas naturkaraktär längs Noretvägens norra sida vid Ällmora bevaras.
- Öppna åker- och ängsmarker värnas.
- Delning av större tomter möjliggörs där det är lämpligt.

2. UTÖKA STRÄNDERNAS OCH OMRÅDETS TILLGÄNGLIGHET

- Strändernas tillgänglighet för allmänheten värnas.
- Orienterbarhet och tillgänglighet för regionens invånare ökas så att de kan ta del av natur- och kulturmiljöerna.
- Trygga stråk för gång och cykeltrafik utvecklas och en bra och trygg cykelparkering vid busshållplatser.

3. UTVECKLA OCH FÖRSTÄRK GRÖNA SAMBAND

- Hårdgjord mark undviks.
- Ett nytt naturreservat inrättas vid Telegrafberget.

4. VÄRNA KULTUR- OCH NATURMILJÖERNA

- På Ägnö ses behoven för det rörliga friluftslivet över. Iordningställande görs för det rörliga friluftslivets behov så att miljön bevaras. Förändringsåtgärder som påverkar landskapets karaktär eller byggnaders kulturhistoriska värde bör ske i samråd med antikvarisk expertis.
- Områdesbestämmelser upprättas för Breviksmaren i väntan på upprättande av detaljplaner. Förändringar och förtätningar inom känsliga kulturmiljöer sker i samarbete med antikvarisk expertis. Gestaltningprogram bör upprättas för att hålla en varsam och bra kvalitet på kulturmiljöernas förändringar.
- De smala slingrande vägarnas karaktär värnas där så är möjligt utan att ge avkall på tillgänglighet.

PÅ LÄNGRE SIKT ÄN 2035

Översiktsplanens tar sikte på år 2035 men självklart behöver vi se bortom detta årtal både för att kunna vara mer visionära och för att det vi planerar ger konsekvenser längre fram. På längre sikt är det för

Yttre Brevik norra och öarnas utveckling intressant att utreda möjligheterna för att:

- fortsätta utveckla tillgängligheten med hållbara transporter som exempelvis kollektivtrafik.
- Vid Mokärsvägen har kompletterande nya kvarter med bostäder vuxit upp.

HÅLLBARHETSBEDÖMNING FÖR YTTRE BREVIK NORRA OCH ÖARNA

DEN BYGGDA MILJÖN

- Skärgårdsöarna i Erstaviken är av stort värde för det rörliga friluftslivet och turismen i området. Det är därför viktigt att värna kulturmiljöerna och underhålla naturhamnarna med faciliteter som stödjer en hållbar utveckling av området och som inte påverkar den omgivande miljön negativt.
- Utbyggnad av kommunalt VA och gator ska ses över och lösas fram till 2035. Det är extra viktigt att kommunen informerar om hållbara VA lösningar, så att hushållning av grundvatten säkras och läckage av näringsämnen till sjöar, vattendrag och stränder begränsas.
- Kommunen bör planera för en ökad användning av förnybar energi, även där fjärrvärme inte är aktuellt.

EKOSYSTEMEN OCH KLIMATET

- Att göra skärgårdsöar tillgängliga för allmänheten kan innebära negativa effekter på växt-, djur- och fågelliv. Samtidigt skapar det ökad förståelse för naturens viktiga funktioner bland oss människor vilket gynnar en fortsatt biologisk mångfald.
- Befolkningen på Brevikshalvön förmodas växa vilket kan leda till fler bilresor och utsläpp av växthusgaser och hälsofarliga partiklar, dock är luftcirkulationen god och miljökonsekvensnormen för luft bedöms klaras.
- En utbyggd kollektivtrafik är erforderlig ur klimatsynpunkt.
- Grönområden tas i anspråk när man exploaterar inom området, exempelvis längs Mokärsvägen. Detta påverkar främst mindre barn som behöver lek och vistelsemiljöer nära hemmet.
- All exploatering inom tidigare orörd mark bör föregås av naturinventering för att skydda eventuella skyddade arter och den biologiska mångfalden. Det är viktigt att tänka på att de hårdgjorda ytorna begränsas för att inte riskera försämrade dagvattenhantering, med översvämningsrisk och läckage av näringsämnen till vattendrag, sjöar och stränder som följd.
- Den biologiska mångfalden gynnas inom tilltänkta och befintliga naturreservaten, Telegrafberget, Alby och Klövberget. Viktigt att tänka på vid exploatering utanför dessa områden är att det inte leder till försämrade spridningssamband för olika arter mellan dessa områden.

MÄNNISKAN I TYRESÖ

- Att värna om naturen och kulturmiljöerna skapar förutsättning för turism, vilket ger fler arbetstillfällen i området och gör det möjligt för fler att bo och arbeta här.
- Ökad tillgång på trygga gång- och cykelvägar och ett ökat antal varierade bostadsformer minskar det fysiska avstånden mellan människor med olika socioekonomiska förutsättningar. Det skapar också mer liv och rörelse vilket ökar tryggheten.
- Det planeras för en utbyggd kollektivtrafik till Brevikshalvön. Det gynnar bosättning året om vilket skapar ökat underlag för service och möjlighet till arbete.segregation.

VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGORNA

Kommunen bör säkra hållbara enskilda VA-lösningar, för hushållning av grundvatten och minskad övergödning av våra vatten.

Natur- och kulturmiljöerna skapar rekreativa miljöer och möten. Det är viktigt att de görs tillgängliga för alla, även de med funktionsvariation och de som saknar bil.

Att tillgängliggöra stränder och naturhamnar i skärgården är positivt för människans hälsa och välmående. Dock kan djur-, växt- och fågelliv påverkas negativt.

ARBETE OCH EKONOMISK TILLVÄXT

Att värna naturen och kulturmiljöerna skapar möjligheter för turism, vilket skapar fler arbetstillfällen i området och gör det möjligt för fler att bo och arbeta här.

BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGAR

En ökad utflyttning till området kan orsaka ökat bilberoende och utsläpp av växthusgaser. Det är därför extra viktigt att utöka kollektivtrafiken i samma takt.

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Det finns en risk med att göra stränder och öar tillgängliga för människor. Djur-, växt- och fågelliv kan påverkas negativt till följd av ökad rörelse i områden som tidigare varit mindre tillgängliga. Det är viktigt att begränsa rörelsen till tydligt markerade stigar, gångvägar och aktivitetsområden med rätt faciliteter.

HAV OCH MARINA RESURSER

Utbyggnad av kommunalt VA och gator ska ses över och lösas fram till 2035. Det är extra viktigt att kommunen informerar om hållbara VA lösningar, så att hushållning av grundvatten säkras och övergödning av våra sjöar, vattendrag och stränder undviks.

YTTRE BREVIK SÖDRA OCH VISSVASS

De södra delarna av Yttre Brevik inklusive Dyvik och Vissvass känner vi som värdefulla kulturmiljöer som berättar något om hur livet var förr. Det finns flera naturreservat inom kommundelen och närheten till vattnet är ofta påtaglig. Avståndet mellan Tyresö centrum och Vissvass samt Dyviksudd är ungefär lika långt som mellan Tyresö centrum och Slussen.

Det unika skärgårdslandskapet är väl bevarat liksom de skilda kulturmiljöerna som berättar om olika tiders historia; det är kulturlandskapet i Vissvass och Dyviks lövängar och sportstugorna på Dyviks udd.

ÖVERENSKOMMET OM YTTRE BREVIK SÖDRA OCH VISSVASS SOM HELHET

Kommunens och övriga aktörers arbete ska rikta in sig på att:

- ta tillvara på värdefulla kulturmiljövärden genom att ta fram områdesbestämmelser för angivna delar av Yttre Brevik och Vissvass.
- ta tillvara på värdefull natur- och vatten- miljö genom att bland annat utveckla allmänhetens tillgång till strandzonen och båtlivet. Fortsätt

utveckla värden för besök, aktiviteter, vatten- och naturupplevelser.

- erbjuda service som skolskjuts och hemtjänst. Övrig kommunal service finns i första hand i kommunens mer tätbebyggda delar.
- nuvarande inriktning för utbyggnad av kommunalt VA och gator ses över. En särskild dialog förs under granskningen om hur huvudmannaskap för VA och gator ska lösas fram till 2035 och med en utblick mot 2055.

I kommunen har vi bra kunskap om vilka risker och restriktioner vi måste beakta vid utvecklingen av en viss plats. Det gäller exempelvis översvämningsrisk, markstabilitet, buller, strandskydd, förorenade områden med mera. För mer information om hur de olika kommundelarna påverkas av allt detta, se kapitel "X tematiskt" på sidorna x-x. Siffrorna i kartan anger inte en prioriteringsordning. Läs mer om genomförande av översiktsplanens målbild på sidan xx.

 CITAT CITAT CITAT
CITAT CITAT CITAT
CITAT CITAT CITAT

Tyckt i den rosa byggboden 2013

**KARTA KOMMER HÄR
ÖVER KOMMUNDELEN -
SE BILAGD KARTA TILLS
VIDARE**

1. VÄRNA KULTUR- OCH NATUR- MILJÖERNA

- Områdesbestämmelser tas fram för delar av Dyvik och Vissvass i väntan på upprättande av detaljplaner. Förändringar och inom kulturmiljöer bör ske i samarbete med antikvarisk expertis.
- Tomternas naturkaraktär längs Noretvägens norra sida vid Ällmora bevaras.
- Öppna åker- och ängsmarker värnas.

2. UTVECKLA OCH FÖRSTÄRK GRÖNA SAMBAND

- Södra Breviks värdekärna binds samman med Alby och Tyresös värdekärna (läs mer i Grönplanen).
- Hårdgjord mark undviks.

3. ENSKILDA VA-LÖSNINGAR

- Kommunalt VA kommer inte att anläggas innan 2035 i Dyvik och Vissvass. Det innebär att nuvarande byggrätter behålls för att bevara karaktären av sportstugeområde i enlighet med kulturmiljöutredningen. Hållbara enskilda lösningar för VA uppmuntras även på längre sikt.

4. UTÖKA STRÄNDERNAS OCH OMRÅDETS TILLGÄNGLIGHET

- Strändernas tillgänglighet för allmänheten värnas.
- De smala slingrande vägarnas karaktär värnas där så är möjligt utan att ge avkall på tillgänglighet.

PÅ LÄNGRE SIKT ÄN 2035

Översiktsplanens tar sikte på år 2035 men självklart behöver vi se bortom detta årtal både för att kunna vara mer visionära och för att det vi planerar ger konsekvenser längre fram. På längre sikt är det för xxx utveckling intressant att utreda möjligheterna för att:

- Hållbara enskilda lösningar för VA uppmuntras även på längre sikt.

HÅLLBARHETSBEDÖMNING FÖR YTTRE BREVIK SÖDRA OCH VISSVASS

DEN BYGGDA MILJÖN

- Styckning av tomter gör det möjligt för fler att flytta hit vilket är positivt, dock kan det innebära högre belastning på vägar och VA-system. Kombinerat med en utökad kapacitet för gång-, cykel och kollektivtrafik ökar tillgängligheten både till dessa områden men även möjligheterna för invånarna – framförallt barn, unga, pensionärer och människor med funktionsvariation – att nyttja service, kultur och handel i Tyresö. Även VA-försörjningen behöver ses över.
- Genom att värna om och förstärka de kvalitéer som finns i Brevik och Vissvass, tillgängliggörs området för allmänheten. Det blir attraktivt att bosätta sig här och besöka området, vilket gynnar servicen inom området. Kulturlivet kan blomstra utifrån de förutsättningar som finns och alternativa upplevelser kan stärkas för boende och besökare.
- Den utbyggda kollektivtrafiken som planeras tillsammans med trygga cykelparkeringar vid busshållplatser, gång- och cykelstråk, gör det möjligt för fler att bosätta sig här året runt. En ökad demografi inom området skapar förutsättningar för en utbyggd service, vilket ger fler arbetstillfällen. Kommunen ska arbeta för en levande landsbygd genom att erbjuda hemtjänst och skolskjuts.
- Kommunen bör planera för en ökad användning av förnybar energi, även där fjärrvärme inte är aktuellt, t.ex. genom att skapa platser för mindre gemensamhetsanläggningar.

EKOSYSTEMEN OCH KLIMATET

- Ett nytt naturreservat, Telegrafberget, är under bildande vilket kommer att gynna den biologiska mångfalden inom området. Värdekärnan i Södra Brevik binds samman med Alby och Tyresös värdekärna vilket förstärker områdets ekologiska värden ytterligare.
- Det kommunala VA-nätet kommer inte att anläggas före 2035 i Dyvik och Vissvass. Detta ställer högre krav på fortsatta godkända och hållbara enskilda lösningar för att inte försämra vattenkvaliteten genom ett ökat näringsläckage från gamla anläggningar. Vattenförsörjningen från enskilda brunnar kan försämrats när uttaget i området ökar, bl.a. genom saltvatteninträngningar.
- Bevarande av grönområden, öppna åkrar och ängsmarker skapar förutsättningar för infiltration av dagvatten. Detta ger också bättre förutsättningar för att området ska klara den förväntade ökningen av nederbörds mängder i framtiden. Områden med risk för skred bör uppmärksammas.

MÄNNISKAN I TYRESÖ

- Majoriteten av områdets större kultur- och natur- och skärgårdsområden bevaras. Värden utvecklas för besökare genom exempelvis aktiviteter samt vatten- och naturupplevelser. En ökad tillgång för allmänhet till strandzonen och båtlivet ökar jämlikheten mellan kommuninvånare men är även positiv för människor utanför kommunens gränser som också får tillgång till dessa kvalitéer.
- En ökad tillgänglighet av grön- och kulturområden stärker människors hälsa och välbefinnande. Det är viktigt att några av områdena eller delar av dem görs tillgängliga även för dem med funktionshinder.
- Kulturmiljöerna ska värnas och förändringar inom dessa områden ska ske i samarbete med antikvarisk expertis.
- Utbyggd kollektivtrafik gör det möjligt för fler att bosätta sig här permanent, men även besöka området året om. En utbyggd kollektivtrafik är positiv ur ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv, då det är kvinnor, ungdomar, barn, pensionärer samt socioekonomiskt begränsade grupper

VIKTIGASTE HÅLLBARHETSFRÅGORNA

Värna om de kulturhistoriska- ekologiska värdena inom området, både ur rekreativt och ekonomiskt syfte.

Utbyggd kollektivtrafik, säkra gång- och cykelstråk inom områdena är en förutsättning för en hållbar utveckling och minskat bilbehov.

Kommunen bör arbeta informativt och inventerande mot hushållen för att öka egen och gemensam producerad förnyelsebar energi samt hållbara VA lösningar.

11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Kollektivtrafiken byggs ut med tätare turtrafik. Säkra cykelparkeringar byggs vid busshållplatser och trygga gång- och cykelstråk skapas. Detta skapar förutsättningar för fler att bosätta sig i området. Fler boende skapar förutsättning för ökad service- och kulturutbud i området.

6 RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA

RENT VATTEN OCH SANITET

När fler flyttar ut och bosätter sig permanent i området, ökar vattenuttag från enskilda brunnar, vilka kan riskeras att drabbas av sinande brunnar och saltvatteninträngningar med försämrad vattenkvalité som följd.

3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

HAV OCH MARINA RESURSER

Det är viktigt att värna om växtlighet och djur- och fågelliv längs med stränder och skogar då området görs mer tillgängliga för människan. Låt delar av skog och strandområden fortsätta att vara orörda för att ge en mer obruten kustlinje som ger skydd för närliggande från fastlandet.

3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Ökad tillgång till rekreativa platser är positivt för människors hälsa. Områdets stränder, natur- och kulturmiljöområden ska göras mer tillgängliga för allmänheten.

KAPITEL 04: GENOMFÖRANDE

Här beskriver vi hur översiktsplanens riktlinjer och markanvändningsförslag kan genomföras. Översiktsplanens visioner görs i efterföljande mer detaljerad planering juridiskt bindade i exempelvis detaljplaner och avtal.

ATT GENOMFÖRA DET SOM PLANERAS

När den nya översiktsplanen är klar kommer den att vara vägledande för framtida beslut. För att lyckas med genomförandet krävs långsiktighet och god planering.

Det krävs ett aktivt agerande från kommunen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, utan visar kommunens intentioner att utvecklas när det gäller mark- och vattenanvändning.

Kommunens uppgift är också att göra avvägningar mellan privata och allmänna intressen. Hänsyn måste också tas till lagstiftning, ekonomi och markägande. I de fall där kommunen är fastighetsägare kan kommunen också ställa krav på upplåtelseform, det vill säga om det är hyresrätter, äganderätter eller bostadsrätter som byggs.

Genom planmonopolet kan kommunen bestämma bebyggelsens omfattning, utformning och placering.

En stor del av den föreslagna markanvändningen ligger på privat mark. Genom att peka ut privatägd mark i översiktsplanen visar kommunen på en framtida utvecklingspotential där privata markägare får möjligheter till ändrad mark- och vattenanvändning. Initiativ från privata

fastighetsägare är därför avgörande för att kunna förverkliga delar av översiktsplanen och för att kunna ta till vara på utvecklingsmöjligheterna.

Samarbete mellan kommunen, privata fastighetsägare, byggare, företag, de som äger el- och vattenledningar med mera och intresseföreningar är väsentligt under genomförandefasen.

ANSVAR OCH EKONOMI

Lagstiftningen reglerar och ställer krav på hela processen från idé till förvaltning av det byggda och våra offentliga miljöer. Regler om ansvarsfördelning, skyldigheter, varsamhet och kostnadsfördelning påverkar därför genomförandet. Bestämmelser finns framförallt i plan- och bygglagen, men även infrastrukturlagstiftning, fastighetsbildningsrätt och miljöbalken.

En översyn av plan- och bygglagstiftningen pågår. Det väntas bland annat förändringar i lagstiftningen inom genomförandeområdet.

Kommunens investeringar vid genomförande ska täckas genom inkomster i form av gatu-kostnader, markförsäljning, exploateringsbidrag och övriga

»symbol beslutsunderlag«
Riktlinjer för strategisk markförsörjning,
Tyresö kommun, pågående

avgifter. I samband med större nybyggnationer kommer exploateringsavtal eller markanvisningsavtal att tecknas mellan kommun och byggare. Markanvisningsavtal tecknas när kommunen initialt äger marken men avser att sälja den, medan exploateringsavtal tecknas vid projekt på privatägd mark. Avtalen reglerar ett projekts genomförande, ansvar och ekonomi.

Kommunen har riktlinjer för exploaterings- och markanvisningsavtal. Riktlinjerna anger bland annat principer för hur kostnaderna i projektet ska fördelas mellan kommunen och byggare. Syftet med riktlinjerna är också att göra genomförandet förutsägbart och rättssäkert. De byggare som drar nytta av investeringar på den allmänna platsmarken kommer genom avtalet få betala exploateringsbidrag. Genom ett gott samarbete får både kommunen, byggaren och Tyresöborna nytta av det som byggs.

Översiktsplanen pekar även på behov av vilka kommunala investeringar som krävs de kommande åren för att möta de behov av offentlig service som en befolkningsökning medför.

UTBYGGT VA OCH VÄGAR

Att bygga ut väg, vatten och avlopp med kommunalt huvudmannaskap är förknippat med stora kostnader. Kostnaderna kan täckas genom att låta alla Tyresöbor betala detta via kommunalskatten eller att låta de invånare som har mest nytta av infrastrukturen betala.

Fastighetsägarna betalar via VA-anslutningsavgiften den kostnad som kommunen haft för att bygga ut VA-ledningen när man ansluter sitt dricks- och avloppsvatten till det nya systemet, likaså betalar de fastighetsägare som behöver vägen för att komma till sin fastighet, en gatukostnad som ska täcka den kostnad kommunen haft för att bygga vägen.

Den högre standard som en genomfartsväg har för att den är bredare, har busshållplatser, gångbana eller cykelbana, står kommunen för genom skattemedel. Principerna för hur kommunen får ta ut VA-anslutningsavgift eller gatukostnad är reglerat i VA-lagen respektive plan- och bygglagen.

DETALJPLANERING

I samband med detaljplaneläggning undersöks genomförandefrågor och ekonomin för

investeringar. Vid så kallat kommunalt huvudmannaskap ansvarar kommunen för allmän plats såsom gator, parker och naturområden. Det kommunala huvudmannaskapet innebär också att kommunen äger den mark som är planlagd som allmän plats och när nya markområden planläggs som allmän plats köper kommunen den. Kommunen ansvarar också för allmänna vatten- och avloppsledning.

NYA PLANER OCH STRATEGIER

Under arbetet med detta utvecklade förslag till ny översiktsplan har det framkommit att fler underlag behövs för att fungera för den efterföljande mer detaljerade planeringen, exempelvis:

- behovet av lokaler för kommersiella verksamheter och service
- trafikstrategi (del 1 finns som underlag till den här översiktsplanen)
- strategi för offentliga miljöers gestaltning
- kartläggning av hur vi nyttjar naturen - möjligheter och begränsningar
- analyser av villkoren för mångfald av växter och djur samt åtgärdsplaner för värdefull natur

KAPITEL 05: REGISTER MED MERA

På de kommande sidorna kan du ta del av Länsstyrelsen i Stockholms läns synpunkter på samrådsförslaget, register över politiska mål och kunskapsunderlag vi hänvisar till i planförslaget samt register som gör det lätt att hitta.

UNDERLAG I URVAL

Här listas de beslutade mål och övriga kunskapsunderlag som vi hänvisar till i förslaget till ny översiktsplan. Grönstrukturplan
Kulturmiljöinventering
Trafikunderlag
Mfl

LÄNSSTYRELSENS SAMRÅDSYTTRANDE

Förslag till ny översiktsplan för Tyresö kommun
Tyresö kommun har översänt förslag till ny
översiktsplan till Länsstyrelsen, för samråd enligt 3 kap.
9 § plan- och bygglagen, PBL (2010:900).

LÄNSSTYRELSENS UPPDRAG

Statens inflytande och påverkan i den kommunala
översiktsplaneringen ska utövas främst under
samrådet. Under samrådet ska länsstyrelsen
särskilt ta tillvara och samordna statens intressen,
tillhandahålla underlag för kommunens
bedömningar och ge råd i fråga om allmänna
intressen enligt 2 kapitlet PBL. Länsstyrelsen ska
vidare särskilt verka för att riksintressen enligt
miljöbalken tillgodoses, att miljökvalitetsnormer
enligt miljöbalken följs, att mellankommunala
frågor samordnas på ett lämpligt sätt och att
bebyggelse inte blir olämplig med hänsyn till
människors hälsa eller säkerhet eller till risken för
olyckor, översvämning eller erosion.

I rollen att samordna statens intressen har
Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till
översiktsplan från Försvarmakten och Trafikverket
Region Stockholm. Inkomna yttranden bifogas.
Länsstyrelsen har även tagit del av yttrande från

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen, Stock-
holms läns landsting.
Yttrandet inleds med övergripande synpunkter.
Därefter följer yttrandet i stort samrådshandlingens
indelning.

LÄNSSTYRELSENS SYNPUNKTER

Övergripande synpunkter Allmänt om planförslaget

Det är positivt att kommunen går ut brett med att
informera om översiktsplanen och att kommun-
invånarna på olika sätt involveras i processen. I
samrådsförslaget presenterar kommunen tre olika
framtidbilder för år 2035. Länsstyrelsen ser bilderna
Sammanhållet, Stad & land samt Jämförelse som ett
bra sätt att föra dialog om framtida bebyggelseut-
veckling i kommunen. Till viss del minskar dock
möjligheterna att utläsa konsekvenser och
avvägningsfrågor kan återstå och bli tydliga första i
utställningsskedet. Länsstyrelsen välkomnar därför
en fortsatt dialog i utarbetandet av översiktsplanen.

Länsstyrelsen anser vidare att planförslaget har en
bra bredd gällande de allmänna intressen som ska
uppmärksammas i fysisk planering och i
tillståndsprövning. Planförslaget behöver dock i

flera avsnitt kompletteras med riktlinjer för att den
slutliga översiktsplanen ska ge vägledning för beslut
om mark- och vattenanvändning, samt bevarande
och utveckling av bebyggelsen. Genom att klarare
skilja på vad som utgör beskrivningar av nuläget
och förutsättningar, och vad som utgör direkta
vägledningar för hur kommunen avser tillgodose
olika allmänna intressen, kan översiktsplanens
intentioner tydliggöras.

Tyresö i regionen

Stockholmsregionen utvecklas idag starkt och
prognoser pekar på en fortsatt kraftig tillväxt.
Detta ställer krav på att planera för en hållbar
utveckling av regionens fysiska miljö för att hantera
en ökad befolkning. En hög befolkningstillväxt har
föranlett Landstinget att göra reviderade
framskrivningar av länets befolkning för 2030 och
2050. Dessa framskrivningar har legat till grund
för en regional bedömning av behovet av nya
bostäder i länet fram till 2030. För Tyresö kommun
innebär det mellan 150-300 bostäder/år fram till
2030. Det är därför mycket positivt att Tyresö
kommun tar fram en ny kommunomfattande
översiktsplan för att möta denna utveckling.

Länsstyrelsen ser mycket positivt på att planförslaget tar utgångspunkt i RUFSS 2010. Länsstyrelsen anser att RUFSS 2010 är uttryck för vad som är lämplig samordning av mark- och vattenanvändningsfrågor med mellankommunal räckvidd. Det gäller främst för frågor om bebyggelsestruktur, grönstruktur, infrastruktur, teknisk försörjning och bostadsförsörjning. Länsstyrelsen anser därmed att det är bra att i översiktsplanen följa upp den regionala planens förhållningssätt till dessa frågor. I planförslaget redovisas även flera kommunövergripande samarbeten som har betydelse för mark- och vattenanvändning i kommunen.

Kartredovisning

För att underlätta granskning är det positivt om man i utställningsskedet gör kartmaterialet digitalt tillgängligt från början. Om kommunen ser ett behov av att utveckla denna del finns många exempel från kommuner som jobbar digitalt med översiktsplanen. Ett exempel är Malmö stad som antog sin översiktsplan i maj 2014 och som även kopplat planeringsriktlinjer och ställningstaganden gällande riksintressen till kartverktyget.

MED NATUREN RUNT KNUTEN

Den regionala grönstrukturen

Det är positivt att kommunen ser sina gröna områden i ett regionalt sammanhang och att man har startat upp ett regionalt samarbete kring Tyrestakilen för att stärka gröna svaga samband. I samrådsförslaget redogörs för tre svaga samband i

grönstrukturen. Länsstyrelsen arbetar med att ta fram en länsäckande biotopdatabas, ett planeringsunderlag som möjliggör en mängd ytterligare analyser och ett verktyg för arbete med exempelvis ekologiska samband. I kombination med lägesbunden kunskap om historisk markanvändning kan detta ge mer konkret vägledning för prioritering i planeringen för att främja olika ekosystemtjänster. I detta sammanhang kan hållbarhetsbedömningens resonemang om ekologiska konsekvenser kring risken för barriäreffekter breddas. Planering av bebyggelses skala, placering, utformning och gestaltning kan anpassas till framtida behov av konnektivitet om kunskapsunderlag kring detta finns.

Skyddad natur

Klövberget på Brevik ska bli naturreservat. Samtidigt kan en förtätning av Brevikshalvön bli aktuell. Konsekvenserna för naturreservatet, som en del i ett grönt samband, behöver analyseras i utarbetande av ett utställningsförslag. Det anges att biotopskyddsområden inte finns i kommunen. Länsstyrelsen vill dock framhålla att det generella biotopskyddet, enligt 7 kap. 11 § första stycket punkt 1 miljöbalken, råder även i Tyresö kommun. Vidare behöver kartredovisningarna tydliggöras gällande vad som är skydd och inte. Exempelvis är inte nyckelbiotoper och sumpskogar områdesskydd.

VATTNET ÄR EN GRUNDFÖRUTSÄTTNING

Miljökvalitetsnormer (MKN) vatten

Miljökvalitetsnormerna är bindande för kommuner

och myndigheter. Miljökvalitetsnormerna innebär ett skarpt ickeförsämringskrav och att de allra flesta vatten måste förbättras för att följa normerna. I de fall då den ekologiska eller kemiska statusen är sämre än god måste åtgärder genomföras inom vattenförekomstens avrinningsområde för att förbättra vattenkvaliteten så att god status uppnås, och därigenom även miljökvalitetsnormerna.

I Tyresö har de flesta vattenförekomster övergödningssproblem och sämre än god ekologisk status. Kommunen har goda kunskaper om dagsläget och påverkan, och i många fall pågår även åtgärder. För kemisk status är kunskapsläget sämre och i många fall har vattenförekomsternas kemiska status klassats som god på grund av brist på information. Risken att status försämras är stor när man får bättre kunskap om förekomsten av miljögifter. Man har också problem med förändrade habitat genom fysisk påverkan i sjöar och vattendrag i form av bland annat vandringshinder.

Länsstyrelsen anser att en övergripande målsättning för Tyresö kommun måste vara att alla sjöar, vattendrag och kustvattenförekomster, även så kallade »övriga vatten« som inte omfattas av vattenförvaltningens miljökvalitetsnormer, får en minskad påverkan om statusen inte redan är god och MKN uppnådd. Det behöver uppmärksammas i översiktsplanen att det inte räcker att hindra en ökning av näringsämnen och andra föroreningar. Utsläpp av dessa ämnen måste minskas från dagvatten, avlopp, jordbruk och hästhållning för att en god vattenkvalitet och MKN ska uppnås. Det kommer krävas att kommunen tillsammans

med andra aktörer bedriver ett aktivt arbete inom kommunen för att uppnå detta.

De få sjöar och vattendrag som fortfarande har relativt god vattenkvalitet måste visas särskild hänsyn, så att belastningen av näringsämnen, tungmetaller och organiska miljögifter inte ökar i takt med bebyggelseutvecklingen i kommunen. Man bör även minimera den fysiska påverkan genom t.ex. utformningen av vägtrummor. Eftersom kustvattnet i Stockholm är så övergött är det olämpligt att tillåta tillfälliga lösningar som innebär ökade utsläpp till kustvattnen.

Kulturmiljöer och vatten

Länsstyrelsen vill framhålla att det är av stor vikt att åtgärder för att förbättra vattenmiljön planeras så att kulturhistoriska värden inte skadas eller går förlorade. Det finns flera lämningar av stort kulturhistoriskt värde längs med vattendrag i Tyresö. Flera av dem är registrerade fornlämningar och flera, ännu inte registrerade, fornlämningar kan tillkomma.

Strandskydd

Avgränsningar i en översiktsplan blir på grund av skalan schematiska. Samrådsförslaget markerar ett antal områden i strandnära lägen för bebyggelseutveckling. Kommunens ambition är att tillgängliggöra stränderna för allmänheten där det inte kommer i konflikt med privata tomter eller höga naturvärden. I kommande utställningsskede efterfrågar Länsstyrelsen därför tydligare ställningstaganden till hur kommunen ser på utvecklingen av dessa områden i förhållande till strandskyddet. Om

bebyggelseutveckling ska vara genomförbar behöver man följa strandskyddets syften för att upphävande eller dispens från strandskyddet ska vara möjlig. Därtill kommer risken för översvämning, se synpunkter gällande klimatförändringar, översvämningar, ras och skred.

Strandskyddsredovisningen behöver i vissa delar korrigeras mot Länsstyrelsens beslut 2014-11-18 gällande utvidgat strandskydd.

Kustområdet och skärgården, riksintresse 4 kap. 1, 2, 4 §§ miljöbalken

Kommunen har i samrådsförslaget på karta markerat ett område av riksintresse för kustområde och skärgård ett för högexploaterad kust enligt 4 kap. miljöbalken. Den avgränsning av området som framgår av Länsstyrelsens GIS-karta för riksintresse kustområde och skärgård är schematisk och gäller både det rörliga friluftslivet, enligt 4 kap. 2 § miljöbalken, och högexploaterad kust, enligt 4 kapitlet 4 § miljöbalken. Denna avgränsning överensstämmer med område markerat som riksintresse för högexploaterad kust. Markeringen för riksintresse kustområde och skärgård stämmer överens med kommunens gällande översiktsplan. Med den underhandsinformationen Länsstyrelsen fått så avser kommunen att förhålla sig till den avgränsning som redovisas i Länsstyrelsens GIS-karta.

Kommunen skriver i samrådsförslaget att riksintresset tillgodoses genom att större delar är skyddade genom naturreservat. Detta stämmer dock inte med den avgränsning man tänker sig enligt ovan. Däremot berörs de större öarna inom

avgränsningen av utvidgat strandskydd, vilket innebär en tydlig reglering för bebyggelseutvecklingen.

Hur kommunen ska tillgodose riksintresse i sin planering behöver utifrån ovanstående tydliggöras. Enligt Länsstyrelsens uppfattning innebär bestämmelserna i miljöbalkens fjärde kapitel att sammanhållna och idag orörda markområden inte bör tas i anspråk för bebyggelse m.m., att ny bebyggelse bör tillkomma som komplettering till befintlig bebyggelse och att kust- och skärgårds-områdets samlade natur- och kulturvärden värnas vid förändringar.

EN AKTIV KOMMUN

Båtplatser

Det är positivt, och nödvändigt, att kommunen strävar efter att koncentrera båtplatser till några få ställen samt att man har förslag till alternativ till egen båtplats genom exempelvis lägningsplatser och båtpool. Man bör vara restriktiv med att ge tillstånd till nya bryggor.

Friluftsliv – förslag till områden av riksintresse

Det är positivt att kommunen i samrådsförslaget uppmärksammar på förslag till utökning av riksintresset för friluftsliv i kommunen, och att man ser området som en viktig del i ett mellankommunalt rekreativstråk.

Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten arbetar nu utifrån länsstyrelsernas förslag vidare för att peka ut riksintresseområdena enligt översynen och hushållningsförordningen.

KULTURMILJÖER I SAMHÄLLSBYGGET

Från 2014 finns nya nationella kulturmiljömål som man på alla nivåer i samhället ska förhålla sig till. Kulturmiljömålen nämns i samrådsförslaget liksom att kulturmiljöerna är en resurs som ska tas tillvara och en viktig parameter för en hållbar stadsutveckling. Det är dock otydligt vilka avtryck dessa ställningstaganden har satt vid utarbetandet av samrådsförslaget. Till utställningsskedet efterfrågas därför tydligare riktlinjer för efterföljande planering. Exempelvis framgår av samrådsförslaget att förtätning kommer att ske inom kulturhistoriskt värdefulla områden och att det är viktigt att kulturmiljöerna inte förlorar sin karaktär. Detta är ett värdefullt ställningstagande som bör konkretiseras i översiktsplanen. Länsstyrelsen kan konstatera att flera av utvecklingsområdena berör fornlämningar men samrådsförslaget saknar förhållningssätt till dessa. I kommande detaljplaneplanering kan områdena bli föremål för arkeologisk utredning för att fastställa att inte oupptäckta fornlämningar kommer att beröras.

Riksintressen 3 kap. 6 § miljöbalken

Om bebyggelseutveckling är aktuell i närheten av Tyresö slott behöver kommunen redovisa hur man förhåller sig till riksintresset så att dess värden bevaras.

Precis norr om kommungränsen, i Nacka kommun, ligger riksintresset Erstavik herrgårdsmiljö, vilket också är av värde för Tyresöborna. Detta bör beaktas i översiktsplanarbetet.

Kulturmiljöprogram

Kulturmiljöprogrammet för Tyresö kommun är drygt 35 år gammalt. Det innebär att såväl de faktiska förhållanden som beskrivs, liksom synen på kulturmiljöer och vad som är värdefullt, har förändrats. I samband med arbetet med översiktsplanen har en översiktlig kulturmiljöinventering tagits fram. Den behandlar dock endast den byggda miljön varför namnet kulturmiljöinventering är missvisande.

Länsstyrelsen anser att inventeringen är utförd på ett bra sätt och att det är mycket bra att bebyggelsemiljöer från efterkrigstiden finns med. Länsstyrelsen anser dock att de kulturmiljöer som berör fornlämningar eller andra kulturhistoriska värden i det obebbyggda landskapet också bör uppdateras. Ett nytt kulturmiljöunderlag för hela kommunen vore därför önskvärt. Ett exempel är kulturmiljöwebben som Vallentuna kommun har. Denna är även användbar för bedömningar avseende andra värden såsom t.ex. biologisk mångfald.

Jordbruk

Det finns endast två jordbruksföretag kvar i kommunen. För att upprätthålla och utveckla nödvändiga ekosystemtjänster i regionen behöver de få kvarvarande jordbruken främjas.

Länsstyrelsen efterfrågar därför ett mer aktivt förhållningssätt till jordbruksföretagandet i översiktsplaneringen, utifrån dess värden och behov. Många av de ekosystemtjänster vi behöver nu och i framtiden har en tydlig koppling till och är format av ett månghundraårigt småskaligt jordbruk

med djurhållning. Därför är det viktigt att förutsättningar finns för fortsatt brukande.

BOSTÄDER TILL ALLA

Samrådsförslaget innehåller Tyresö kommuns riktlinjer för bostadsförsörjning. Länsstyrelsen anser att riktlinjerna uppfyller kraven enligt lagen om kommuners bostadsförsörjningsansvar. Dock efterfrågas ett ytterligare mål kring att underlätta inträdet på bostadsmarknaden för de ekonomiskt svagaste grupperna. Till detta kan kopplas de regler som det kommunala bostadsbolaget, Tyresö Bostäder AB, tillämpar gällande inkomst. Allmännyttan i Stockholm stad har exempelvis på försök slopat inkomstkravet om 3 x årslön samt godkänner försörjningsstöd som inkomst. Försöket ska utvärderas under 2016. Vidare efterfrågas vilka rutiner kommunen har kring försökslägenheter och erbjudande om övertagande av lägenhetskontrakt.

Den förra regeringen gav i januari 2012 samtliga länsstyrelser ett treårigt uppdrag att stödja kommunerna i planeringen av arbetet med att motverka hemlöshet, det så kallade hemlöshetsuppdraget. Uppdraget är nu slutfört och redovisas i rapporten Hemlöshet – en fråga om bostäder. I denna finns också förslag på åtgärder att jobba med för att underlätta inträdet på bostadsmarknaden.

HÅLLBARA RESOR OCH TRANSPORTER

Avsnittet kring hållbara resor och transporter är innehållsrikt och har en bra bredd. Kommunens goda ambitioner behöver dock tydligare omsättas

till konkreta åtgärder för den fysiska planeringen. Exempelvis gällande avstånd till kollektivtrafik med god tillgänglighet och lämpliga lägen för infartsparkeringar och cykelparkeringar i anslutning till kollektivtrafik. Länsstyrelsen anser vidare att flera åtgärder kan vidtas för att minska bilanvändandet; som till exempel en tydlig parkeringsstrategi för bil och cykel, en sänkning av parkeringsnormer, genom ekonomiska styrmedel och prioritering av kollektiv- och nyttotrafik i särskilda körfält.

I samrådsförslaget presenteras olika alternativ för utveckling av kollektivtrafiken kopplat till bebyggelseutvecklingen, däribland förlängning av tunnelbanan till Tyresö centrum samt förlängning av Spårväg syd till Skarpnäck/Tyresö. Det finns idag inget beslut eller planer om en tunnelbaneförbindelse från Skarpnäck till Tyresö centrum eller förlängning av Spårväg syd enligt översiktsplanens förslag. De är inte heller prioriterade satsningar och ligger därmed långt fram i tiden.

Väg 26/Gudöbroleden och väg 229/Tyresövägen är primära länsvägar och utgör viktiga delar i regionens transportsystem. Delar av väg 260 och 229 ingår i det primära vägnätet i Stockholms län. Trafikverket har tagit fram ett framkomlighetsprogram för det primära vägnätet där ett antal inriktningar presenteras för att uppnå en effektivare vägtrafik som bör beaktas i arbetet med översiktsplanen. Exempel på dessa inriktningar är att kollektivtrafikens och nyttotrafikens framkomlighet ska prioriteras samt att ny bebyggelse ska planeras utifrån kollektivtrafik, gång och cykel. Det är även viktigt att kommunens vägnät kan hantera den

lokala trafiken så att lokala resor undviks på det regionala vägnätet.

Det pågår en åtgärdsvalsstudie kring förbättrad framkomlighet i stombusslinjenätet på sträckan Gullmarsplan – Norra Sköndal. Resultatet av denna bör beaktas i översiktsplanen. Vidare finns i länsplanen objektet Vendelsestråket – Skrubba, som syftar till att underlätta cykeltrafik mellan 260/Skrubba Malmväg och Skrubba trafikplats. En åtgärdsvalsstudie ska genomföras för detta objekt.

Kommunen lyfter i samrådsförslaget olika lösningar för att öka kapaciteten i kollektivtrafiken. Med koppling till ovanstående, och utifrån den bebyggelseutveckling man önskar, behöver lösningar för hållbara resor och transporter studeras vidare i utarbetandet av översiktsplanen. Kommunen bör initiera en åtgärdsvalsstudie för att samlat bedöma vilka åtgärder som möter kommunens och regionens behov.

MED HÄLSAN I BEHÅLL

Inför utställningsskedet anser Länsstyrelsen att kommunen behöver förtydliga de avsnitt som berör risker kopplat till farligt gods, farliga verksamheter samt risker kopplat till klimatförändringar och naturolyckor. I utarbetandet av ny översiktsplan för kommunen bör det även framgå huruvida föreslagna bebyggelseutveckling står i konflikt med exempelvis verksamheter som hanterar farliga ämnen, farligt godsleder, etc., och konsekvenser av detta i händelse av en olycka.

MKN luft

Tyresö kommun når redan idag miljökvalitets-

normerna för PM10 och NO2. Där-för bör man fokusera på att nå miljömålet Frisk luft och presentera i översiktsplanen hur man kan nå dit. Ett bra samarbete med närliggande kommuner för att klara av framtida trafikförsörjning är viktigt för en god luftkvalitet. Ett ökat bilåkande innebär ökade utsläpp till luften.

Buller

Avsnittet om buller behöver utvecklas med tydligare underlag och riktlinjer för hur bullerfrågan ska hanteras.

Den 2 januari 2015 skedde ändringar i miljöbalken och plan- och bygglagen (SFS 2014:902 och SFS 2014:901). Avsikten med ändringarna är att tillämpningen ska bli mer tydlig och förutsägbar samt att skapa förutsättningar för ett ökat bostadsbyggande i bullerutsatta områden utan att riskera påverkan på människors hälsa. Ändringarna innebar bland annat nya krav i plan- och bygglagen på förebyggande av olägenhet för människors hälsa i fråga om omgivningsbuller vid lokalisering, utformning och placering av bostadsbyggnader.

Regeringen har därtill i april 2015 beslutat om en förordning som innehåller nya riktvärden för utomhusbuller. Förordningen innehåller riktvärden för buller utomhus från spår-, väg- och flygtrafik vid bostadsbyggnader. De nya riktvärdena träder i kraft den 1 juni 2015. Förordningen kommer att gälla såväl vid tillämpning i planskedet enligt plan- och bygglagen som vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Dessutom har regeringen beslutat om lagrådsremissen Nya steg för en effektivare plan-

och bygglag och ökad rättsäkerhet för verksamhetsutövare vid omgivningsbullen. Lagrådsremissen innehåller förslag på förändringar i miljöbalken som innebär ökad rättssäkerhet för industrier, flygplatser med flera i samband med att nya bostäder uppförs i närheten av dessa verksamheter.

Boverket har tillsammans med Naturvårdsverket tagit fram ett gemensamt utkast till samordnade vägledning om industri- och verksamhetsbullen. Vägledningen, med allmänna råd, planerar att färdigställas under 2015.

Farligt gods

I samrådsförslaget anges att en riskanalys för det rekommenderade transportnätet för farligt gods kan tas fram. Om kommunen avser ta fram en övergripande riskanalys så tas den lämpligen fram innan utställningsskedet. En sådan analys skulle visa vilka skyddsåtgärder som behöver vidtas för bebyggelse samt olämplig lokalisering av farlig verksamhet, såsom bensinstationer med vissa typer av drivmedel.

Länsstyrelsen anser vidare att kommunen i översiktsplaneringen bör utgå från rekommenderade skyddsavstånd för ny bebyggelse, både gällande transportleder och för bensinstationer, samt beakta eventuella framtida behov av vägar för farligt gods. Valet av skyddsåtgärder bör anpassas efter de förutsättningar som finns vid planläggning av ny bebyggelse, och tas lämpligen på detaljplanenivå.

Bebyggelsefritt avstånd

För att möjliggöra viss utveckling av vägar och att minska risker vid olyckor och överskridande av riktvärden för exempelvis luftkvalitet behövs ett byggnadsfritt avstånd mellan väg och ny bebyggelse. Länsstyrelsens beslut om utökat byggnadsfritt avstånd enligt 47 § väglagen ska också beaktas i bygglov och detaljplaner. Se vidare information i Trafikverkets yttrande.

Luftfart

Höga objekt ska av flygsäkerhetsskäl även meddelas Transportstyrelsens luftfartsavdelning. Som högt objekt räknas föremål som är 20 m eller högre. Mer information finns på Trafikverkets webbplats.

Klimatförändringar, översvämningar, ras och skred

Det är positivt att det tydligt framgår att bebyggelse inte tillåts i områden med dålig eller obefintlig avrinning av dagvatten. Det framgår dock inte av samrådsförslaget huruvida kommunen kommer att tillåta bebyggelse under 3 metersnivån, enligt höjdsystem RH2000, p.g.a. eventuella konsekvenser av översvämning.

Länsstyrelsen anser att text om att vind leder till erosion med ras och skred som följd kan tas bort eller förtydligas. Enligt klimatforskning saknas fakta om att landet kommer att drabbas av starkare vindar. Däremot kan ett blötare och varmare klimat påverka bland annat markstabiliteten.

Kommunen lyfter i samrådsförslaget att det finns

riskkartor för översvämningshotade områden, där bland annat Tyresån och delar av kommunen påverkas. Dessa kartor kan med fördel tas med i översiktsplanen. Länsstyrelsen samordnar en uppföljning av riskkartorna genom framtagandet av riskhanteringsplaner. Arbetet ska vara klart i slutet av 2015 och kan vara till användning till utställningsskedet av översiktsplanen.

Riksintresse 3 kap. 9 § miljöbalken, Totalförsvaret

I Tyresö kommun finns inga öppet redovisade riksintressen för totalförsvarets militära del. I Tyresö kommun är det framförallt höga objekt, exempelvis vindkraftverk, som kan påverka riksintresset för totalförsvaret negativt. Samrådsförslaget skrivelse gällande riksintresset bör kompletteras enligt Försvarmaktens förslag, se bifogat yttrande.

I slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit tf samhällsbyggnadsdirektör Åsa Ryding, beslutande, miljödirektör Göran Åström och översiktsplanerare Emma Franzén, föredragande. Åsa Ryding, Emma Franzén

Bilagor:

1. Yttrande från Försvarmakten/HK
 2. Yttrande från Trafikverket Region Stockholm
- Sändlista: Försvarmakten/HK, Skogsstyrelsen, Tillväxt, miljö och regionplanering, Stockholms läns landsting, Trafikverket Region Stockholm, Vattenfall Eldistribution AB

PROTOKOLLSUTDRAG KOMMUNSTYRELSEN

Ev bilagor finns på tyreso.se/2035

Beslut om utställning för granskning.

MEDVERKANDE

ANSVARIG NÄMND

Kommunstyrelsen

POLITISK STYRGRUPP

Kommunstyrelsens utskott för miljö- och samhällsbyggnadsfrågor

TJÄNSTEMANNASTYRGRUPP

Sara Kopparberg, chef

Stadsbyggnadsförvaltningen

Jenny Linné, chef för mark- och

exploateringsavdelningen

Heléne Hjerdin, chef för planavdelningen

Martin Fahlman, chef för kart- och

bygglovsavdelningen

Göran Norlin, chef

Miljö- och trafikavdelningen

Bertil Eriksson, chef

VA- och renhållningsavdelningen

PROJEKTLEDARE

Carolina Fintling Rue

EXPERTSTÖD

Alla förvaltningar

KARTPRODUKTION

Gabriella Skwarski, Kart- och GIS-ingenjör

Kristina Sundin, Alma arkitekter

Stadsbyggnadsförvaltningens kart- och mät

GRAFISK PRODUKTION

BjornSthlm AB.

Översiktsplanens grafiska identitet är

skapad av Cayenne design.

FOTO

BjornSthlm AB med flera.

TRYCK

xx

PRODUKTION

Tyresö kommun 2016

Med reservation för tryckfel.

KONTAKT

Kontakta oss gärna om du har frågor.

Servicecenter: 08-578 291 00 [servicecenter@](mailto:servicecenter@tyreso.se)

tyreso.se

RIKSINTRESSEN

RIKSINTRESSEN ENLIGT 6§ 3 KAP MB

- Naturvård
- Friluftsliv
- Kulturmiljövård
- Kommunikationer/Sjöfart
- Totalförsvaret ("samrådssområde")

RIKSINTRESSEN (SÄRSKILDDA BESTÄMMELSER FÖR VISSA OMRÅDEN) ENLIGT 4 KAP MB

- Kustområdet och skärgården
- Natura 2000
- Havsområden (statens havsplanering)
 - Tyresö saknar kust mot havsplaneområde och omfattas därmed inte direkt av statens havsplanering.

FÖRSVARSMAKTEN

För alla ärenden som rör höga objekt måste samråd ske med Försvarsmakten. Övriga ärenden som myndigheten önskar på remiss är inrättande av naturreservat eller förslag till Natura 2000-områden, arbetsplaner för mineralprospektering, inrättande av kraftledningar, sjökablar och grus- och bergtäkter.

TYCK OM TYRESÖ 2035 - INNAN DEN 31 OKTOBER 2016
DELTA OCH FÖLJ DIALOGEN PÅ:

HEMSIDAN tyreso.se/2035

FACEBOOK facebook.se/tyresokommun

TWITTER @tyresokommun

INSTAGRAM #tyreso2035

**TILLSAMMANS
FORMAR VI
FRAMTIDEN!**

tyresö kommun